Beheersing instroom internationale studenten

Intern overleg di 9 mei 2023

Focus overleg: vijf bespreekpunten

1. Scope aanpak: bekostigd / niet-bekostigd onderwijs
2. Definitie van “beheersing” in “beheersing instroom internationale studenten”
3. Taalbeleid
4. Fixus
5. Zelfregulering van instellingen / centrale regie

1. Scope aanpak: bekostigd / niet-bekostigd onderwijs

Achtergrond:

- Het aantal internationale studenten in het niet-bekostigde onderwijs (rpho's) is zeer laag. In 2019 stonden er 1.700 internationale studenten ingeschreven aan een rpho.
- Deze studenten maken geen gebruik van onderwijs gefinancierd uit publieke middelen en zorgen niet voor toegankelijkheidsproblemen binnen het bekostigd onderwijs.
- Onbeheersbare groei in deze sector is geen realistisch scenario.

Advies:
- Rpho's buiten beschouwing laten bij aanpak: onvoldoende beleidsmatige noodzaak; noch politiek draagvlak.

- Wél rpho's meenemen in de monitoring en verdere dataverzameling, zodat belangrijke ontwikkelingen en mogelijk problemen (in arbeidsmarkt, woningmarkt) gesignaleerd kunnen worden.

2. Betekenis "beheersing" in "beheersing instroom internationale studenten"

Drie mogelijke betekenissen:

1) Beheerste groei
2) Stabilisatie (status quo behouden)
3) Afname t.o.v. huidige situatie

Probleem: steeds aangegeven dat 'instelwaarden' van knoppen (bijv in de vorm van streefcijfers) later komen (Toekomstverkenning Talentvraag en bekostiging in het najaar; BWO migratie).

Oplossing: Voor bestuurlijke afspraken en ontwikkeling juridische instrumenten nu werken met een werkhypothese.

Voorstel werkhypothese: Beheersing betekent vooralsnog stabilisatie.

We behouden vooralsnog de status quo, zodat de balans in de aanloop tot de ontwikkeling van de wettelijke instrumenten niet verder uit het lood slaat. En we in de toekomst niet nog harder moeten ingrijpen om de balans te herstellen.

Voor nu betekent dat bijvoorbeeld dat we verdere verengelsing in het huidige opleidingsaanbod proberen te voorkomen (dus regulering via aanbodskant i.p.v. reguleren via het aantal studenten).

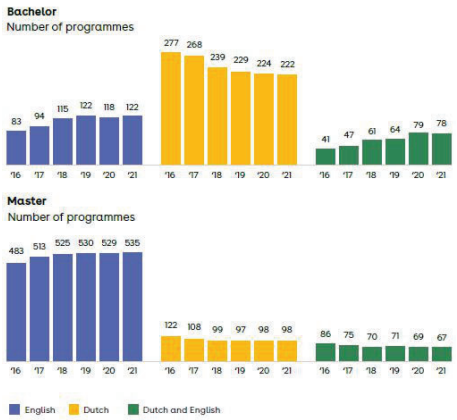
Vraag: **bent u akkoord met deze werkhypothese?**

Een stap verder zou kunnen zijn dat wanneer instellingen hun Engelstalig aanbod willen uitbreiden, ze ergens anders het Engelstalige aanbod terug moeten brengen. Zodat op het stelselniveau de verengelsing niet verder doorzet.

Ter illustratie en uitwerking in concrete maatregelen

› Huidige situatie anderstalig aanbod wo in 2021 (zie figuur hieronder van Nuffic)

Geen recente cijfers onderwijstaal hbo

› Denkrichting uitwerking maatregelen om stabilisatie te bewerkstelligen

Herziening, strakkere sturing en handhaving taalcriterium, eventueel onderscheid BA/MA (zie slides taalbeleid)

Aanscherping accreditatiekader taalbeleid

- NB. Evt afbouw bestaand anderstalig aanbod kent lange overgangstijd.

Centrale registratie onderwijstaal

Moratorium op nieuwe anderstalige (BA) opleidingen

Sectorplancommissies inzetten om balans in anderstalig Nederlands aanbod te bewaken bij universiteiten.

3. Taalbeleid: opleidingstaal

Uitgangspunt: art 7.2. WHW "Nederlands, tenzij"

In de kamerbrief en in het eerdere debat hebben we steeds aangegeven dat dit ons uitgangspunt blijft. Tegelijkertijd zijn er nu te veel uitzonderingen mogelijk.

Advies:

Uitgangspunt vasthouden, maar de 'tenzij' differentiëren naar Bachelor en Master

- Voor bachelor: een stringent kader (volledig in het NL, dan wel minimaal 2/3e van het curriculum in het NL) met beperkt aantal uitzonderingen (zie volgende slide voor uitwerking)
- Voor master: minder stringent en ruimere uitzonderingsgronden

Onderbouwing:

Bachelor duurt 3-4 jaar. Merendeel van wo/hbo bachelors is op dit moment in het Nederlands (of meertalig). In BA wordt de basis van het vak gelegd en daarmee ook de taalvaardigheid van NL en internationale studenten. Komt tegemoet aan wens Nederlands als hoofdtaal in de opleiding (grootste deel vd opleiding) en biedt tegelijkertijd ruimte voor Engels o.g.v internationaliseringsbeleid en de voorbereiding op de internationalere arbeidsmarkt.

Master duurt 1-2 jaar. Twee derde van masters is nu reeds Engelstalig. Voorbereiding op internationalere arbeidsmarkt of wetenschappelijke carrière.

Taalbeleid: opleidingstaal

Uitzonderingen: voor bepaalde bachelor opleidingen

Minister wijst na extern advies (in lagere regelgeving) sectoren en groepen bachelor opleidingen aan die zonder voorafgaande toestemming van de minister mogen afwijken van dit uitgangspunt op grond van zwaarwegende maatschappelijke belangen (periodiek herijken).

Bijvoorbeeld:

a. opleidingen die opleiden voor tekortsectoren: bijvoorbeeld techniek.
b. opleidingen die opleiden voor de internationale top: specifieke kunstopleidingen en university colleges (liberal arts and sciences).
c. opleidingen die in gezamenlijkheid met buitenlandse universiteiten worden verzorgd (joint programs).

Deze 'uitgezonderde' opleidingen moeten wel Nederlandse uitdrukkingsvaardigheid bevorderen. Dit mag extra curriculair. Indien juridisch mogelijk, wordt dit verplichtend voor de student.

Taalbeleid: opleidingstaal

Overige bachelor opleidingen

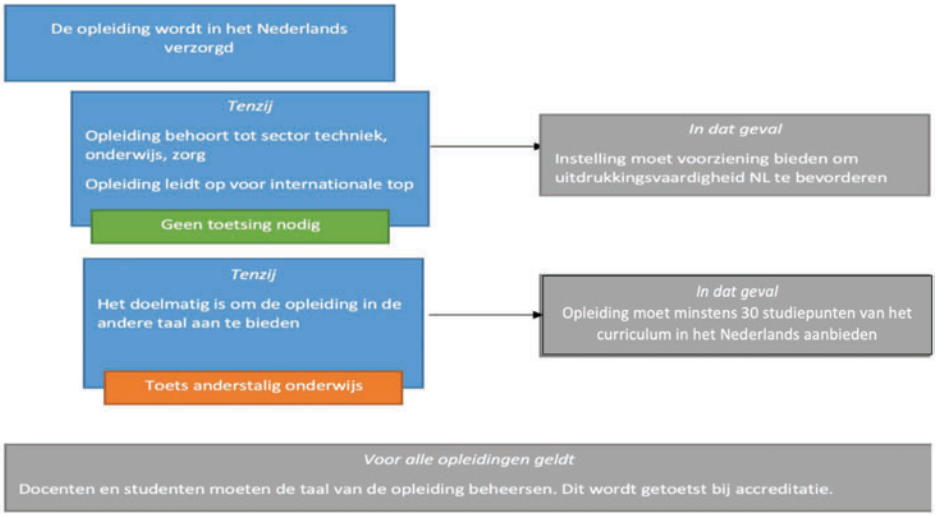
Overige opleidingen (bijv. in de sectoren economie, gedrag en maatschappij) moeten toestemming van de minister vragen als zij willen afwijken van het uitgangspunt.

a. hiervoor wordt een strenge toets anderstalig onderwijs ingericht waarbij getoetst wordt op doelmatigheid (criteria: arbeidsmarktperspectief en functie van de opleiding in de (grens of krimp)regio).

   Keuze: ook bestaande opleidingen deze toets laten doorlopen.

b. zelfs na toestemming moet nog altijd 30 studiepunten van de opleiding (geteld in het aantal studiepunten) in het Nederlands worden aangeboden.
c. De minister beslist na advies van de CDHO.

Samenvattend: opleidingstaal

4. Fixus

- Uitgangspunt: Fixusmaatregelen uit WTT
- Afwijking van WTT:
  - Fixus kan voor onbepaalde tijd
  - Er komt geen systeem van toetsing (achteraf) op het instellen van een fixus.
- Dilemma's:
  - Wilt u de fixusmaatregelen ook mogelijk maken voor de master?
  - Indien ja: moeten de regels voor fixus in bachelor en master worden geharmoniseerd?

- Op de volgende sheets worden deze vragen nader uitgewerkt:
  - 4a1. Cap op niet-EER in master, en
    4a2. fixus als randvoorwaarde voor maximeren instroom niet-EER-studenten
  - 4b. Fixus op traject in master, en (indien ja)
  - 4b1. Meldplicht voor fixus in master
    4b2. Capaciteitsgebrek als eis voor fixus (in master)
    4b3. Reikwijdte traject

NB. De fixusmaatregelen worden door de instelling ingezet. Vanuit centrale regie kan ook worden overwogen centraal te sturen op fixi vanuit bijvoorbeeld arbeidsmarkt- of doelmatigheidsoverwegingen. Dat is nu geen onderdeel van deze bespreking, maar wordt wel ambtelijk verkend.

a. Cap op niet-EER-studenten (binnen fixus)

- Doel uit WTT: Vergroten toegankelijkheid EER-studenten, verdringing door niet-EER voorkomen. In de WTT was deze maatregel beperkt voor inzet in de bachelor fase en binnen een capaciteitsfixus.
- Effect beperkt:
  - Bij cap op niet-EER in bachelor van 10%: 214 niet-EER-studenten niet toegelaten
  - Effect master naar verwachting hoger maar afhankelijk van keuzes in uitwerking maatregel.
- Juridische onderbouwing: onderscheid moet rechtvaardiging kennen = voorrang bij schaarste. Op dit moment is nog geen sprake van verdringing door niet-EER-studenten. Mogelijk kan deze cap op lange termijn meer effectief zijn bij stijgende instroom van niet-EER-studenten.
- UNL heeft wens uitgesproken ook instroom van niet-EER-studenten te willen beperken buiten een capaciteitsfixus om. Wens speelt met name in de master.
- Beslispunt/advies 4a1: In afwijking van WTT, deze maatregel ook in de master-fase mogelijk maken.
- Beslispunt/advies 4a2: de cap voor niet-EER-studenten alleen mogelijk maken *binnen* een fixus (zoals in WTT).

  Onderbouwing: binnen het internationale recht is er geen ruimte om dit mogelijk te maken *buiten* een fixus.

b. Fixus op een (anderstalig) traject

- Doel uit WTT: vergroten toegankelijkheid en beschermen Nederlands als onderwijstaal. Daarom in WTT een fixus op een anderstalig traject mogelijk (en dus niet op een Nederlandstalig traject).
- Effect: lastig te voorspellen en afhankelijk van uitwerking maatregel (zie volgende slides)
- Onderbouwing: Een fixus zo gericht mogelijk inzetten, nl. daar waar het capaciteitsprobleem zich voordoet.
  Ook het beperken van de instroom in Engelstalig traject, zodat het Nederlandstalige deel kan floreren.

Huidige situatie WHW

- Bachelor: fixus kan worden ingesteld als er onvoldoende onderwijscapaciteit is voor onbeperkte inschrijving.
  Er geldt een meldplicht bij DUO.
- Master: vrij in te stellen door de instelling (capaciteitsgebrek is geen vereiste)
  Er geldt géén meldplicht

Afbakening 'Traject' uit WTT:

- *"Een vast omlijnd programma binnen een opleiding vanaf het begin van de opleiding met dezelfde eindtermen en –doelen als de opleiding zelf"*.

b. Fixus op een traject: ook voor master

- Probleem: Signalen dat in master in praktijk reeds op trajectniveau fixi worden ingesteld. Dit is wettelijk formeel nu *niet toegestaan*. Het gaat dan om specialistische tracks. *Onderwijstaal* speelt hierbij *geen* rol.
- Hoeveel dit voorkomt, is niet duidelijk, omdat er geen meldplicht is voor fixi in de master (geldt wel voor bachelorfixus).
- UNL heeft wens uitgesproken de fixus op een traject ook in de master te willen kunnen invoeren, los van onderwijstaal.
- Hierdoor ontstaat de mogelijkheid de regels voor fixi tussen bachelor en master te harmoniseren.
- Voordeel: meer zicht op fixi in de master en sluit aan bij de praktijk

- Beslispunt/advies 4b1: in afwijking tot WTT fixus op een traject ook in de master invoeren
- Beslispunt/advies 4b2: een meldplicht voor fixi in de master invoeren

b. Fixus: alleen bij capaciteitsprobleem

- Probleem: In de master kunnen fixi worden ingesteld zonder dat sprake is van een capaciteitsprobleem. Dit past niet bij de tijdsgeest en de gedachte van een zo toegankelijk mogelijk stelsel.
- De gedachte hierbij was specialisatie in de master, exclusiviteit en behoud van excellente kwaliteit
- Inspectie kritisch op fixi zonder dat sprake is van capaciteitsprobleem

- Beslispunt/advies 4b3: Ook bij fixus in masterfase de eis van capaciteitsprobleem invoeren
- Voordeel:
  - Als er geen capaciteitsgebrek is dan ook geen fixi, waardoor toegankelijkheid maximaal geborgd is;
  - regels kunnen worden verduidelijkt en sluiten meer aan bij de praktijk.
- Keerzijde:
  - de regels voor de master worden aangescherpt
  - harmoniseren doet geen recht aan verschil in karakter van brede bachelors en specialistische masters

b. Fixus op een traject: Reikwijdte traject

- Probleem: de fixus op *alleen* een anderstalig traject binnen een Nederlandstalige opleiding voldoet niet aan de wens van instellingen.
- Daarnaast is het lastig hard te maken dat een capaciteitsprobleem zich *enkel* voordoet op een anderstalig traject binnen een Nederlandstalige opleiding. Juridisch kan dit als gevolg hebben dat een fixus op een anderstalig traject ongeoorloofde indirecte discriminatie tot gevolg heeft.
- UNL heeft wens uitgesproken fixus op *zowel* het Engelstalige traject *als* het Nederlandstalige te kunnen voeren.
- Beslispunt/advies 4b3: Fixus ook op Nederlandstalig traject mogelijk maken (afwijking op WTT)
  - Het is beter te onderbouwen dat een capaciteitsprobleem zich op een opleiding als geheel voordoet, maar dat er een verdeling wordt gemaakt tussen een Nederlandstalig en anderstalig deel met het oog op bescherming van Nederlands als onderwijstaal.
  - Past bij wens van UNL, maar sluit niet volledig aan bij huidige praktijk waarbij masters soms meerdere anderstalige, specialistische trajecten hebben en één algemeen Nederlandstalig traject.
  - Mogelijk risico: Kan discriminatoir zijn als verdeling te scherp wordt gemaakt. Vraagt om kaders in regelgeving.
  - Mogelijk risico: Risico op verdringing van Nederlandstalige studenten uit de anderstalige (specialistische) trajecten.

- Aanvullende optie: trajecten in brede zin
  - In de praktijk speelt het capaciteitsgebrek niet op taal, maar speelt dit op trajecten die vragen om specialistische kennis bij docenten of speciale faciliteiten als laboratoria. Het capaciteitsprobleem staat dan los van de onderwijstaal. Daarom kan het wenselijk zijn fixus op een traject breder toe te staan dan alleen een scheiding tussen het Nederlandstalige en anderstalige deel van een opleiding.
  - Dit voldoet aan de wens van UNL en sluit aan bij de huidige praktijk in de master.
  - Keerzijde: De maatregel is in deze vorm minder direct gericht op internationale studenten.

5. Zelfregulering van instellingen / centrale regie

Wie voert regie? Onderscheid mogelijk tussen

1) de instellingen zelf
2) een separate commissie of orgaan (al dan niet namens de minister)
3) de minister

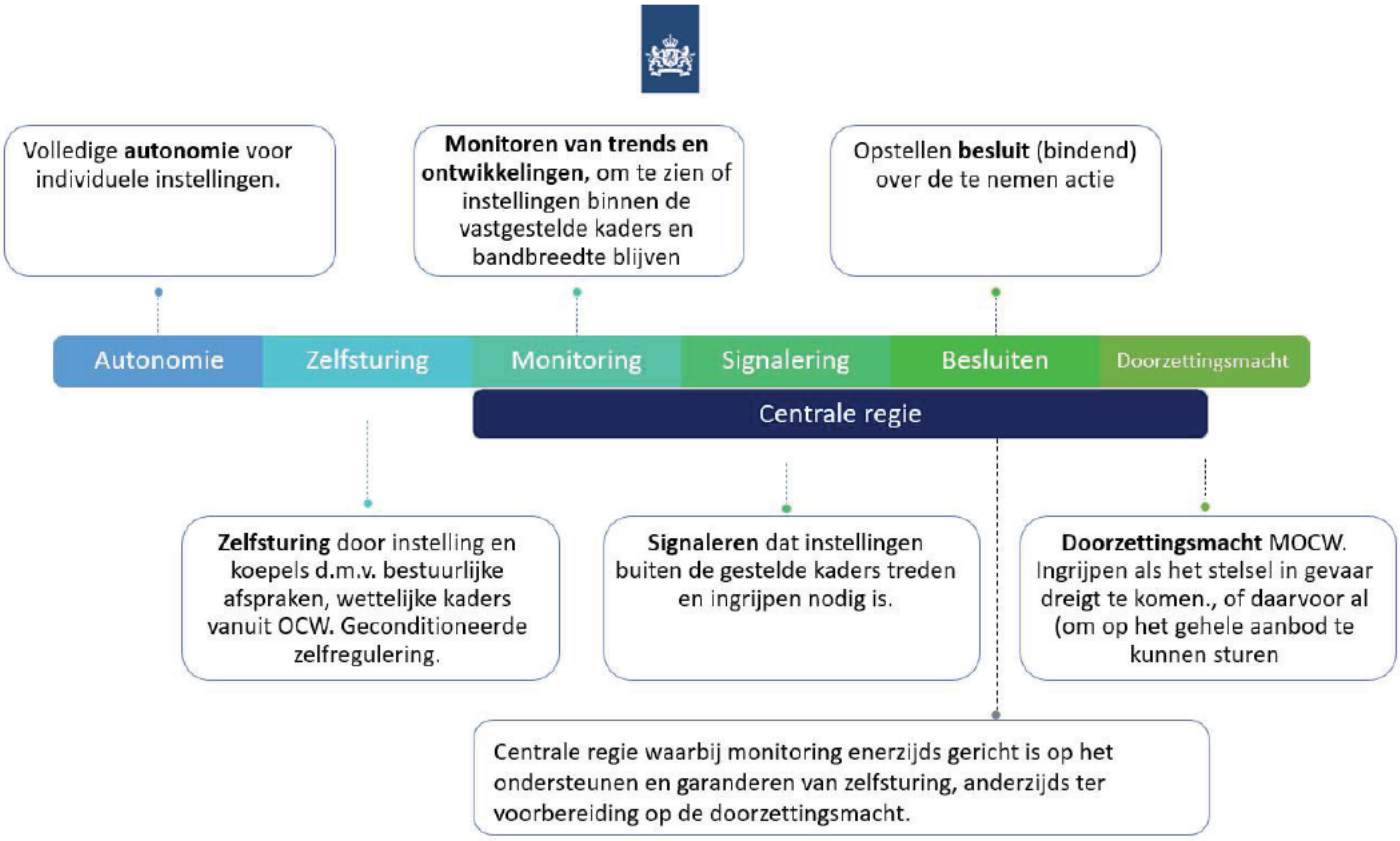
Overwegingen:

- Centrale regie die (vanuit monitoring en signalering) aanzet tot eigen initiatief en keuzes van instellingen bouwt voort op de bestaande verhoudingen in het stelsel.
- Inzet is om te werken vanuit het principe van geconditioneerde zelfregulering: instellingen krijgen – binnen kaders - de ruimte om zelf keuzes te maken, maar indien dit niet tot het gewenste resultaat leidt zijn er noodmaatregelen beschikbaar die ingrijpen mogelijk maken.

Hoe werkt geconditioneerde zelfregulering?

De figuur op de volgende slide toont de escalatiestappen in geconditioneerde zelfregulering: van zelf besluiten tot ingrijpen door minister. Een regieorgaan kan daarbij zorgen voor het benodigde landelijke en regionale overzicht, en kan dat in de context plaatsen van sectorale trends en de talentvraag op de arbeidsmarkt.

Afhankelijk van de positionering en de gewenste mate van sturing, kan het regieorgaan zorgen voor monitoring, advisering en/of signalering (aan instellingen en/of OCW), of kan het betrokken zijn bij (advisering over) concrete beleidsmaatregelen en het inzetten daarvan.

Zelfregulering van instellingen / centrale regie

Risico zelfregulering:

- Instellingen bleken eerder (gezamenlijk) deze verantwoordelijk niet te kunnen of willen nemen en de vraag is of bestuurlijke afspraken alleen voldoende dekkend zijn om sturing te geven.
- In afstemming tussen instellingen (al dan niet via de onderwijskoepels) zal onvoldoende oog zijn voor het studentenbelang en voor maatschappelijke ontwikkelingen (onder andere op de arbeidsmarkt) die om regionaal of sectoraal maatwerk vragen.

Risico voor sturing vanuit losstaand regie-orgaan/commissie:

- Leidt mogelijk tot een gebrek aan eigenaarschap bij onderwijsprofessionals en een hoge lastendruk.
- Gezien de grote diversiteit binnen het HO-veld en de wisselende context binnen regio's en sectoren, is maatwerk vereist om tot goede keuzes te komen.
- Een regieorgaan dat zich op detail (opleiding, track) tot het gehele aanbod moet verhouden lijkt realistisch niet uitvoerbaar.

Afweging: De koepelorganisaties hebben namens hun achterban te kennen gegeven graag zelf verantwoordelijkheid te willen dragen voor het vinden van manieren om de instroom van internationale studenten te beperken door middel van bestuurlijke afspraken, via huidige (wettelijke) mogelijkheden en in de toekomst, met nieuwe wettelijke mogelijkheden.

Zelfregulering van instellingen / centrale regie

Advies:

- Geef waar mogelijk ruimte aan de wens van instellingen om een bijdrage te leveren aan het verbeteren van een gebalanceerde instroom van internationale studenten door middel van bestuurlijke afspraken, aan de hand van een door OCW opgesteld helder kader. Zet in op geconditioneerde zelfregulering.
- Richt centrale regie zo in dat doorzettingsmacht ultimum remedium is, maar leg de nadruk op monitoring en signalering die als stok achter de deur fungeert voor instellingen tot eigen keuzes aan te zetten.

Beheersing instroom internationale studenten

Regievoering en planning

Beleidsstaf do 11 mei 2023

Focus overleg: twee bespreekpunten

1. Regievoering
   A. Zelfregulering vs. centrale regie: afwegingen
   B. Monitoring en signalering
   C. Vorm doorzettingsmacht en positionering regieorgaan

2. Planning wetsvoorstel en bestuurlijke afspraken

1.A Zelfregulering vs. centrale regie: afwegingen

Wie voert regie? Onderscheid mogelijk tussen

1) de instellingen zelf
2) een separate commissie of orgaan (al dan niet namens de minister)
3) de minister

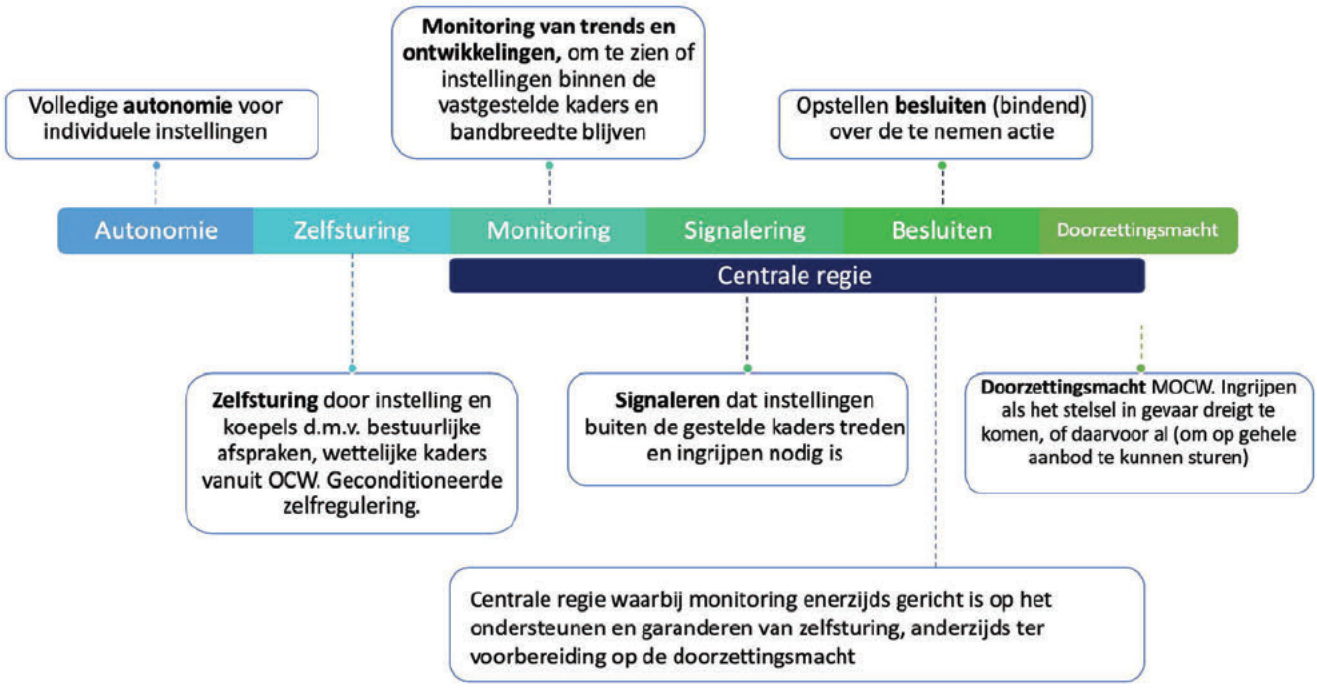
Overwegingen:

- Centrale regie die (vanuit monitoring en signalering) aanzet tot eigen initiatief en keuzes van instellingen bouwt voort op de bestaande verhoudingen in het stelsel.
- Inzet is om te werken vanuit het principe van geconditioneerde zelfregulering: instellingen krijgen – binnen kaders - de ruimte om zelf keuzes te maken, maar indien dit niet tot het gewenste resultaat leidt zijn er noodmaatregelen beschikbaar die ingrijpen mogelijk maken.

Hoe werkt geconditioneerde zelfregulering?

De figuur op de volgende slide toont de escalatiestappen in geconditioneerde zelfregulering: van zelf besluiten tot ingrijpen door minister.

Afhankelijk van de positionering en de gewenste mate van sturing, kan het regieorgaan zorgen voor monitoring, advisering en/of signalering (aan instellingen en/of OCW), of kan het betrokken zijn bij (advisering over) concrete beleidsmaatregelen en het inzetten daarvan (zie onderdeel 4).

1.A Zelfregulering vs. centrale regie: afwegingen

Risico zelfregulering:

- Instellingen bleken eerder (gezamenlijk) deze verantwoordelijk niet te kunnen of willen nemen en de vraag is of bestuurlijke afspraken alleen voldoende dekkend zijn om sturing te geven.
- In afstemming tussen instellingen (al dan niet via de onderwijskoepels) zal onvoldoende oog zijn voor het studentenbelang en voor maatschappelijke ontwikkelingen (onder andere op de arbeidsmarkt) die om regionaal of sectoraal maatwerk vragen.

Risico voor sturing vanuit losstaand regie-orgaan/commissie:

- Leidt mogelijk tot een gebrek aan eigenaarschap bij onderwijsprofessionals en een hoge lastendruk.
- Gezien de grote diversiteit binnen het HO-veld en de wisselende context binnen regio's en sectoren, is maatwerk vereist om tot goede keuzes te komen.
- Een regieorgaan dat zich op detail (opleiding, track) tot het gehele aanbod moet verhouden lijkt realistisch niet uitvoerbaar.

Afweging: De koepelorganisaties hebben namens hun achterban te kennen gegeven graag zelf verantwoordelijkheid te willen dragen voor het vinden van manieren om de instroom van internationale studenten te beperken door middel van bestuurlijke afspraken, via huidige (wettelijke) mogelijkheden en in de toekomst, met nieuwe wettelijke mogelijkheden.

1.A Zelfregulering vs. centrale regie: afwegingen

Advies:

- Geef waar mogelijk ruimte aan de wens van instellingen om een bijdrage te leveren aan het verbeteren van een gebalanceerde instroom van internationale studenten: allereerst door middel van bestuurlijke afspraken, daarna aan de hand van een stevig, door OCW opgesteld wettelijk kader. Zet in op geconditioneerde zelfregulering.
- Richt centrale regie zo in dat doorzettingsmacht *ultimum remedium* is, maar leg de nadruk op monitoring, signalering en advisering die als stok achter de deur fungeren om instellingen tot eigen keuzes aan te zetten.

1.B Monitoring en signalering

Overwegingen:

- Aanvullende monitoring rond het thema beheersing internationale studenten zou op korte termijn reeds gestart kunnen worden. Dit kan met meerdere partijen.
- Nuffic heeft de wettelijke taak om informatie over internationalisering binnen het onderwijs publiekelijk beschikbaar te stellen. Zij verzamelen daartoe gegevens, m.n. over het bekostigde onderwijs en rapporteren over inkomende mobiliteit op reguliere basis. Ze nemen daarin o.a. ook (voor zover beschikbaar) gegevens over anderstalige opleidingen mee.
- Nuffic heeft aangegeven de monitoring desgewenst te kunnen uitbreiden. Dit biedt bv mogelijkheden om ontwikkeling van het Engelstalige aanbod directer te volgen en ook de specifieke instroom daarbinnen. NB: hiervoor zijn aanvullende gegevensbronnen nodig - o.a. over Engelstalige opleidingen in het hbo - die op dit moment nog niet beschikbaar zijn.
- Veel van de analyses die door Nuffic worden opgesteld zijn echter gebaseerd op de data van DUO, voortkomend uit de registers. DUO zou daarom ook een monitoringsrol kunnen vervullen met het opstellen van eigen data-analyses.

Advies:

- Verken met Nuffic en DUO de mogelijkheden om op korte termijn te starten met aanvullende monitoring. Dit kan in eerste instantie gericht zijn op geconditioneerde zelfregulering, maar ook op besluitvorming door MOCW e.o. regieorgaan.
- Neem de aanvullende dataverzameling die daarvoor nodig is (waar mogelijk) ook mee in de bestuurlijke afspraken.

1.C Vorm doorzettingsmacht en positionering regieorgaan

Overwegingen bij doorzettingsmacht:

- Bij het voeren van regie over internationale studentenstromen zijn verschillende vormen van doorzettingsmacht denkbaar. In uiterste vorm kan het gaan om centraal beschikbaar stellen van opleidingscapaciteit en het toewijzen van (niet EER) studenten. Dit zal in praktijk zeer moeilijk uitvoerbaar zijn, past niet bij de bestaande verhoudingen in het stelsel en kent ook grote schokeffecten in de rest van het stelsel.
- Een werkbaardere vorm is het ontwerpen van noodknoppen, inzetbaar wanneer de betaalbaarheid, toegankelijkheid en/of kwaliteit van het stelsel in het geding is. Te denken valt aan het ontnemen van rechten aan opleidingen (of het stellen van voorwaarden aan de voortzetting ervan) of het van overheidswege aanbrengen van een fixus.
- Voor een aantal van deze maatregelen is op dit moment reeds een basis in de wet die niet benut wordt en nader doordacht dient te worden. Andere maatregelen dienen nieuw ontworpen te worden.

1.C Vorm doorzettingsmacht en positionering regieorgaan

Overwegingen bij positionering regieorgaan:

- Afhankelijk van de positionering en de gewenste mate van sturing, kan het regieorgaan:
  - adviseren (aan instellingen en/of MOCW)
  - reguleren, via ‘dwingende’ aanwijzingen aan individuele instellingen. Monitoring en signalering zijn van belang bij zowel advisering als regulering.
- Bij de vormgeving en bemensing van het regie-orgaan kan het primaat, afhankelijk van de gewenste mate van zelfsturing, liggen bij instellingen zelf of bij MOCW. De juridische vorm die voor het regieorgaan gekozen wordt, vloeit voort uit de prioritering van bovenstaande taken. Gedacht kan worden de volgende vormen:
  - Adviserend regieorgaan: een commissie die wij instellen of een bestaand orgaan, zoals CDHO of NVAO
  - Monitorend regieorgaan: bv. Nuffic of DUO
  - Regulerend regieorgaan: bv. Sectorplancommissies met een wettelijk toebedeelde taak
- Het voeren van regie kan betrekking hebben op:
  - Het totaalaanbod opleidingen (waaronder Engelstalig aanbod)
  - De instroom van studenten, in relatie tot de absorptiecapaciteit van de omgeving en (regionale) arbeidsmarkt
  - Het al dan niet toestaan van uitzonderingen op maatregelen

  In algemene zin heeft regievoering op het aanbod waarschijnlijk een groter effect dan regievoering op de instroom.

1.C Vorm doorzettingsmacht en positionering regieorgaan

Mogelijke varianten als orgaan denkrichtingen:

1. Een adviescollege zou o.a. kunnen adviseren over het vaststellen van streefcijfers, en zou landelijke en regionale sectorbeelden kunnen koppelen aan behoeftes uit maatschappij en arbeidsmarkt. Hieruit vloeien aanbevelingen voort aan MOCW en instellingen.
2. Een regieorgaan zou het opleidingsaanbod kunnen reguleren d.m.v. aanwijzingen aan individuele instellingen, bijvoorbeeld in het kader van (uitzonderingen op) de taalmaatregelen, of bij het toepassen van fixi op tracks.
3. Een adviescommissie zou kunnen adviseren bij het evt. inzetten van doorzettingsmacht, in uitzonderlijke gevallen en op aanvraag van MOCW.

* Monitoring en signalering kunnen hierbij gericht zijn op geconditioneerde zelfregulering e.o. voorbereiding besluitvorming.

1.C Vorm doorzettingsmacht en positionering regieorgaan

Vragen:

- Wat zijn voor u de belangrijkste taken van een regieorgaan? Gaat het primair om het vaststellen van de kaders voor beleid of om de uitvoering van bestaand beleid?
- Denkt u hierbij aan een nieuw orgaan of geeft u (als dat juridisch en uitvoeringstechnisch mogelijk blijk) de voorkeur aan het onderbrengen van deze taken bij een bestaande organisatie of meerdere organisaties in het stelsel?

2. Planning wetsvoorstel en bestuurlijke afspraken

Recente ontwikkelingen in planning wetstraject:

- Verzendatum brief van januari naar 21 april (ivm ingelast debat 31 jan en vertraging ivm koppeling aan BWO migratie)
- Gepland debat van 13 april naar 15 juni
- Start uitwerking wetsvoorstel van medio maart naar eind april
- Oorspronkelijke plan:
  - Voorbereiding internetconsultatie inclusief akkoord MOCW – 1e helft juli
  - Start internetconsultatie – half juli
  - Voorafgaand aan voorbereiding internetconsultatie:
    - Afstemming met IvO/NVAO/FEZ/DUO over uitvoering van maatregelen
    - Afstemming met BZK (in geval van adviescollege) en Fin.
    - Schrijven wettekst en memorie van toelichting (incl. beantwoording IAK-vragen)

2. Planning wetsvoorstel en bestuurlijke afspraken

Wij zijn goed bezig met het wetstraject en willen snelheid behouden. Er knellen echter punten rond het halen van internetconsultatie voor de zomer.

Knelpunten:

- Vertraging in verzending Kamerbrief en opstart wetstraject uitwerking
- Debat 15 juni: uitkomsten serieus meenemen in ontwerp wetsvoorstel
- Er zijn nog wezenlijke vragen te beantwoorden. Afhankelijk van keuzes is mede betrokkenheid andere departementen vereist (o.z. BZK en Algemene Rekenkamer)
- Vraag of dit een onderwerp is dat in concept nog langs de MR moet (politieke vraag)
- Grote belasting personeel: vanaf nu tot internetconsultatie stelselmatig overwerken

Gelet op bovenstaande is de vraag of het reëel is dat de internetconsultatie voor de zomer wordt gehaald.

2. Planning wetsvoorstel en bestuurlijke afspraken

Gevolgen als internetconsultatie later plaatsvindt:

- Reële kans dat we uitlopen op de inwerkingtredingsdatum (volgende opties 1 januari 2025 en 1 september 2025)
- Koppeling met de bestuurlijke afspraken (mogelijk latere ondertekening → samenhang van gehele pakket)

Mogelijkheden tot versnelling:

- Mogelijke tijdswinst te behalen rond traject Raad van State (spoedadvies in 4 weken ipv 3 maanden procedure ivm politieke druk/wens en mogelijk draagvlak)
- Mogelijke tijdswinst te behalen in behandeling in Tweede Kamer en Eerste Kamer

Beheersing instroom internationale studenten

Taalbeleid

Intern overleg 22 mei 2023

Vijf bespreekpunten

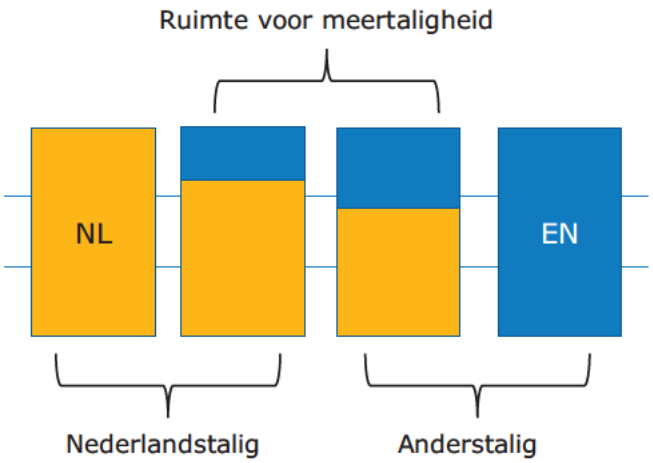
1. Gemaakte keuzes en te hanteren werkhypotheses
2. Uitgangspunten
   - Uitgelicht: waarom twee derde?
   - Uitgelicht: anderstalig traject
3. Uitzonderingen
   - Criteria
   - Procedure
   - Op voorhand
   - Uitgelicht: welke opleidingen op voorhand uitzonderen?
4. Bachelor / master
5. Uitdrukkingsvaardigheid

1. Gemaakte keuzes en te hanteren werkhypotheses

1. Knoppen voor sturing introduceren: doel is internationalisering beheersbaar maken
2. Alleen taaleisen stellen aan bekostigd onderwijs.
3. Uitgangspunt blijft “Nederlands, tenzij”.
   Voor **masters meer ruimte** om daarvan af te wijken dan voor bachelors.
4. **Enige ruimte laten binnen Nederlandstalige opleiding**: 2/3 of meer wordt in Nederlands verzorgd.
5. Uitzonderingen worden niet per sector aangewezen, hooguit groepen van opleidingen. **Niet te grofmazig**.
   Daarnaast individuele opleidingen uitzonderen via een **toets anderstalig onderwijs**.
6. Kies duidelijke set **criteria** op basis waarvan uitzonderingen mogelijk zijn (per groep en individueel).
7. Naast nieuwe opleidingen moeten **ook bestaande opleidingen** voldoen aan de nieuwe criteria.
8. Stuur primair met het oog op **doelmatigheid**, niet op inhoud opleiding (meerwaarde voor samenleving).
9. Indien anderstalige opleiding: **geen verplichting tot x-aantal studiepunten** in het Nederlands.
   Wel extra-curriculair (evt. verplicht) aanbod om uitdrukkingsvaardigheid in het Nederlands te bevorderen.
10. **Toegankelijkheid** voor Nederlandse studenten moet gewaarborgd worden.
11. Vraag: hoe gaan we om met Nederlandstalige opleidingen met een **anderstalig traject?**

2. Uitgangspunten

1. Het onderwijs wordt in het Nederlands verzorgd
2. Dit geldt voor elke opleiding én elk traject
3. Nederlands 2/3 of meer in het Nederlands
4. Anderstalig minder dan 2/3 in het Nederlands
5. De instelling moet taalbeleid hebben opgesteld
   - Beleid op Nederlandse uitdrukkingsvaardigheid én anderstalig onderwijs
   - Advies of instemming door medezeggenschap

Dit is beter handhaafbaar voor de inspectie dan de huidige regels

UITGELICHT

Waarom twee derde?

- Substantieel aandeel moet Nederlands zijn, dus meer dan helft
- Uitvoerbaar voor instellingen om toch ook Engelstalig personeel in te kunnen zetten
- Pragmatisch: studiepunten van alle soorten opleidingen zijn eenvoudig deelbaar door drie
- Dit geeft instellingen ruimte om zelf te bepalen hoe het anderstalig onderwijs wordt verdeeld (programmeerruimte)

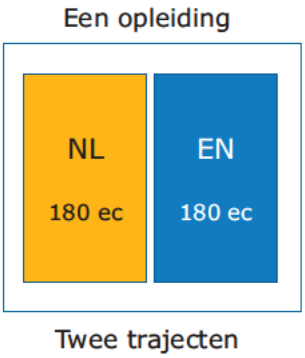
Aantal studiepunten	totaal	1/3	2/3
Eenjarige master	60	20	40
Tweejarige master	120	40	80
Associate degree	120	40	80
Wo bachelor	180	60	120
Driejarige master	180	60	120
Hbo bachelor	240	80	160

Voorbeeld
Een wo bachelor mag max. 1 van de 3 jaar in het Engels verzorgen

UITGELICHT

Anderstalige trajecten

- Een traject is een programma binnen een opleiding waarvan de studielast en de kwaliteiten op het gebied van kennis, inzicht en vaardigheden die een student zich bij de beëindiging van de opleiding moet hebben verworven, gelijk zijn aan die van de opleiding
- Een traject is niet: afstudeerrichting met deel van de studielast
- Voor instellingen heeft het geen zin om een "leeg" Nederlands traject aan te bieden slechts om anderstalig onderwijs te kunnen verzorgen
- Want ook voor een anderstalig traject is toestemming vereist

3. Uitzonderingen: criteria

Wanneer mag een opleiding (of traject) anderstalig zijn?

1. De opleiding betreft een andere taal
2. Er is geen personeel beschikbaar dat (op niveau) in het Nederlands kan doceren
3. Het is doelmatig de opleiding in een andere taal te verzorgen, gelet op
   arbeidsmarktperspectief;
   landelijke en regionale behoefte (krimp , grensregio); en
   spreiding van reeds bestaand Nederlandstalig aanbod

Randvoorwaarde:	De taalkeuze moet passend zijn bij het taalbeleid van de instelling
Weigeringsgrond:	Indien toegang tot Nederlandstalig aanbod niet langer geborgd is

Prikkel: de instellingen kunnen weigering voorkomen door samen te werken

3. Uitzonderingen: procedure

Toets anderstalig onderwijs

- De instelling vraagt voor anderstalige opleiding (of traject) toestemming van de minister
- De minister verleent toestemming indien aan de criteria wordt voldaan
  - Bij doelmatigheid wordt een kwalitatieve afweging gemaakt, geen afvinklijst (voor masters: zie slide 11)
- De minister kan zich hierbij laten adviseren door een commissie
  - De CDHO krijgt deze taak in het instellingsbesluit
- Toestemming geldt voor onbepaalde tijd, maar kan wel ingetrokken worden door de minister
  - **Intrekking als noodrem:** wanneer het onderwijs in die taal niet langer doelmatig is of toegang tot Nederlandstalig onderwijs in het geding is

Voor bestaande opleidingen wordt een overgangsregeling getroffen

3. Uitzonderingen op voorhand

Groepen van uitzonderingen

- De minister wijst (groepen van) opleidingen aan die worden vrijgesteld van de toets anderstalig onderwijs
- Reden: op voorhand is evident dat deze groepen voldoen aan de criteria. Dit beperkt de regeldruk bij instellingen en de uitvoeringslast van CDHO.
- Deze groepen van opleidingen worden in een regeling uitputtend opgesomd
- De minister kan zich hierbij laten adviseren door een commissie

UITGELICHT

Welke opleidingen op voorhand uitzonderen?

Dit wordt bijvoorbeeld in een regeling opgenomen	(geschatte aantallen opleidingen)
› Bachelors betreffende andere Taal en Cultuur	(40)
› Onderzoeksmasters	(120)
› Joint programs met buitenlandse instellingen	(50)
› Opleidingen met NVAO kenmerk kleinschalig en intensief onderwijs	(30)
– Waaronder alle 10 liberal arts and sciences programma's	
› Unieke kunstopleidingen	(100)
– Met name uitvoerende/podiumkunsten	
› Overige unieke opleidingen zoals luchtvaarttechnologie, marine shipping, diergeneeskunde	(100)
›	ca 1/5 van totaal opleidingen

4. Bachelor / Master

- De toestemming (toets, criteria, procedure) is vereist voor alle opleidingen
- Masters worden niet categorisch uitgezonderd van de taaltoets
- Bij taaltoets krijgt "doelmatigheid" voor masters echter een andere beleidsmatige invulling of wordt een ander toetsingskader gehanteerd; minder stringent dan bij bachelors

5. Uitdrukkingsvaardigheid

Met het uitgangspunt "Nederlands tenzij" en de toets anderstaligheid stuurt u aan op het **behoud van Nederlands** als onderwijstaal. (Hiervoor reeds behandeld)

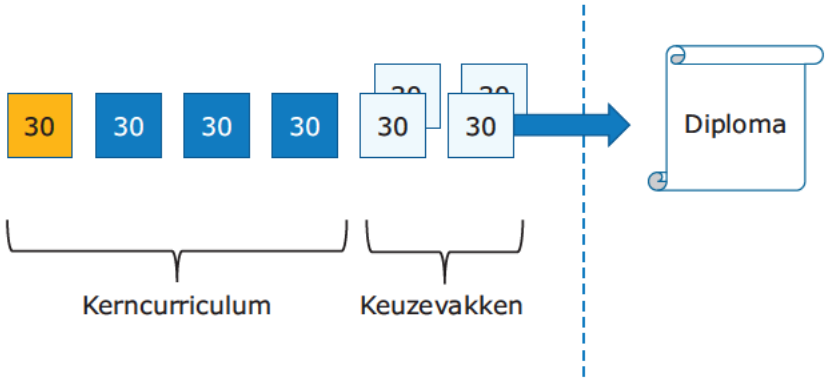
Met verplichtingen over het bevorderen van de uitdrukkingsvaardigheid in het Nederlands stuurt u aan op het **vergroten van de blijfkans** van internationale studenten.

- Instellingen zijn verplicht de uitdrukkingsvaardigheid in het Nederlands te bevorderen bij alle studenten
- Instellingen zijn verplicht dit te bevorderen bij studenten van anderstalige opleidingen
- In het taalbeleid van de instelling wordt vastgelegd hoe de instelling aan die plicht vorm geeft
- In de uitvoering mag de instelling verschil maken tussen Nederlandstalige en anderstalige studenten
- Er zijn **drie opties** voor uitdrukkingsvaardigheid bij anderstalige opleidingen (volgende slides)

5. Uitdrukkingsvaardigheid

Optie 1
Deel van het kerncurriculum moet in het Nederlands, bijvoorbeeld 30 studiepunten.

U gaf reeds aan deze optie niet te prefereren.

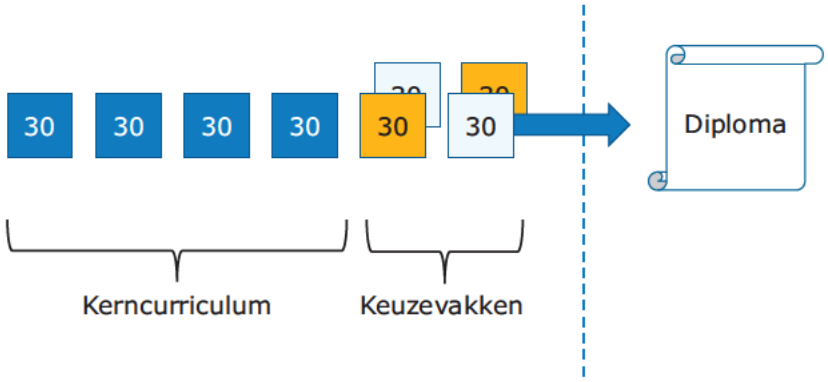

5. Uitdrukkingsvaardigheid

Optie 2
Sommige of alle keuzevakken moeten in het Nederlands.

Indien sommige keuzevakken: dit sorteert geen effect.

Indien alle keuzevakken: dit is gelijke situatie als optie 1.

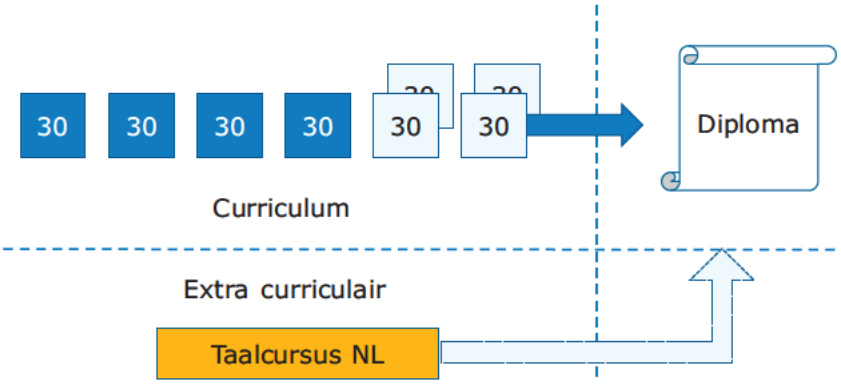
5. Uitdrukkingsvaardigheid

Optie 3
Instelling voldoet aan haar verplichting door kosteloos extra-curriculair aanbod te verzorgen.

3a
Geen verplichting voor student

3b
Inspanningsverplichting voor student

3c
Resultaatverplichting voor student

5. Uitdrukkingsvaardigheid

Optie 3a
Geen verplichting voor student.
Draagt bij aan blijfkans voor internationale studenten die reeds gemotiveerd zijn om de taal te leren. Uitvoerbaar voor instellingen.
Weinig effect op instroom van internationale studenten.

Advies → **Optie 3b***
Inspanningsverplichting voor student.
Uitvoerbaar voor instellingen en effectief voor vergroten van blijfkans.
Zal dempend effect hebben op instroom. Draagvlak bij UNL.

Optie 3c
Resultaatverplichting voor student.
Effectief voor vergroten blijfkans maar met grote uitvoeringslasten.
Zal afremmend effect hebben op instroom.

* Onder voorbehoud van juridische haalbaarheid. Dit wordt onderzocht.

Beheersing instroom internationale studenten

Fixus en regievoering

Intern overleg 6 juni 2023

Bespreekpunten

1. Gemaakte keuzes en te hanteren werkhypotheses

2. Regievoering: waarop en hoe?
   I. Regie: zelfregulering
   II. Regie: regieorgaan
   III. Regie: instrumenten
   IV. Regie: monitoring

3. Fixus:
   I. Aanvullende uitgangspunten voor fixus (op een traject)
   II. Onderscheid EER/niet-EER

4. Cap op niet-EER studenten binnen fixus
5. Noodfixus

1. Gemaakte keuzes en te hanteren werkhypotheses

Regie:

1. *Knoppen voor sturing introduceren: doel is internationalisering beheersbaar maken*
2. *Uitganspunt is **zelfregulering, binnen wettelijke kaders en vanuit gefaseerde regie**. Instellingen krijgen de mogelijkheid om een bijdrage te leveren aan het verbeteren van een gebalanceerde instroom van internationale studenten.*
3. *Er wordt een vorm van **doorzettingsmacht** ingebouwd, maar deze noodknoppen dienen als ultimum remedium.*
4. *We zetten in op een gezamenlijke kennisbasis en meer **uitgebreide monitoring** rondom instroom van internationale studenten en (anderstalig) onderwijsaanbod.*

Fixus:

1. *Fixusmaatregelen gaan **zowel voor bachelor als master gelden***
2. *Er komt een algemene **meldplicht** voor fixi (nu enkel in ba)*
3. *Het vereiste van '**onvoldoende onderwijscapaciteit**' wordt breed geïnterpreteerd:*
   - *Beschikbaar personeel*
   - *Fysieke ruimtes (laboratoria, collegezalen etc.)*
   - *Leerplaatsen/stages*
   - *(doelmatige) verdeling van middelen*
   - *Fixus mogelijk maken op trajecten, zonder taaleis*

2. Regievoering: waarop?

kamerbrief

"Het regieorgaan kan zich toeleggen op de strategische vraagstukken rondom internationalisering. […] De centrale thema's […] zijn: houdbaarheid en toegankelijkheid van het onderwijsstelsel in relatie tot de totale **internationale instroom** (wat kan de maatschappij en het stelsel aan?), het balanceren van de **maatschappelijke gevolgen (baten en lasten)** en de vraag waar ruimte gegeven kan worden voor **maatwerk** (zoals in relatie tot de krapte op de arbeidsmarkt en in verband met regionale verschillen zoals bij de grensregio's). Het beoogde orgaan zou bijvoorbeeld kunnen kijken naar de **impact** van de met deze brief voorgestelde **maatregelen met betrekking tot taal, fixi,** alsmede naar overkoepelde thema's, **waaronder streefcijfers, regionale accenten en maatwerk** en EU-ontwikkelingen op het gebied van studentmobiliteit**.** Ook zou het goed zijn om het **volledige aanbod van anderstalige opleidingen** nog eens kritisch tegen het licht te houden.

- De aanpak die in de volgende slides beschreven wordt ziet – via het vizier van de vormgeving van de wetgeving – met name op **sturing op taal** en op de **instroom in anderstalige opleidingen en trajecten**. Ook beschreven wordt het **proces van zelfsturing en regievoering** daaromheen.
- Andere facetten van regievoering zoals **maatwerk** rondom tekortsectoren, **regionale accenten** en het **absorptievermogen** van steden en regio's (ook i.r.t. huisvesting en werving) worden meegenomen in de monitoring en signalering, maar leiden vooralsnog niet tot wettelijke maatregelen. Op dit moment wordt nader doordacht hoe deze vormen van regievoering kunnen worden meegenomen in **bestuurlijke afspraken**.
- In afwachting van de kabinetsplannen rondom migratie, voorziet de regievoering vooralsnog niet **in streef- of signaalwaarden**. Op dit moment wordt verkend of, naast de 'knoppen' voor sturing in wetgeving, parallel beleid nodig is om **richting te geven aan (zelf)sturing**. Gedacht kan worden aan streefwaarden (%) rondom anderstalig onderwijsaanbod of (moeilijker te realiseren) streefwaardes voor instroom van niet-EER-studenten.

2. Regievoering: hoe?

Om te zorgen dat zelfsturing ook tot keuzes leidt, moet er een gezamenlijke **kennisbasis** zijn, en regelmatige afstemming tussen onderwijsveld en overheid over trends en ontwikkelingen en hoe daarop te reageren. De **regievoering is gefaseerd**: de wet biedt **knoppen voor instellingen** om internationalisering beheersbaar te maken en de bijbehorende **regulering op taal** zet aan tot samenwerking en het maken van keuzes. Als *ultimum remedium* is er ook een **noodknop** voor MOCW, die kan worden ingezet indien het stelsel in gevaar is.

IV. Monitoring via dashboard (Nuffic en DUO)		
5.I Zelfsturing • Regievoering door instellingen: afstemming over opleidingsaanbod en anderstaligheid. • Bijsturing (indien nodig) a.d.h.v. monitoring/signalen.	**V.II Regieorgaan:** Signaleert en adviseert aan MOCW (-> instellingen)	**III. Wettelijk kader** • Instelling: taaltoets, fixi. • Noodknop MOCW: intrekking toestemming anderstalige opleiding/ traject, stellen van voorwaarden aan toestemming.
Middel: overlegorganen veld (sectorplannen, adviescolleges).	Middel: CDHO (wijziging instellingsbesluit)	Middel: wet

2.I Regie: zelfsturing

- Om recht te doen aan wens tot zelfsturing en aan bestaande verhoudingen in het stelsel, wordt aan onderwijsinstellingen (via de onderwijskoepels) gevraagd om **tot afspraken te komen** over hoe zij gezamenlijk naar een doelmatig Nederlands- en anderstalig onderwijsaanbod toewerken, gebruikmakend van huidige en nieuwe wettelijke mogelijkheden. In de eerste plaats leidt dat tot **concrete taalkeuzes op opleidingsniveau in het bestaande aanbod**, vervolgens kan ook worden afgestemd over **gepaste en doelmatige inzet van fixi**. Bij het voeren van regie wordt en instellingen geacht om:
  - Rekening te houden met sectoraal en regionaal **maatwerk** (geen 'kaasschaaf');
  - Gebruik te maken van data uit monitoring (zie slide 9);
  - De adviezen van het regieorgaan in acht te nemen (zie slide 7);
  - Zoveel mogelijk te starten vanuit de **onderwijsinhoud** en gebruik te maken van bestaande overlegorganen rondom curriculumvorming en onderwijs- en onderzoeksprofilering, zoals sectorale adviescolleges, sectorplancommissies en decanenoverleggen.
- Deze afstemming kan worden benut voor de in de taalmaatregelen voorgestelde toets op anderstalige opleidingen en trajecten, bijvoorbeeld door **clustergewijze indiening** door opleidingen toe te staan en **clustergewijs besluiten** te nemen. Instellingen kunnen als referentie voor doelmatigheid het toetsingskader gebruiken dat de CDHO zal hanteren voor de taaltoets.
- De tijd tot inwerkingtreding van het wetsvoorstel kan worden benut door de onderwijskoepels om tot een **procesvoorstel** te komen voor de vormgeving van de regievoering, startend vanuit de toegezegde vlootschouw en binnen gestelde (tijds)kaders.

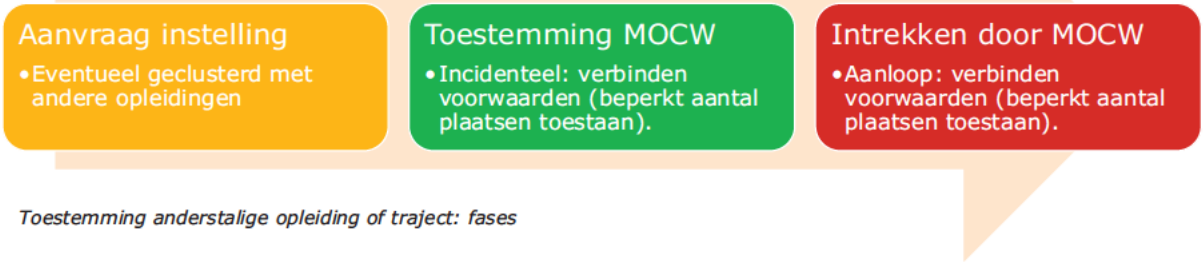
2.II Regieorgaan (evt. alternatieve benaming: "adviesorgaan regie")

- Het regieorgaan heeft tot doel om:
  - MOCW periodiek te **informeren** over trends en ontwikkelingen t.a.v. de doelmatigheid van het aanbod Nederlandstalige en anderstalige opleidingen en de daarmee verband houdende instroom van internationale studenten. Daarvoor kan gebruik worden gemaakt van monitoring door Nuffic en Duo (zie slide 9).
    - De rapportages zijn in principe cyclisch: eenmaal per jaar wordt – in lijn met monitoring van instroomcijfers – de balans opgemaakt. Daarnaast kan MOCW ook incidenteel om een advies verzoeken, n.a.v. concrete ontwikkelingen/aandachtspunten.
  - Daarbij ook de inzet en effecten van (nieuwe) wettelijke maatregelen te **duiden.**
  - Te **signaleren** als ontwikkelingen om bijsturing vragen, van instellingen of (in een uiterste geval) van MOCW. Daartoe kunnen ook **aanbevelingen** worden gedaan.
  - Nb: de adviezen zijn formeel gericht aan MOCW maar dienen ook om het gesprek aan te gaan met instellingen.
- Het regieorgaan neemt geen zelfstandige besluiten over opleidingsaanbod (geen ZBO) en is geen vervanging van zelfsturing maar een **adviesorgaan**. Het informeert en adviseert over toepassing en uitwerking van bestaande wettelijke kaders en niet over nieuw te maken beleid, wet- en regelgeving (inzet op **adviescommissie** i.p.v. adviescollege). Wel wordt de positie van het regieorgaan verankerd in de wet.
- Om samenhang aan te brengen met het overige beleid op doelmatigheid en anderstaligheid is de intentie het regieorgaan onder te brengen bij het **CDHO**.

2.III Wettelijke instrumenten: noodknop

De noodknop van MOCW kan, als *ultimum remedium,* worden ingezet als als andere vormen van (zelf)sturing onvoldoende worden benut of onvoldoende tot resultaat leiden. De doorzettingsmacht ziet in principe op de anderstaligheid van het **opleidingsaanbod** en de doelmatigheid daarvan, maar door het stellen van voorwaarden aan anderstaligheid kan (in een uiterst geval) ook de **instroom** in deze opleidingen/trajecten van overheidswege worden begrensd.

Maatregelen:
- **Intrekken toestemming** anderstalige opleiding/traject: in te zetten als continuering anderstalig opleiding of anderstalig traject niet langer doelmatig is.
- In aanloop daar naartoe: **verbinden van voorwaarden aan toestemming**, door nog slechts een beperkt aantal plaatsen toe te staan op een anderstalige opleiding of traject.

Toestemming anderstalige opleiding of traject: fases

2.IV. Monitoring

Dashboard (door Nuffic-DUO) met relevante gegevens, waaronder:

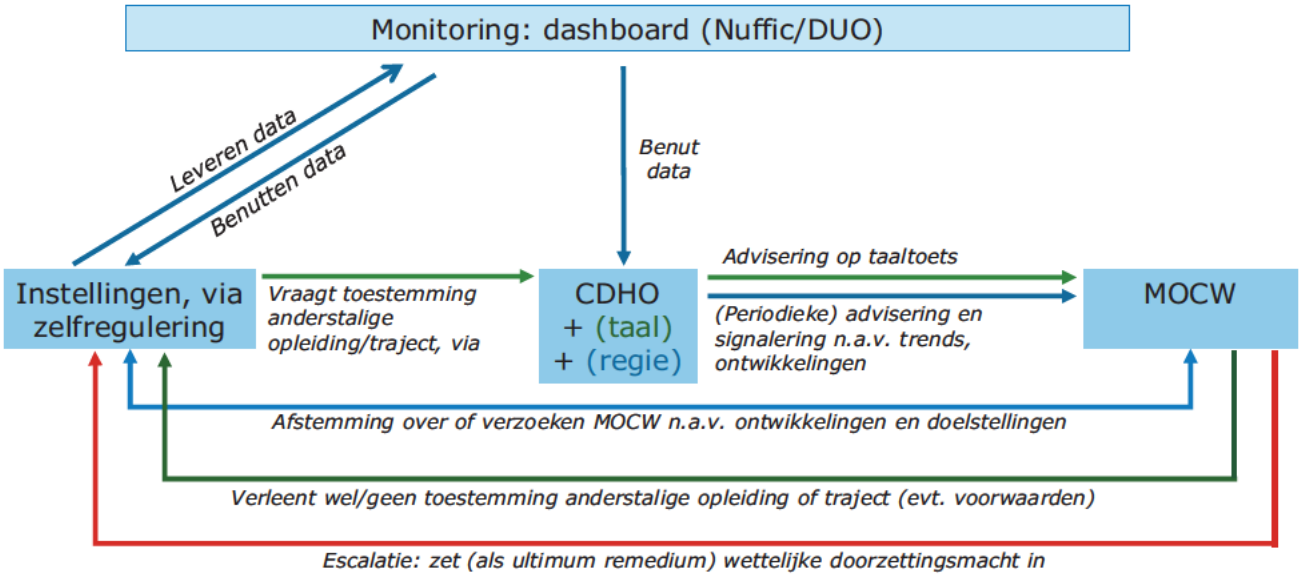
- Blijfkans (MA/BA/AD – niet-EER/EER – regio)
- Mobiliteit (MA/BA/AD – niet-EER/EER - inkomend/uitgaand – bekostigd/niet bekostigd)
- Aanbod Ned. – anderstalig onderwijs (MA/BA/AD – studentenaantallen EER/niet-EER – regio)
- Absorptiecapaciteit en huisvestingsdruk in studentensteden (landelijke monitor studentenhuisvesting)
- Arbeidsmarkttekorten (landelijk – regio)

› Dashboard helpt instellingen om – in af afstemming met elkaar en in relatie tot hun omgeving – tot maatwerk te komen, om zo doelgericht en proportioneel wettelijke instrumenten (op taal en fixi) te kunnen inzetten.

› Dashboard biedt ook informatie voor regieorgaan en helpt bij advisering over inzet en effect van wettelijke maatregelen.

› Het dashboard zorgt er daarmee voor dat ook kwalitatieve en kwantitatieve indicatoren waarop het niet mogelijk of wenselijk is om expliciet te sturen (zoals instroom, huisvesting in studentensteden, blijfkans) kunnen meewegen in de zelfsturing door instellingen, in de advisering van het regieorgaan en (*ultimum remedium*) in de besluitvorming door MOCW.

Regievoering: proces

3.I Fixus | Aanvullende uitgangspunten

- Bij het instellen van een fixus spelen verschillende afwegingen een rol, zoals
  - Toegankelijkheid van het hoger onderwijs en vrije studiekeuze;
  - De (excellente) kwaliteit van het onderwijs;
  - De populariteit van een opleiding;
  - Mogelijkheden tot schaalvergroting;
  - Prioritering en doelmatige inzet van (financiële, publieke) middelen;
  - Profilering van de instelling;
  - Maatschappelijke behoefte aan afgestudeerden (arbeidsmarkt).
- De instelling maakt deze afweging en stelt de fixus vast.
- Medezeggenschap heeft adviesrecht (aansluiten bij huidige stelsel)

3.II Onderscheid EER/niet-EER | Algemene regel

- De EU Studentenrichtlijn is gericht op het vergemakkelijken van toelating tot het grondgebied van een lidstaat van studenten die toegelaten zijn tot het onderwijs.
- Onderscheid maken in de toelating van EER-studenten en niet-EER-studenten mag, mits dit geen verboden discriminatie oplevert.
- De maatregelen mogen geen migratiedoeleinden hebben of in zichzelf een discriminatoir doel dienen. Dit doorkruist de goede werking van de studentenrichtlijn.

Onderscheid is geoorloofd, mits:

1. Objectieve rechtvaardiging
2. Legitiem doel
3. proportioneel en effectief

3.II Onderscheid EER/niet-EER | Discriminatie toets

1. Objectieve rechtvaardiging

- De objectieve rechtvaardiging zit in het verschil in verantwoordelijkheid voor EER en niet-EER-studenten

2. Legitiem doel

- Een legitiem doel kan zijn kwaliteit van het onderwijs waarborgen (bijv. bij noodfixus) of de toegankelijkheid van het ho voor EER-studenten waarborgen (bij cap op niet-EER). Een doel dat op zichzelf discriminatoir is, kan niet worden gezien als legitiem doel. Een doel als 'diversiteit' is op zichzelf discriminatoir, omdat het doel is onderscheid maken.
- Ook lijkt bij een diversiteitsdoel het onderscheid niet meer objectief te rechtvaardigen: er is geen objectief onderscheid tussen EER en niet-EER-studenten, omdat bij EER-studenten niet op diversiteit gestuurd kan worden.

2. Effectief en proportioneel

- Zie voor de fixusmaatregelen uitwerking op verdere slides.
- Om een doel als 'diverse studentenpopulatie' te bereiken is het onderscheid maken tussen EER en niet-EER-studenten niet effectief. Immers: voor een diverse populatie zou ook tussen EER-studenten en zelfs Nederlandse en niet-Nederlandse studenten onderscheid gemaakt moeten worden. Door alleen onderscheid te maken tussen EER en niet-EER-studenten kan het doel 'een diverse studentenpopulatie' dus niet worden bereikt.

3.II Onderscheid EER/niet-EER | Conclusie

- Conclusie: het is niet mogelijk om in gevallen waarin geen sprake is van schaarste (dus buiten een numerus fixus) onderscheid te maken tussen EER en niet-EER-studenten.

- Omdat alle EU-lidstaten de studentenrichtlijn hebben moeten implementeren, geldt voor alle EU LS dat toelating tot de opleiding, automatisch ook toelating tot het grondgebied van de EU betekent. Aanvullende regels via het migratierecht zijn dus ook niet mogelijk.

4. Cap op niet-EER-studenten | Uitwerking

Doel: Toegankelijkheid voor EER-studenten waarborgen

Vervolgvraag: Hoeveel ruimte krijgt de instelling bij het vaststellen van een cap op niet-EER-studenten en bij bepalen van het aantal plaatsen dat voor niet-EER-studenten beschikbaar is?

Advies:

- Instellingen mogen alleen een cap in stellen als de capaciteit in betekenende mate wordt overschreden door de instroom van niet-EER-studenten.
- Het instellen van een cap op niet-EER-studenten en de hoogte van de cap mag niet resulteren in ongeoorloofde discriminatie
- Instelling moet afwegen of de cap proportioneel is en effectief om het doel te bereiken
- Er komt geen cijfermatige clausulering m.b.t. het aantal plaatsen in wet of regelgeving

4. Cap op niet-EER-studenten | Risico’s

- Risico bij bevoegdheid cap vast te stellen zonder clausulering:
  - instellingen stellen te snel een cap op het aantal plaatsen voor niet-EER-studenten waardoor sprake is van ongeoorloofde discriminatie
  - Onderwijs aan niet-EER-studenten wordt economische activiteit (omdat instellingen ook de hoogte van het collegegeld mogen vaststellen)

- Bij een bevoegdheid met clausulering kwalificeren we dit risico als laag.

- Het achterwege blijven van een cijfermatige clausulering m.b.t. het aantal plaatsen voor niet-EER-studenten achten we mogelijk, zolang in de toelichting hier duidelijke indicatoren voor worden meegegeven.
- Bovendien kan dit getoetst worden door een rechter (als een student de weigering tot toelating aanvecht).

4. Cap op niet-EER-studenten | Voorbeelden ter discussie

Voorbeeld 1	Voorbeeld 2	Voorbeeld 3
Fixus van 500	Fixus van 500	Fixus van 500
- EER: 490 aanmeldingen	- EER: 430 aanmeldingen	- EER: 550 aanmeldingen
- Niet-EER: 140 aanmeldingen	- Niet-EER: 100 aanmeldingen	- Niet-EER: 300 aanmeldingen
- Cap op niet-EER: 10 (2%)	- Cap op niet-EER: 80 (16%)	- Cap op niet-EER: 40 (8%)
Afgewezen:	Afgewezen:	Afgewezen
- 0 (nul) EER-studenten	- 10 EER-studenten	- 90 EER-studenten
- 130 niet-EER-studenten	- 20 niet-EER-studenten	- 240 niet-EER-studenten
Juridisch niet houdbaar, disproportioneel	*Wel toestaan, maatregel is proportioneel*	*Ter discussie*

Bij afwijzing uitgaande van gelijke geschiktheid

5. Noodfixus

- Cap op de instroom bij een onverwachte en grote groei van het aantal aanmeldingen van niet-EER-studenten.
- Doel (1): Overstroming van de capaciteit voorkomen waardoor kwaliteit kan worden gewaarborgd
- Doel (2): Toegankelijkheid van EER-studenten waarborgen

- Bij onderscheid EER/niet-EER dient maatregel doelmatig (effectief) en proportioneel te zijn.
- Het betreft een ingrijpende maatregel om tijdens de inschrijving de instroomvoorwaarden aan te passen en daarbij onderscheid te maken naar EER/niet-EER
- Maatregel moet daarom met waarborgen worden omkleed. Gaat om uitzonderlijke gevallen

5. Noodfixus | Afwegingskader voor instelling

- Onverwachte en grote groei:
  - Onverwacht: de groei was onvoorzien, er is sprake van een trendbreuk, er waren geen indicaties om een reguliere fixus in te stellen;
  - Groot: Het is niet mogelijk om op korte termijn capaciteit te vergroten door meer onderwijspersoneel aan te nemen, grotere collegezalen in te zetten, etc.
- De onderwijskwaliteit[1] / of / toegankelijkheid[2] voor EER-studenten komt in het geding *door* grote toestroom van niet-EER-studenten

- Het weren van niet-EER-studenten moet proportioneel en effectief zijn. Onderscheid mag geen ongeoorloofde discriminatie tot gevolg hebben

[1] Als geen fixus is ingesteld;
[2] Als fixus is ingesteld zonder cap op niet EER studenten

5. Noodfixus | Uitwerking

Advies:

- Instelling kan zelfstandig de noodfixus inzetten (gelet op het afwegingskader)
- Geen cijfermatige clausulering in de wet
- Wel strenge terminologie; duidelijk moet zijn dat het gaat om een uitzonderlijke situatie

- Uiterste datum tot inzetten: 15 januari (is ook deadline aanmelden opleiding met reguliere numerus fixus); medezeggenschap moet worden gehoord over het instellen
- Plaatsen worden verdeeld via loting; iedereen gelijke kans tot toelating (mits voldaan aan toelatingseisen)

5. Noodfixus | Voorbeelden ter discussie

Voorbeeld 1	Voorbeeld 2	Voorbeeld 3
Afgelopen 3 jaar respectievelijk 50; 90 en 180 aanmeldingen	Afgelopen 3 jaar respectievelijk 70; 80 en 100 aanmeldingen	Afgelopen 3 jaar respectievelijk 50; 60 en 70 aanmeldingen
Per 15 januari: - EER: 500 - Niet-EER: 500	Per 15 januari: - EER: 100 - Niet-EER: 50	Per 15 januari: - EER: 60 - Niet-EER: 30
Wel toestaan	*Ter discussie*	*Niet toestaan*

5. Noodfixus | Vervolgvragen

- Wat als cap op niet-EER-studenten onvoldoende is? i.e. als ook door de instroom van EER-studenten de capaciteit wordt overschreden?
  - Advies: niet meenemen; buiten scope van internationaliseringsvraagstuk plaatsen
- Ook toestaan bij onvoorziene gevallen? Bijv. het gebouw met laboratoria is afgebrand
  - Advies: niet meenemen; buiten scope van internationaliseringsvraagstuk plaatsen
- Wat als eigenlijk wel had kunnen worden zien aankomen, maar verzuimd te handelen? Dan toch noodsituatie die door eigen schuld van instelling is gecreëerd.

Beheersing instroom internationale studenten

Bachelor / Master
Uitdrukkingsvaardigheid

Intern overleg 7 juni 2023

Bespreekpunten Bachelor / Master

1. Gemaakte keuzes en te hanteren werkhypotheses
2. Overwegingen
3. Masters uitzonderen van taalmaatregelen?
4. Masters uitzonderen van fixusmaatregelen?
5. Advies en bespreekpunt

1. Gemaakte keuzes en te hanteren werkhypotheses

- Bij toets anderstalig onderwijs: voorstel was om masters niet categorisch uit te sluiten, wel minder stringent toetsen bij doelmatigheid
  - Conclusie: nader (juridisch) doordenken

- Fixusmaatregelen gaan zowel voor bachelor als master gelden
- Er komt een algemene meldplicht voor fixi (nu enkel in ba). (Heroverweging in de volgende slides.)

2. Overwegingen

- Potentieel onderscheid te maken tussen bachelors (incl. associate degree) en masters bij:
  - Taal (toets anderstalig onderwijs en uitdrukkingsvaardigheid)
  - Fixus
  - Regie
- Bij zelfsturing van instellingen en evt. bestuursafspraken rond regie kunnen bachelor en master beide worden meegenomen (ondersteund door monitoring). Er zal wel meer incentive zijn om tot zelfsturing op de master over te gaan als er ook vanuit overheidswege wettelijke instrumenten zijn om regie te voeren (met uiteindelijk doorzettingsmacht van MOCW als noodknop). Specifieke vormen van regievoering voor bachelor en master worden meegenomen bij de verdere vormgeving van de regiestructuur.
- De overwegingen voor taal en fixus worden nader uiteengezet in de volgende slides.

3. Masters uitzonderen van taalmaatregelen?

Waarom wel uitzonderen (vooral pragmatisch)

- Bachelor is de basis van vervolgonderwijs; masters zijn specialisatie.
- Masters duren korter (drukken minder op de maatschappelijke kosten, zoals huisvesting)
- Maatregelen op uitdrukkingsvaardigheid zijn al snel ingrijpend vanwege korte duur master en beperkte omvang curriculum.
- Regeldruk beperken voor instellingen en CDHO.
- Draagvlak in het veld (en politiek) voor ingrijpen in master gering.
- Impact maatregelen op personele inzet bij universiteiten mogelijk groot. Anderstalige docenten worden vaker ingezet op specialistische ma-trajecten.

3. Masters uitzonderen van taalmaatregelen?

Waarom niet uitzonderen (vooral principieel)

- Consequent beleid voeren op alle opleidingen.
- Wo master is evenzeer een initiële opleiding als bachelor.
- Toegang tot Nederlandstalige master verzekeren, vanuit Nederlandse bachelor.
- Nederlands als academische taal in de master behouden, ook vanuit maatschappelijk belang/perspectief.
  - Bij bijvoorbeeld geneeskunde, klinische psychologie, Nederlands recht of WO-lerarenopleidingen kan weging doelmatigheid van anderstalig aanbod van belang zijn.
- Grootste impact te behalen bij opleidingsaanbod (volgende slide)

Potentieel effect maatregelen op bachelor en master

	Aandeel anderstalige opleidingen	Instroom internationale studenten
Bachelors	29% (alleen wo bekend)	85.000 (wo en hbo), waarvan 20.800 niet-EER
Masters	75% (alleen wo bekend)	37.000 (wo en hbo), waarvan 9.500 niet-EER

Conclusie: sturen op bachelors heeft op dit moment op zichzelf substantiële impact. Balans in toekomst kan, vanwege instroom in masters, anders zijn.

3. Masters uitzonderen van taalmaatregelen?

Juridische weging

- De reikwijdte van een bepaling is een hoofdelement van regelgeving en behoort tot het primaat van de wetgever. De principiële keuze of masters ook aan toetsing worden onderworpen, is daarmee een keuze die bij de wetgever ligt en op dit moment voorligt.
- Het creëren van een 'haakje' of knop voor de master die niet meteen wordt ingezet, maar pas later wordt benut (via lagere regelgever van regering of minister) is daarmee niet mogelijk.

- Daarmee ligt de principiële keuze voor: 1) de masters categorisch uitsluiten of 2) de masters wel meenemen in de wetgeving en dan die wetgeving (via de doelmatigheidstoets op anderstalig aanbod) ook inzetten.

- 1) niet inzetten: kan eenvoudig worden vastgelegd.
- 2) wel inzetten: het soort opleiding speelt een rol bij de doelmatigheidstoets.
    - Niet óf je naar doelmatigheid kijkt is de vraag, maar hóe je ernaar kijkt. In de uitvoering (via lagere regelgeving) zou kunnen worden vastgesteld dat masters meer ruimte krijgen dan bacheloropleidingen: er wordt getoetst via dezelfde criteria maar de weging is lichter/anders. Ook kunnen groepen (restrictief) worden uitgezonderd, zoals researchmasters.

4. Masters: uitzonderen in fixusmaatregelen?

- Principieel is de redenering achter een fixus gelijk voor (Ad,) Ba en Ma: instroom beperken bij beperkte onderwijscapaciteit (om welke reden ook).
- Daarnaast in master nu geen zicht op fixus, omdat er geen meldplicht is. Die geldt wel voor de bachelor. Harmoniseren van de regels zou bijdragen aan meer zicht op instroom en toegankelijkheid van de master. De inspectie doet wel een jaarlijkse uitvraag naar selectie in de master.
- Wetgeving kan in principe gelijktijdig worden ontworpen en biedt aan instellingen mogelijkheden om fixi in te zetten (ten overvloede: zij zijn dus niet verplicht om dit te doen).
- Oplossing voor regeldruk zou zijn om fixusmaatregelen wel voor bachelor en master beide in te voeren, maar de regels voor fixi verder niet te harmoniseren, d.w.z. geen meldplicht voor masterfixi en geen inhoudelijke vereisten voor instellen masterfixi.

5. Advies en bespreekpunt

Advies voor zowel voor taal als fixus:

1. Geef, ook vanwege tijdsdruk, voor dit moment voorrang aan pragmatische overwegingen boven uitsluitend principiële -> belangrijkste *focus* voor maatregelen is dus bachelor
2. Gebruik debat om te achterhalen of de Kamer steviger wil sturen op master.

Advies voor fixus:

3. Maak het mogelijk om fixi in te voeren op bachelor en master, maar zet daarbij niet in op verdere harmonisering van regels voor fixi, d.w.z. geen meldplicht en geen inhoudelijke vereisten voor masterfixi.

Taal, bespreekpunt:

Wilt u de masteropleidingen op dit moment categorisch uitsluiten van taalmaatregelen of wilt u de masters meenemen in de wetgeving? (Waarbij de weging binnen de toets anderstaligheid anders kan zijn dan bij bacheloropleidingen en de uitzonderingen ook.)

Beheersing instroom internationale studenten

Uitdrukkingsvaardigheid

Intern overleg 7 juni 2023

Bespreekpunten

1. Gemaakte keuzes en te hanteren werkhypotheses
2. Huidige wetgeving
3. Huidige praktijk
4. Sturen op taalniveau
5. Uitdrukkingsvaardigheid studenten
6. Taalniveau docenten

Uitgelicht: drie referentiekaders (achtergrondinformatie)

1. Gemaakte keuzes en te hanteren werkhypotheses

1. De plicht tot het bevorderen van uitdrukkingsvaardigheid in het Nederlands bij **Nederlandstalige studenten** wordt uitgebreid naar **anderstalige studenten**.
2. Voor studenten ingeschreven in een **anderstalige opleiding**:

   Geen verplichting tot x aantal studiepunten in het Nederlands

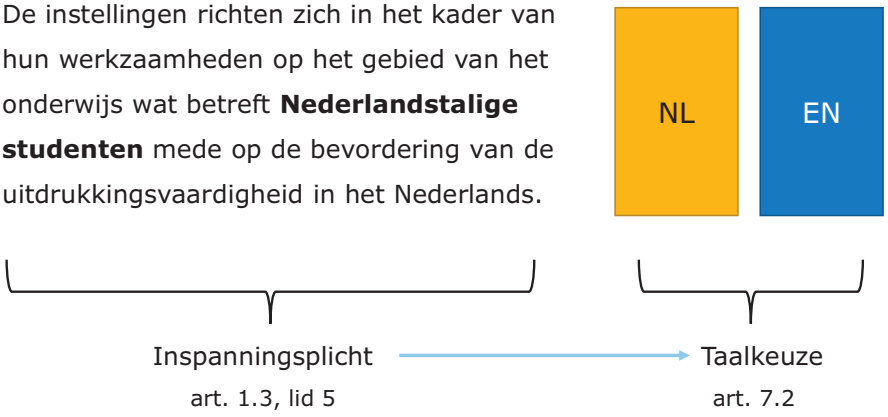
   Wel extra curriculair aanbod om uitdrukkingsvaardigheid in het Nederlands te bevorderen

   Inspanningsverplichting voor student (mits juridisch houdbaar)
3. Nog niet besproken: uitdrukkingsvaardigheid van Nederlandstalige studenten bij Nederlandstalige opleidingen

2. Huidige wetgeving

In de WHW staat:

De instellingen richten zich in het kader van hun werkzaamheden op het gebied van het onderwijs wat betreft **Nederlandstalige studenten** mede op de bevordering van de uitdrukkingsvaardigheid in het Nederlands.

Onze interpretatie:

Een concrete manier om aan de inspanningsplicht te voldoen is het verzorgen van een Nederlandstalige opleiding.

3. Huidige praktijk

Maar is het verzorgen van een **Nederlandstalige opleiding** echt voldoende om de uitdrukkingsvaardigheid te bevorderen? Het beeld is gemengd.

- Over het feitelijke niveau van taalbeheersing in het Nederlands van de **instroom** en **uitstroom** van studenten is weinig bekend, aldus Taalunie (2022).
- In theorie is het niveau van de instroom een gegeven: 3F in het hbo, 4F in het wo. In de praktijk is het niveau soms lager. Er zijn dan **achterstanden** weg te werken, vooral op schrijfvaardigheid.
- Studenten krijgen doorgaans **veel schrijfopdrachten** en ruim 70% krijgt bij die opdrachten feedback specifiek op schrijfvaardigheid, aldus inspectie (2023)

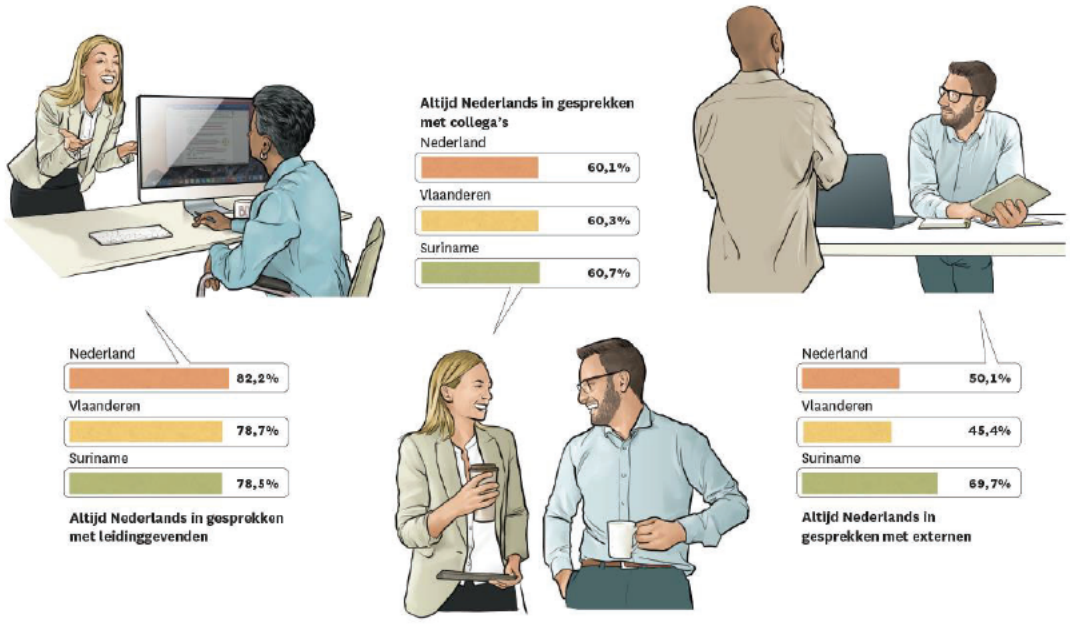
3. Huidige praktijk

De inspectie maakt zich vooral zorgen over Nederlandstalige studenten die een **Engelstalige** opleiding volgen:

EN

- Van deze groep heeft 11% het afgelopen jaar een schrijfopdracht in het Nederlands gemaakt (ter vergelijking: 96% bij Nederlandstalige opleiding)
- Tegelijkertijd geeft 58% van deze groep die stage heeft gelopen, aan dat Nederlandse schrijfvaardigheid van belang was voor de stage
- Nederlands blijft de belangrijkste taal op de werkvloer in NL; en werkgevers hechten veel waarde aan taalbeheersing en communicatieve vaardigheden. (Ter illustratie: volgende slide)

Staat van het Onderwijs 2023

Taalunie (2021) De Staat van het Nederlands

4. Sturen op taal

Wijst de overheid de beoogde taalniveaus aan, of laat u dit aan de instellingen?

In het hoger onderwijs zijn beoogde eindkwalificaties, taalniveau en eisen aan personeel niet vastgelegd in wetgeving.

Sturingsprincipes in de WHW:

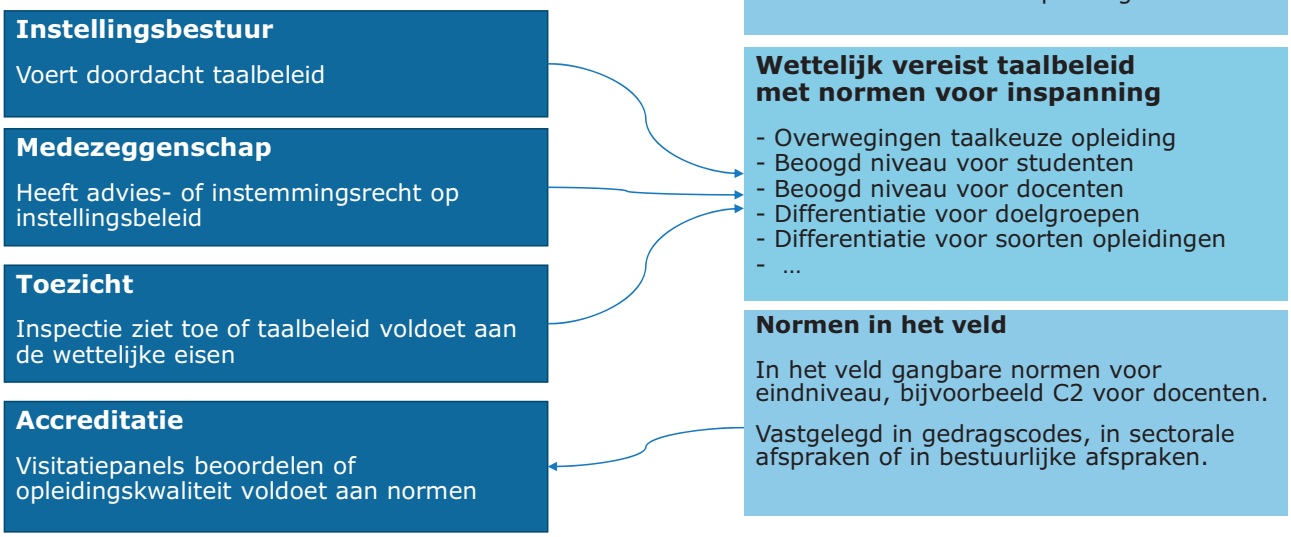
- Instelling heeft hoge mate van autonomie over het "hoe", zolang de kwaliteit op orde is
- Kwaliteitsnormen worden verschillend ingevuld per discipline (vakspecifiek)
- Bepalen en beoordelen van niveau vergt hoge mate van deskundigheid die de overheid zelf niet heeft (daarom peer review)
- Veel checks and balances zoals medezeggenschap, raad van toezicht, accreditatie, examencommissie

Vastleggen van beoogde niveaus taalbeheersing in wet- en regelgeving is mogelijk, maar daarmee zou u wel breken met het gangbare sturingsmodel in het hoger onderwijs

Verwachting is dat met de introductie van een strenge toets anderstalig onderwijs de belangrijkste stappen gezet worden met beheersing van internationale studentenstromen en behoud van Nederlands

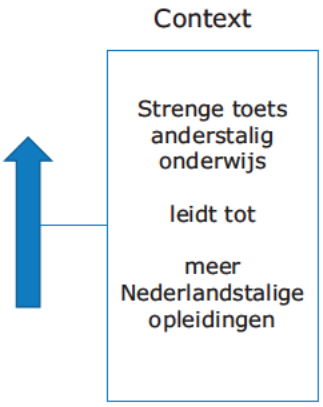
→ **Advies**: beoogde taalniveaus niet vastleggen in de wet.
Wel: inzetten op normering in het veld, concretere eisen aan inspanning, en beter toezicht

4. Sturen op taal

5. Uitdrukkingsvaardigheid NL bij studenten

Beleidsdoel per groep	Nederlandstalige studenten	anderstalige studenten
ingeschreven in Nederlandstalige opleiding NL	**A** Meer inzicht en verantwoording	**B** Geen beleid
ingeschreven in anderstalige opleiding EN	**D** Kansen arbeidsmarkt vergroten	**C** Socialisatie (blijfkans)

A. NL student in NL opleiding

NL

Beleidsdoel: Meer inzicht en verantwoording over inzet op taalbevordering

Algemene en vakspecifieke uitdrukkingsvaardigheid moeten al in de eindkwalificaties van de opleiding zitten

De beoogde eindkwalificaties worden door de instellingen zelf bepaald, en beoordeeld bij accreditatie (ook of deze gerealiseerd worden)

Wens in Tweede Kamer om hier steviger op te sturen door taalniveau bij wet vast te leggen, mede omdat aandacht voor uitdrukkingsvaardigheid nu impliciet en niet goed zichtbaar is

Advies:

De instelling legt in het taalbeleid vast: het beoogd eindniveau bij Nederlandstalige opleidingen en hoe zij weet dat dit bereikt wordt. Specifiek aandacht voor studenten met taalachterstand.
(Verwijzen naar het eindniveau als een gedeelde norm binnen de sector)

Ter overweging, indien politiek gevraagd: ook in lagere regelgeving vastleggen dat instelling zich moet richten op niveau zoals beschreven in Referentiekader taalcompetentie in het hoger onderwijs (Taalunie).

B. Anderstalige student in NL opleiding NL

Beleidsdoel: Geen

Dit is geen onderwerp van politieke discussie. Gaat om kleine aantallen

Een anderstalige student heeft waarschijnlijk al een taaltoets (op niveau B2) moeten doen om zich te kunnen inschrijven voor de opleiding

Deze student is reeds gemotiveerd om de Nederlandse taal te leren

Deze student heeft mogelijk wel extra ondersteuning nodig om de eindkwalificaties van de opleiding te behalen

Advies: (identiek aan A)

De instelling legt in het taalbeleid vast: het beoogd eindniveau bij Nederlandstalige opleidingen en hoe zij weet dat dit bereikt wordt. Specifiek aandacht voor studenten met taalachterstand.
(Het eindniveau is een gedeelde norm binnen de sector)

Ter overweging, indien politiek gevraagd: ook in lagere regelgeving vastleggen dat instelling zich moet richten op niveau zoals beschreven in Referentiekader taalcompetentie in het hoger onderwijs (Taalunie).

C. Anderstalige student en opleiding EN

Beleidsdoel: Socialisatie met het oog op blijfkans

Met een cursus Nederlandse taal en cultuur (of iets dergelijks) wordt bevorderd dat de student tijdens en na de opleiding kan participeren in de Nederlandse samenleving en arbeidsmarkt. Indien dit niet vrijblijvend is voor de student, valt een afname van internationale studenten te verwachten

Advies:

Een student die zich inschrijft bij een anderstalige opleiding krijgt de inspanningsplicht om zich (verder) te bekwamen in de Nederlandse taal.
De instelling legt in het taalbeleid vast: het beoogd eindniveau en hoe zij weet dat dit bereikt wordt. De examencommissie kan vrijstellingen verlenen (uitzonderingen maken).

Ter overweging, indien politiek gevraagd: urennorm vaststellen, bijv. 140 uur (= 5 ec) aan cursus Nederlands (ter vergelijking: 800 uur bij inburgering)

UITGELICHT

Aandachtpunt: verplichting buiten curriculum

Het verplichten van studenten bij anderstalige opleidingen om Nederlands te leren

- Studenten krijgen een inspanningsverplichting om buiten het curriculum een taalcursus Nederlands te volgen. Dit betekent: zonder aantoonbare inspanningen geen diploma. Zelfs als alle benodigde studiepunten behaald zijn.
- Als "blijfkans" een integratiedoelstelling is en geen onderwijsdoelstelling is, is een dergelijke verplichting voor de student mogelijk niet proportioneel. Dit is althans juridisch riskant.
- Dit vraagt dat we in de onderbouwing van deze maatregel de verbinding moeten zoeken met onderwijskundige doelstellingen: socialisatie en participatie in de Nederlandse samenleving.
- Dit aandachtspunt zou overigens ook gelden indien u zou kiezen om het verplichtende karakter voor studenten in te bouwen binnen het curriculum. Door de verplichting extracurriculair te maken vraagt dit echter wel om een explicietere onderbouwing.

D. NL student in anderstalige opleiding EN

Beleidsdoel: Kansen op de arbeidsmarkt vergroten

- Deze student heeft mogelijk extra ondersteuning nodig om zich goed uit te leren uitdrukken in zijn vakgebied in het Nederlands, bijvoorbeeld academisch schrijven en presenteren.
- Niet van belang voor beheersing van internationale studentenstromen

Advies: (identiek aan C)

→ Een student die zich inschrijft bij een anderstalige opleiding krijgt de inspanningsplicht om zich (verder) te bekwamen in de Nederlandse taal.

De instelling legt in het taalbeleid vast: het beoogd eindniveau en hoe zij weet dat dit bereikt wordt. De examencommissie kan vrijstellingen verlenen (uitzonderingen maken).
NB: Invulling voor Nederlandstalige student mag uiteraard anders dan voor anderstalige student. Bijvoorbeeld een cursus academische vaardigheden in het Nerderlands.

Ter overweging, indien politiek gevraagd: urennorm vaststellen, bijv. 140 uur (5 ec) aan academische vaardigheden in het Nederlands

6. Taalniveau docenten

Beleidsdoel: zorgen dat docenten de taal waarin zij onderwijs geven voldoende beheersen

- Gaat met name over docenten die niet in hun moedertaal onderwijs geven
- Specifieke eisen stellen aan het personeel betreft personeelsbeleid. Dit is aan de instellingen zelf.
- Docentkwaliteit is aspect van onderwijskwaliteit. Personeelsbeleid is onderdeel van kwaliteitszorg. Beide worden nu al bij accreditatie beoordeeld, zij het niet erg expliciet
- Niveau van Nederlandse taalbeheersing van docenten is onderwerp van bestuurlijke afspraken.

Advies:

- De instelling legt in het taalbeleid vast welk niveau zij van docenten verwacht, en wat zij doet om docenten tot dit niveau te brengen.

UITGELICHT

Drie referentiekaders

Algemeen

Eindniveau taal in de Nederlandse onderwijsketen	
Basisonderwijs	1F
	2F
Vmbo	2F
Mbo-4	3F
Havo	3F
Vwo	4F

Referentiekader Taal en Rekenen (OCW)

Algemeen

Niveau beheersing Nederlands of Engels als tweede taal	
Basisgebruiker	A1
	A2
Onafhankelijk gebruiker	B1
	B2
Vaardige gebruiker	C1
	C2

Common European Framework of Reference for Languages

Vakspecifiek

Eindniveau van opleidingen, incl. uitdrukkingsvaardigheid	
Associate degree	NLQF 5
Bachelor	NLQF 6
Master	NLQF 7

Nederlands Kwalificatieraamwerk (NLQF)
European Qualification Framework (EQF)

- In politieke discussies kunnen deze referenties door elkaar heen lopen. Ze zijn onderling echter niet helemaal vergelijkbaar. Het ene niveau is niet zomaar te vertalen naar het andere niveau.

- Eindniveau **5F** voor hoger onderwijs bestaat niet. Wel: Referentiekader taalcompetentie voor hoger onderwijs (Taalunie) voor het hoger onderwijs in termen van NLQF

Beheersing instroom internationale studenten

Debriefing debat

Intern overleg 19 juni 2023

Bespreekpunten

1. Bestuurlijke afspraken
2. Toets anderstalig onderwijs: wel of geen masters
3. Uitdrukkingsvaardigheid: binnen of buiten het curriculum

1. Bestuurlijke afspraken

1. Bestuurlijke afspraken ondertekenen als addendum bij het lopende Bestuursakkoord.
2. Bestuurlijke afspraken hebben **sterke samenhang** met de wetgeving: sommige zaken regelen we in de wet; sommige in bestuurlijke afspraken.
3. Als dat komende tijd met elkaar gaat knellen, wordt **voorrang gegeven aan de wetgeving**. Zodat die in consultatie kan.
4. Dan volgen de bestuurlijke afspraken **na de zomer** als overbrugging tot de wet in werking treedt.

2. Toets anderstalig onderwijs: masters

Eerder gemaakte keuzes

- Masters hoeven geen toestemming te krijgen om anderstalig onderwijs te verzorgen.
- Inhoudelijk/analytisch is het meenemen van masters het meest consequent; alleen bachelors is het meest pragmatisch en levert al effect op (gezien grootste instroom internationale studenten in bachelor).
- Strategie is: nu de masters niet meenemen, tenzij de Tweede Kamer u hierom vraagt.

2. Toets anderstalig onderwijs: masters

Politieke speelveld

- CDA wenst ook masters te toetsen. U heeft aangegeven deze wens goed gehoord te hebben.
- Zodra u uit eigen initiatief ook masters meeneemt in de toetsing, zal dit waarschijnlijk op weerstand stuiten vanuit de fracties van VVD en D66.
- In een eventueel tweeminutendebat zou een motie hierover kunnen worden ingediend.
- We verwachten geen meerderheid in de Kamer voor het meenemen van masters.

Advies

- Vasthouden aan de strategie: nu de masters niet meenemen, tenzij de Tweede Kamer u hierom vraagt.

3. Uitdrukkingsvaardigheid

Beleidsdoel per groep	Nederlandstalige studenten	anderstalige studenten
ingeschreven in Nederlandstalige opleiding NL	**A** Meer inzicht en verantwoording	**B** Geen beleid
ingeschreven in anderstalige opleiding EN	**D** Kansen arbeidsmarkt vergroten	**C** Socialisatie (blijfkans)

Context

Introductie toets anderstalig onderwijs

leidt tot

meer Nederlandstalige opleidingen

3. Uitdrukkingsvaardigheid

Eerder gemaakte keuzes en werkhypotheses voor studenten groep

- Instelling is verplicht onderwijs "Nederlandse taal en cultuur" aan te bieden.
- Dit gaat niet ten koste van het vakinhoudelijke kerncurriculum.
- Mogelijk wel in plaats van keuzeruimte of stages.
- Het is niet vrijblijvend voor de student.
- De student heeft een inspanningsverplichting in de wet (geen resultaatverplichting).
    Dit betekent: wel aanwezigheidsplicht, niet verplicht om een toets met succes af te ronden.

- Concrete invulling moet nog worden uitgedacht.
- Werkhypothese: geen inspanning = geen diploma.

3. Uitdrukkingsvaardigheid

Beslispunt

Optie A
Moet de bevordering van uitdrukkingsvaardigheid in de opleiding worden opgenomen

of

Optie B
krijgt de instelling de keuze om het ook buiten de opleiding aan te bieden?

of

Combinatie A en B, gedifferentieerd naar bachelor master

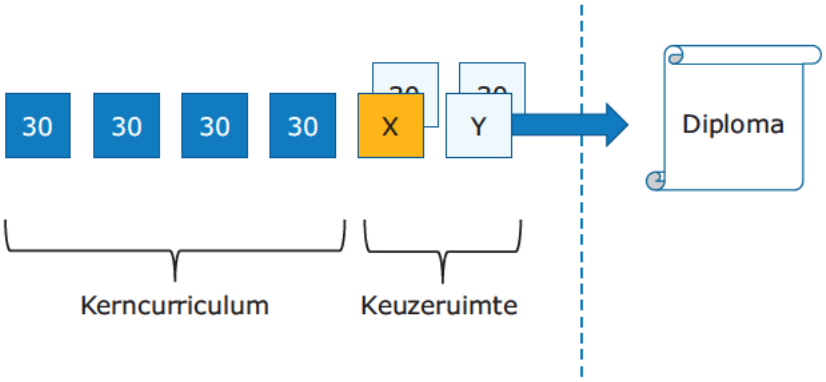
3. Uitdrukkingsvaardigheid

Optie A
Er wordt een x-aantal studiepunten besteed aan cursus Nederlandse taal en cultuur.

Dit gaat dan ten koste van de vrije keuzeruimte (stages, minoren, keuzevakken).

Voordeel: geen extra belasting voor studenten.

Nadeel: beperkt instellingen bij inrichten van de opleiding. Lastig bij korte opleidingen (ad's en masters), die niet altijd keuzeruimte hebben.

3. Uitdrukkingsvaardigheid

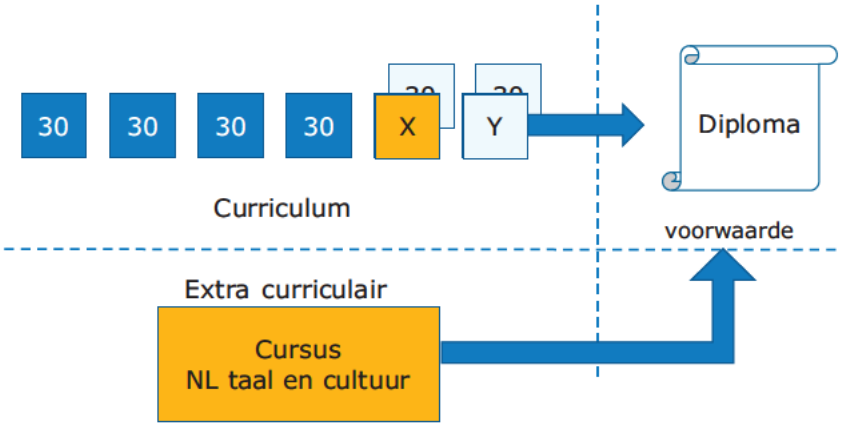
Optie B
De instelling kiest zelf of ze een cursus Nederlandse taal en cultuur binnen of buiten de opleiding aanbiedt.

Indien binnen de opleiding:
Er worden studiepunten voor gegeven, ten koste van vrije keuzeruimte.

Indien buiten de opleiding: er worden geen studiepunten voor gegeven.

Voordeel: meer ruimte voor instelling om eigen keuzes te maken.

Nadeel: extra belasting voor studenten
Juridisch kwetsbaarder (volgende slide).

UITGELICHT

Aandachtpunt: voorwaarde voor diplomering

Het verplichten van studenten bij anderstalige opleidingen om Nederlands te leren

- Studenten krijgen een inspanningsverplichting een taalcursus Nederlands te volgen. Dit betekent: zonder aantoonbare inspanningen geen diploma. Zelfs als alle benodigde studiepunten behaald zijn.
- Als "blijfkans" een integratiedoelstelling is en geen onderwijsdoelstelling is, is een dergelijke verplichting voor de student mogelijk niet proportioneel. Dit is althans juridisch riskant.
- Dit vraagt dat we in de onderbouwing van deze maatregel de verbinding moeten zoeken met onderwijskundige doelstellingen: socialisatie en participatie in de Nederlandse samenleving.
- Dit aandachtspunt geldt voor beide **opties A en B.** Optie B is juridisch kwetsbaarder. Dit vraagt dan wel om een explicietere onderbouwing.

3. Uitdrukkingsvaardigheid

Advies

→ **Combinatie van optie A en optie B, namelijk**

→ **Optie A** voor bachelors

→ **Optie B** voor masters

Terugvaloptie

- Optie B. voor zowel bachelor als master: beter uitvoerbaar voor instellingen en sneller te realiseren.
De mate van extra belasting voor studenten (aantal uren) kunt u bepalen.

Indien optie **A** en **B** überhaupt niet wenselijk zijn:

* In de wet geen verplichting voor de student, wel voor de instelling.
* Met bestuurlijke afspraken en beleid stimuleren en sturen.

Beheersing instroom internationale studenten

Taalmaatregelen, fixus en planning

Intern overleg 4 juli 2023

Bespreekpunten

1. Noodfixus **(beslispunt)**

2. Associate degree-opleidingen **(beslispunt)**

3. Toets anderstalig onderwijs
   - Uitzonderingen op de toets anderstaligheid
   - Periodieke toetsing

4. Taalbeleid

5. Planning wetsvoorstel

Noodfixus

- In de onderbouwing van de noodfixus komt een knelpunt naar voren.
- WTT ging uit van noodfixus voor niet-EER-studenten, waarbij inschrijving voor EER-studenten onbeperkt blijft.
- Het is moeilijk uit te leggen dat er een noodsituatie is, waarin de kwaliteit van het onderwijs in het geding komt door de grote toestroom van niet-EER-studenten, maar tegelijkertijd de instroom van EER-studenten wel onbeperkt kan blijven. Het is niet uit te leggen dat in die situatie de instroom van EER-studenten géén impact zou kunnen hebben op de kwaliteit van het onderwijs.
- Bovendien zou zich ook een situatie kunnen voordoen waarbij de onderwijskwaliteit juist door een onverwachte en grote groei van *EER-studenten* in het geding komt. Het voorliggende voorstel biedt hier geen oplossing voor.
- Wij stellen daarom voor bij de noodfixus óók de instroom van EER-studenten te maximeren.
- De eerder voorgestelde en met u afgestemde aanvullende mogelijkheid om bij een opleiding met fixus, maar zonder cap op niet-EER-studenten, alsnog een noodcap voor niet-EER-studenten in te stellen, bij dreigende verdringing van EER-studenten door de grote (en onverwachte) toestroom van niet-EER-studenten, blijft onderdeel van het nieuwe wetsvoorstel.
- Ter voorkoming van misbruik (geen reguliere fixus instellen, maar op een laat moment alsnog een noodfixus instellen) enkele beperkingen:

  Noodfixus kan slechts voor de duur van één studiejaar worden ingesteld en mag het jaar erna niet nogmaals worden ingesteld.

  De aspirant studenten moeten *verplicht* worden geselecteerd op grond van *ongewogen* loting.

  - In het debat over selectie komt steeds sterker naar voren hoe ingewikkeld het is een passende, effectieve selectieprocedure vorm te geven met oog voor kansengelijkheid. In een noodsituatie is hier zeker geen tijd voor. Daarom verplicht gebruikmaken van ongewogen loting.

Noodfixus

WTT voorstel	Eerder voorstel tot aanvulling	Nieuw voorstel
Noodfixus voor niet-EER-studenten: • in te zetten bij *onverwachte* en *grote* groei van aantal aanmeldingen van niet-EER-studenten; • bij opleiding zónder fixus; • waardoor capaciteit wordt overschreden en kwaliteit in geding komt. • Inschrijving voor EER-studenten blijft onbeperkt. • Selectie op bij ministeriële regeling vast te stellen wijze.	WTT voorstel, plus : • Ook in te zetten bij opleidingen mét fixus, zonder cap op niet-EER-studenten • In te zetten als toegankelijkheid van EER-studenten in gevaar komt door onverwachte en grote groei van instroom niet-EER-studenten. • Instroom EER-studenten was al beperkt door de reguliere fixus zonder cap niet-EER. • Selectie vindt bij voorkeur plaats middels loting.	Noodfixus als algemene fixus die op een laat moment kan worden ingesteld bij onverwachte en grote groei van het aantal aanmeldingen. Geldt voor zowel EER- als niet-EER-studenten, maar kan wel differentiatie worden aangebracht in aantal plaatsen per groep. Kan ook worden gebruikt zoals bij *Eerder voorstel*. Selectie vindt *verplicht* plaats middels *ongewogen* loting.

Beslispunt: akkoord met nieuw voorstel zoals in rechterkolom voor de inrichting van de noodfixus?

Associate degree-opleidingen

Feiten en cijfers

- 261 opleidingen
- Vooral binnen de sectoren Economie en Techniek
- 19.719 studenten
- 76% van instromende studenten komt uit het mbo
- Groeiende sector qua instroom studenten en aantallen opleidingen

- Weinig bekend over anderstaligheid en internationale studenten, maar we verwachten dat het aantal zeer klein is.

Bron: inspectie. Cijfers uit 2021

Associate degree-opleidingen

Beslispunt: Taalmaatregelen voor bachelors ook van toepassing op ad-opleidingen?

Advies: Ja, vooralsnog zowel bij toets anderstalig onderwijs als bij taalvaardigheid

Toets anderstalig onderwijs

- VH bepleit de ad's (net als masters) uit te zonderen van de toets.
  - Voor VH een principiële kwestie over positionering wo/hbo
- Eerder koos u voor het uitzonderen van de masters met als belangrijkste argument:
  - Bachelor is de basis, belangrijk voor toegankelijkheid. Masters zijn meer gespecialiseerd en meer verweven met onderzoek.
- Associate degree vormt eveneens de basis. 75% van de instroom komt uit mbo. Ad geeft laagdrempelige toegang tot het hoger onderwijs. Daarom weegt het belang van Nederlands als opleidingstaal zwaar (net als bij bachelors).

Taalvaardigheid Nederlands bij anderstalige opleidingen

- Bij masters mag aanbod ook buiten curriculum verzorgd worden, omdat dit voor instellingen beter uitvoerbaar is: de meeste masters duren slechts een jaar.
- De Ad duurt twee jaar en studenten kunnen daarna een verkorte hbo bachelor (2 jaar) volgen. In de hbo bachelor kunnen zij dan vrijstelling krijgen als ze in de Ad het taalonderwijs al hebben gehad.
- We achten het voor instelling uitvoerbaar om de taalvaardigheid binnen het curriculum te organiseren (net als bij bachelors).

Uitzonderingen op toets anderstalig onderwijs

Uitgangspunt:
- Alle bekostigde ad- en bacheloropleidingen (en trajecten) die anderstalig zijn moeten daarvoor instemming van de minister krijgen.
- Instemming gaat op basis van toets anderstalig onderwijs.

Opleidingen die de toets anderstalig onderwijs niet hoeven te doorlopen
- In een **ministeriele regeling** wijst u opleidingen of groepen van opleidingen aan die geen instemming nodig hebben om anderstalig onderwijs te verzorgen.
  - Voorbeelden: joint programs, andere taal- en cultuurstudies
  - U kunt de regeling periodiek herzien, bijvoorbeeld elke twee jaar.

U hoeft nu nog niet te beslissen over de regeling
- Bij behandeling wetsvoorstel in de Tweede Kamer kunt u vertellen wat u in de regeling zult schrijven.
- Er zal in Kamer en het veld veel druk komen om bepaalde groepen in deze regeling te krijgen. Hoe groter de lijst, hoe minder effect de toets anderstalig onderwijs krijgt.

Periodieke toetsing anderstalig onderwijs

De toets anderstalig onderwijs wordt eenmalig doorlopen…
- Bij nieuwe opleidingen: voordat ze starten.
- Bestaande opleidingen moeten binnen zes maanden na inwerkingtreding van de wet een aanvraag indienen.
  - Die tijd kunnen instellingen benutten voor zelfregie / geclusterde aanvragen. Dit wordt in de toelichting op de wet ook zo uitgelegd.

- Kamerlid Peters (CDA) vroeg in debat 15 juni of u periodieke toetsing wilt overwegen, omdat omstandigheden kunnen wijzigen.
- Nederlandstalige opleidingen die de stap willen maken naar anderstalig onderwijs kunnen dit op elk mogelijk moment doen, maar moeten dan eerst uw instemming vragen (en de toets doorlopen).
- Voor elke opleiding die instemming heeft gekregen een periodieke toetsing verplichten, is een buitengewoon zware maatregel. Daarom nemen we dit niet mee in het wetsvoorstel. (Voor het alternatief: volgende slide)

Periodieke toetsing anderstalig onderwijs

...maar instemming kan wel <u>tijdelijk</u> worden verleend

- In het wetsvoorstel wordt opgenomen dat u uw instemming voor een anderstalige opleiding ook tijdelijk kunt geven.
- In de toelichting staat als voorbeeld: in het geval dat de instemming verleend wordt op grond van het feit dat er (nog) geen Nederlandstalige docenten beschikbaar zijn.
- Dit wordt in een beleidsregel verder uitgewerkt. U hoeft hierover nog niet te beslissen.

- Hiermee komt u tegemoet aan het verzoek van het lid Peters: periodieke toetsing geldt weliswaar niet voor *alle* opleidingen maar u kunt in specifieke gevallen wel een nieuw moment van toetsing inbouwen door tijdelijke instemming te verlenen.

Taalbeleid van de instelling

De bekostigde instelling moet taalbeleid opstellen

- Hoe en op grond waarvan besloten wordt tot anderstalige opleiding
- Hoe de instelling borgt dat de kwaliteit en toegankelijkheid dan nog wel geborgd blijft
- Hoe de instelling de taalvaardigheid in het Nederlands van studenten bevordert (voor de verschillende doelgroepen) en op welk niveau de instelling zich daarbij richt

- Als dit nodig blijkt, kunt u later nog eisen stellen aan de inhoud van het taalbeleid van de instellingen, via een amvb.

- De **medezeggenschap** krijgt instemmingsrecht op het taalbeleid.
- De **CDHO** beoordeelt of aanvragen anderstalige opleidingen conform het taalbeleid zijn.
- De **inspectie** kan met deze eisen aan taalbeleid beter toezicht houden dan nu.

Planning wetsvoorstel

Aandachtspunten planning

- De planning zoals gepresenteerd is nodig om inwerkingtreding per 1 september 2024 te kunnen halen.
- Er zal extreem weinig tijd zijn voor reflectie. Uitdagingen:
  - Niet tijdige ontvangst uitvoeringstoetsen (DUO, Studielink en inspectie) ivm vakantieperiode. Mogelijke escalatie nodig.
  - Per processtap steeds enkele dagen of hoogstens 1 tot 2 weken. Bijv 2 werkdagen voor verwerking uitvoeringstoetsen en internetconsultatie
  - Takenlijnen die zeer snel moeten
  - Hoge werkdruk: een jaar extra hoge piekbelasting en risico op uitval van collega's met expertise
  - Advisering RvS heeft een looptijd van 2 ipv 3 maanden (mogelijke te bewerkstelligen via de ambtelijke weg)
  - Medewerking van beide kamers na indiening TK. Normaal rekenen we hier 9 maanden voor
  - Er dient overeenstemming te zijn onder de coalitiepartijen over de te belopen koers rond moment indiening 29 sept CWIZO
- Parallel aan deze planning dienen ook nog de beleidsregel en verschillende regelingen die uit dit wetsvoorstel voortvloeien geschreven te worden en moeten de bestuurlijke afspraken met UNL & VH nog worden uitonderhandeld in het najaar

Dit vraagt van velen in het proces een actieve houding en acties. En mogelijk ook hoog ambtelijke of politieke inzet.

Planning wetsvoorstel

Ontwerpen (inclusief startnota)	**april – 14 juli 2023**
Internetconsultatie, uitvoeringstoets, advies ATR	14 juli – 15 september 2023
Verwerken reacties en UT's	**18 september – 19 september 2023**
Overleg FIN en wetgevingstoets JenV en grondrechtentoets	**20 september – 27 september 2023**
Start takenlijn CWIZO	27 september 2023
Aanleveren CWIZO	**29 september 2023**
Behandeling in CWIZO	9 oktober 2023
RWIZO	31 oktober 2023
MR	3 november 2023 (indien RWIZO)
Advisering Raad van State	**3 november – 8 januari 2024 (is 2 ipv 3 maanden)**
Nader rapport	8 januari 2024 – 17 januari 2024
Takenlijn	17 januari – 19 januari 2024
Extra MR bij negatief dictum	26 januari 2024

Planning wetsvoorstel

Indienen TK	**29 januari 2024**
Verslag (vragen vanuit TK)	Voor 16 februari 2024
NNAV	27 februari 2024
Plenair debat TK	Maart/april 2024
EK	April – juni 2024
Publicatie	1 juli 2024
IWT	1 september 2024

Planning wetsvoorstel

Aandachtspunten komende 2 weken

- De wetsvoorstel teksten en nota gaan op **vrijdag 7 juli** mee in de tas.
- Op **maandagochtend 10 juli** ontvangen wij uw feedback op de wetsteksten. Ook ontvangen wij dan graag de aandachtspunten en vragen die u op 11 juli met ons wilt bespreken.
- Op **dinsdagmiddag 11 juli** presenteren wij het wetsvoorstel nog één maal aan u, aan de hand van uw feedback. Dit helpt om 14 juli tot een akkoord te kunnen komen.
- Op **woensdagochtend 12 juli** start de definitieve takenlijn voor internetconsultatie.
- Het doel is dat de internetconsultatie start op **vrijdag 14 juli**. U dient hiervoor akkoord te geven.

Wet internationalisering in balans

Laatste wijzigingen voor internetconsultatie

10 juli 2023

Alternatieve urennorm anderstalige opleidingen

- Origineel voorstel:
  - Urennorm van 140 uur (equivalent van 5 studiepunten) ongeacht opleidingstype (Ad, BA of MA)
  - Bij MA is dit een inspanningsverplichting naast het curriculum om diploma te behalen

- Alternatief: Onderscheid BA en Ad/MA
  - In BA urennorm van 140 uur (equivalent van 5 studiepunten)
  - In Ad en MA urennorm van 56 uur (equivalent van 2 studiepunten),
    - Waarbij dit bij Ad ín het curriculum blijft
    - Bij MA buiten het curriculum (met keuze voor instelling om eea alsnog ín curriculum aan te bieden, daarom toch equivalent uit te drukken in ECTS) -> Aandachtspunt hierbij is dat de verplichting die we hier aan studenten opleggen (verplicht voor behalen diploma) nog op moet wegen tegen het effect van de maatregel (socialisatie).
- Argumentatie
  - Gemiddeld kan in 140 uur A1 niveau bereikt worden (minimum voor sociale interactie).
  - Lagere norm in Ad en MA is proportioneel gezien opleidingsduur (1 2 jaar).
  - Urennorm moet te koppelen zijn aan ECTS (1 studiepunt = 28 uur) zodat het in curriculum opgenomen kan worden (bij MA is dat keuze voor instelling).
  - Aandacht voor cultuuraspecten (naast taal) wordt in toelichting verwerkt.
    - Focus blijft socialisatie als onderwijsdoelstelling, en niet integratie.

Onderwijsconcepten

In de toelichting op het wetsvoorstel is nu ook expliciet gemaakt dat anderstalige opleidingen met een bepaald onderwijsconcept (international classroom) aangemerkt kunnen worden als doelmatig.

4. *De mate waarin een opleiding bijdraagt aan de* ***internationale positionering*** *van Nederland in de wereld. Te denken valt hierbij aan opleidingen die studenten opleiden voor de internationale top op een bepaald professioneel of academisch gebied. Er is een categorie (unieke) opleidingen waarmee Nederland zich van andere landen onderscheidt. Te denken valt ook aan opleidingen die internationale (studie-of werk)ervaring als een wezenlijk onderdeel van het onderwijsconcept hebben ingevoerd, met het oog op het arbeidsmarktperspectief van de studenten.*

Bij opleidingen die geen toets anderstalig onderwijs behoeven is nu ook opgenomen:

Te denken valt aan:

Bepaalde opleidingen die het kenmerk kleinschalig en intensief onderwijs van de NVAO hebben gekregen, zoals de opleidingen die door de university colleges worden verzorgd.

nota

TER BESLUITVORMING

Aan: MOCW

Hoger Onderwijs en Studiefinanciering

Van

Persoonsgegeven

Datum
11 juli 2023

Referentie
39725775

Bijlagen
5

Intern OCW afgestemd
HOenS, WJZ

Informeren van de MR van het starten van de internetconsultatie van het wetsvoorstel 'internationalisering in balans'

Aanleiding

In het wetsvoorstel 'internationalisering in balans' worden maatregelen voorgesteld om een duurzame balans voor internationalisering van ons hogeronderwijsstelsel te bewerkstelligen. Het wetsvoorstel is op dit moment in de fase voor bespreking in de Ministerraad van vrijdag 11 juli en indien akkoord uit te zetten voor internetconsultatie. De stukken moeten uiterlijk woensdag 12 juli 12:00 uur zijn aangeleverd.

Beslispunten

- Wij adviseren u akkoord te gaan met het toesturen van het concept wetsvoorstel aan de MR. Hiervoor hoeft geen nieuw aanbiedingsformulier te worden getekend.
- Wij adviseren u onder voorbehoud van akkoord MR akkoord te gaan met de start van de internetconsultatie voor dit wetsvoorstel.
- Wij adviseren u onder voorbehoud van akkoord MR akkoord te gaan met de verzending van bijgaande brief aan de AP voor een adviesvraag. Deze brief wordt geprint ter ondertekening aan u voorgelegd door uw bestuursadviseur.

Toelichting

Op vrijdag 7 juli is bij AZ aangekondigd dat dit Wetsvoorstel zou worden aangeleverd voor bespreking in de MR van a.s. vrijdag. Het wetsvoorstel is nu gereed om aan te leveren. De stukken worden in de aanvullende agenda opgenomen. In de bijlagen vindt u:

- het aanbiedingsformulier voor de MR incl een overzichtsdocument met de hoofdlijnen van het wetsvoorstel
- concept wetsvoorstel definitief schoon
- concept wetsvoorstel met track changes
- AP brief (volgt ter ondertekening fysiek via bestuursadviseur)
- [ter informatie] overzicht slide deck aan PPT presentaties rond het wetsvoorstel

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Beheersing instroom internationale studenten

Bespreking internetconsultatie

Intern overleg 18 september 2023

Tussenstand internetconsultatie: in vogelvlucht

- Aantal reacties: 202 (sluitingsdatum consultatie 15 sept 23:59)
- Greep uit belangrijke reacties: UNL (3 universiteiten ook eigen reactie ingediend), VH (20 hogescholen ook eigen reactie ingediend), Platform Nederlands/Vlaams Taalbeleid Hoger Onderwijs, Economic Board Zeeland, Platform for International Education, 4TU, Landeijke Commisie Gedragscode Hoger Onderwijs, EURregio Rijn-Maas-Noord, Taalunie
- Belangrijkste uitkomsten (zie bijlage voor grote overzicht):
  - Fixus & Regie: nauwelijks reacties
  - Meerderheid van reacties is gericht op of raakt aan taal
  - Doelstelling wetsvoorstel niet duidelijk: balans en einddoelen toelichten
  - De wet is te grofmazig; veel (rechts)onzekerheid voor instellingen door veel uitwerking in lagere regelgeving
  - Inbreuk op de autonomie van instellingen wanneer OCW invloed uitoefent op onderwijstaal en curriculum
  - Onuitvoerbaar door tekort aan NT2 docenten en Nederlandstalig onderwijzend personeel, te korte termijnen en verschillende behoeften aan NL taalvaardigheidsniveaus
  - Bekostiging het beste instrument om internationalisering mee in balans te brengen, niet taal
  - Push van koepels op onderdelen wetsvoorstel richting bestuurlijke afspraken

Tussenstand internetconsultatie: uitvoeringstoetsen

UT toetsen brengen aantal uitvoerings- en principiële vragen op

Belangrijkste uitkomsten* (zie bijlage voor grote overzicht):

- **CDHO:** scherpe afbakening toetsingscriteria d.m.v. gesloten en meetbare normen en langere beslistermijn voor de Toets Anderstalig Onderwijs voor bestaand aanbod
- **Inspectie:** inspanningsverplichting tot taalbevordering als voorwaarde voor het verkrijgen diploma mogelijk niet juridisch houdbaar. TAO mogelijk niet uitvoerbaar voor instellingen.
- **Studielink:** uiterste datum noodfixus mogelijk niet functioneel wegens risico van ontstaan probleem tussen 1 maart en 1 mei

*Nog niet alle uitvoeringstoetsen zijn binnen. We wachten nog op DUO (deze is toegezegd vrijdag 15/9 maar op moment van verzenden van deze presentatie nog niet binnen), Autoriteit Persoonsgegevens, Adviescollege Toetsing Regeldruk (ATR).

Randvoorwaarden wetsvoorstel

- Een stabiele houdbare koers voorwaarts
- Een goed doordacht voorstel
- Serieus meenemen input uitvoeringstoetsen en internetconsultatie
- Zoveel mogelijk draagvlak in het veld creëren
- Planning

Planning wetsvoorstel – deel 1

- Eerder is IWT per 1/9/24 aan de TK gecommuniceerd
- We hebben een behoorlijk aantal reacties ontvangen, met ook een aantal grote principiële vragen
- Het serieus wegen van alle reacties kost tijd; ook het interdepartementaal afstemmen over de grote vragen. Mogelijk hoogambtelijk overleg nodig
- De uitwerking vraagt om meerdere sessies met u de komende periode i.v.m. de te nemen besluiten
- In de oorspronkelijke planning is die tijd er niet
- Gesprekken met het veld zijn komende periode van toegevoegde waarde voor de verwerking van de reacties en het creëren van draagvlak
- Een serieuze weging en verwerking van de consultatie en uitvoeringstoetsen vraagt X weken:
  - Minimale optie: 6 weken (3x overleg met u voor de te nemen besluiten, en een maand de tijd voor het veld ingaan)
  - Maximale optie: 12 weken (4-5x overleg met u voor de te nemen besluiten, en 2-2,5 maand de tijd voor het veld ingaan)

Planning wetsvoorstel – deel 2

Met de oorspronkelijke planning (voor val kabinet) was het reeds spannend of we 1/9/2024 als IWT-datum zouden halen

Bij meer dan drie weken uitloop in deze fase verdwijnt de IWT-datum uit het zicht

Verzoek: **Kunt u instemmen met een andere inwerkingtredingsdatum?**

Indiening bij de TK is dan op zijn vroegst april 2024 (bij 6 weken uitloop en een reële termijn voor RvS en nader rapport)

Dat zou – indien nodig blijkt – ook meer ruimte geven voor extra uitloop en het zorgvuldig wegen van een Raad van State advies

Planning wetsvoorstel – deel 3

Extra bespreekpunt: wanneer de Kamer informeren indien datum opschuift?

Overwegingen:

- Wervingsstop tot bestuurlijke afspraken gemaakt zijn (doel: dit najaar)
- IWT-termijn: "in voorspoedig proces" 1 september 2024
- In Kamerbrief motie Omtzigt juni: uitbreiding macrodoelmatigheidstoetsing op taal indien er geen bestuurlijke afspraken worden gemaakt voor het einde van het jaar

Advies: Kamer informeren bij indiening Raad van State

Beheersing instroom internationale studenten

Bespreking internetconsultatie

Intern overleg 22 september 2023

Inhoudsopgave

1. Overzicht aan thema's: wat bespreken we wanneer?
2. Conclusies beleidsstaf 18 september
3. Tussenstand reacties internetconsultatie WIB
4. Nieuwe planning tot indiening TK: scenario's, juridische weging en tijdspaden
5. Onderwijsraad advies
6. Tactiek en strategie
   1. Vervolg motie Omtzigt
   2. TK informeren
   3. Voorstellen vanuit de koepels
7. Wat is de balans?
8. Fixus

1. Overzicht aan thema's: wat bespreken we wanneer?

› **Vandaag**

Planning, internetconsultatie, advies Onderwijsraad, motie Omtzigt, de balans en fixus

› **Komende weken**

1. Inspanningsverplichting taalvaardigheid
2. 1/3 en 2/3 regeling
3. Niveau van regelgeving
4. Toets bestaand aanbod
5. TAO weging, beoordeling, uitzonderingen
6. *Eenheid Kabinet*
7. Termijnen (taal/fixus) en effecten
8. Bestuurlijke afspraken
9. Verschil ba/ma/ad en wo/hbo
10. Werving

2. Conclusies beleidsstaf 18 september

Tijdens de beleidsstaf van afgelopen maandag heeft u het volgende aangegeven:

- Om de internetconsultatie en uitvoeringstoetsen goed te kunnen verwerken, is de consequentie dat 1 september 2024 niet wordt gehaald als datum inwerkingtreding;
- Vervolggesprek over informeren stakeholders en Kamer;
- De TAO en de doelstellingen van de WIB worden verduidelijkt;
- U wilt het wetsvoorstel niet afzwakken, maar wel duidelijker en beter uitvoerbaar maken;
- U wilt de WIB niet opgesplitst zien worden in verschillende onderdelen;
- U wilt VH en UNL verzoeken met een realistisch – uitvoerbaar - alternatief of aanpassing op de huidige WIB te komen.

3. Tussenstand reacties internetconsultatie WIB

- Breed gedragen in de samenleving en de politiek
- Studentenbonden **ISO en LSVb** zijn over de hele linie positief
- Kritiek vanuit **koepels en instellingen**
- **CDHO en inspectie** zijn beleidsinhoudelijk positief, wel verdere uitwerking nodig
- **DUO** ontvangen wij vrijdag 22 september 09:00
- **AP toets**: de AP heeft geen inhoudelijke opmerkingen gemaakt bij het wetsvoorstel
- **Partijprogramma's** van politieke partijen laten de wens zien internationalisering te beheersen en te sturen op taal binnen het hoger onderwijs (zie volledig overzicht in de bijlage)
- Nu nodig: uitvoerbaar maken zonder te versoepelen (zoals verwoord in de beleidsstaf)

4. Vervolgproces: consequenties

- U heeft aangegeven de internetconsultatie en uitvoeringstoetsen serieus te willen verwerken. Dit heeft **consequenties** voor de **planning** van het wetsvoorstel: inwerkingtreding op 1 september 2024 is dan niet meer haalbaar
- Vanuit **het veld zal mogelijk druk** worden uitgeoefend (op de Kamer) **om toch haast te blijven maken, of het wetsvoorstel op te knippen** (NF in WIB, taal in bestuurlijke afspraken) (of daartoe een motie in te dienen).
- Daarbij zijn verschillende **scenario's** mogelijk (zie volgende slide), met daarbij verschillende reacties.
- **Vraag: wanneer TK hierover informeren?**

4. Vervolgproces: alternatieven afgewogen

a) Consultatie wegen en daar de nodige tijd voor nemen (*geadviseerd*) en het vervolgproces stap voor stap bekijken
b) Minimale aanpassingen en door op tempo
c) Loskoppelen van fixus en taal in twee wetsvoorstellen
d) Onderdelen op taal later (of niet) in werking laten treden dan onderdelen op fixus
e) Doorzetten WTT
f) Meer delegatie regelgeving op heikele issues

Advies: blijven bij optie a). De overige opties kennen grote juridische en politieke bezwaren (zie bijlage achteraan deze presentatie)

Verhaal richting politiek en koepels: opmerkingen van internetconsultatie serieus overwegen en daar tijd voor nemen. Intussen met koepels in gesprek blijven over bestuurlijke afspraken en zelfregie. Mogelijk ook opvolging motie Omtzigt.

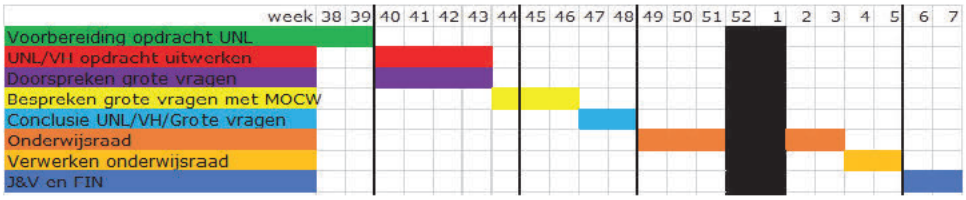
4. Scenario's en planning (NB. Invloed van verkiezingen en formatie zijn niet meegenomen)

Voorstel om regelmatig met MOCW te spreken in twee of (indien nodig) meer 3 weekse cycli:

Week 1 2 ambtelijke voorbereiding

Week 3: twee maal een uur overleg met MOCW

Verwerken reacties en UT's	15 september – 4 december 2023
Onderwijsraad	4 december – 19 januari
Verwerken onderwijsraad	22 januari – 2 februari
Overleg FIN en wetgevingstoets JenV	5 februari – 16 februari
Start takenlijn CWIZO	19 februari 2024
Aanleveren CWIZO	Begin maart
Behandeling in CWIZO	Medio maart
RWIZO	Eind maart
MR	Begin april
Advisering Raad van State	April – half juni 2024
Nader rapport	Half juni – begin juli 2024
Indienen bij TK	Laatste MR voor het zomerreces

5. Advies Onderwijsraad

De Onderwijsraad heeft aangegeven te willen adviseren over het wetsvoorstel. Graag spreken wij de opties met u door:

1. Verzoek aan de Onderwijsraad uitdoen voor een algemeen advies over het wetsvoorstel
2. Verzoek aan de Onderwijsraad uitdoen voor advies over één of meerdere specifieke elementen rond het wetsvoorstel. Gedacht kan worden aan "wat is de balans", "mobiliteit in evenwicht" of "taalvaardigheid". Voor overweging: de Onderwijsraad heeft aangekondigd in de komende maanden een advies uit te brengen over meertaligheid.

Voor optie 2 is bestuurlijke afstemming tussen OCW en de Onderwijsraad nodig.

Input WJZ: Alleen wanneer gekozen wordt voor een spoedtraject (of splitsen wetsvoorstel), heeft advisering van de Onderwijsraad gevolgen voor de planning/inwerkingtreding.

6.1 Vervolg motie Omtzigt

- Omtzigt heeft in januari 2023 een motie ingediend (31288, 1008) met verzoek o.a. om heldere normen te ontwikkelen voor het huidige wetsartikel over opleidingstaal (art. 7.2 WHW) en handhaving van dit artikel.
- Met TK-brief (8 juni 2023, 38837659) aangegeven dat:
  - u in overleg bent met UNL en VH om in de zomer 2023 te komen tot bestuurlijke afspraken op het gebied van de opleidingstaal van nieuwe en bestaande opleidingen.
  - u overweegt om over te gaan tot wijziging van de doelmatigheidstoets voor nieuwe opleidingen (voor bestaande opleidingen is dit niet mogelijk) binnen de huidige wet- en regelgeving als het niet, of in onvoldoende mate, lukt om tot bestuurlijke afspraken op dit punt te komen.
  - u voorbereidingen treft door een beleidsregel te ontwerpen om dit urgente probleem aan te pakken.
- I.v.m. keuze (i.o.m. sector) om voorrang te geven aan het wetsvoorstel, zijn nog geen bestuurlijke afspraken tot stand gekomen en het ligt niet voor de hand dat die op korte termijn gemaakt kunnen worden.

- **Vraag: wilt u op korte termijn (bijv. per 1-1-2024) starten met het toetsen van de anderstaligheid van nieuwe opleidingen in de macrodoelmatigheidstoets?**

6.1 Vervolg motie Omtzigt

- **Voordelen** van starten op korte termijn:
  + U komt uw toezegging aan de TK na, waarmee u tegemoet komt aan de politieke wens om dit probleem op korte termijn aan te pakken.
  + Dit is een mooie gelegenheid om, vooruitlopend op de nieuwe wetgeving, testcases te draaien en het toetsingskader waar nodig aan te passen bij inwerkingtreding van de nieuwe wet.
  + U laat aan de instellingen zien dit probleem serieus te nemen. Dit creëert vermoedelijk op korte termijn een afremeffect op de ontwikkeling van (nieuwe) anderstalige opleidingen.
- **Nadelen** van starten op korte termijn:
  - Het toetsingskader moet op korte termijn worden afgerond (wordt momenteel ambtelijk opgesteld) en CDHO krijgt er vanaf dat moment een extra taak bij (toetsing anderstaligheid).
  - Gezien demissionaire status kabinet (beleidswijziging) en bestuurlijke afspraken die niet tot stand zijn gekomen (daar hebben zowel OCW als de koepels een aandeel in), zullen instellingen het niet redelijk vinden dat deze toezegging aan de TK wordt gehandhaafd.
  - Hoewel deze optie juridisch mogelijk is, kan er discussie ontstaan over de juridische grondslag (dit betreft een andere beleidsmatige invulling van het bestaande wettelijke kader) hetgeen een afbreukrisico bij de rechter kan opleveren.

6.3 Voorstellen vanuit de koepels

- Voorstel: de koepels verzoeken om actief mee te denken over alternatieve aanpakken die de wetsvoorstelonderdelen TAO en taalvaardigheid beter uitvoerbaar kunnen maken. Dit betekent niet het uitvragen van alternatieven voor de wettelijke bepalingen zelf.
- Het uitvragen van alternatieven voor de wettelijke bepalingen zelf heeft namelijk meerdere nadelen (checks & balances wetsvoorstel proces rond internetconsultatie, ongelijk voordeel geven aan selecte partijen, contraproductief wanneer alle partijen elkaar toch niet kunnen vinden in alternatieven).
- Door de koepels actief te betrekken bij het uitvoerbaarder maken van de wetsvoorstelonderdelen, wordt het wetsvoorstel versterkt en mogelijk ook de regeldruk voor betrokken partijen zoals de CDHO verminderd.

7. Wat is de balans? Doelstelling WIB

- Instellingen, inspectie en CDHO missen **duidelijke doelstellingen.*** Dit kan **onzekerheid, onduidelijkheid, onuitvoerbaarheid en angst bij de instellingen** tot gevolg hebben, bovendien **bemoeilijkt** dit **zelfregie** door de instellingen.
- **De media** hebben de doelstellingen van het wvs meermaals **onjuist geïnterpreteerd** (bijvoorbeeld dat nog maximaal een derde van de opleidingen Engelstalig zou mogen zijn).
- De **Raad van State toetst** een wvs **indringend op** een juiste **probleemstelling en doelstelling** teneinde overbodige wetgeving te voorkomen.

Het is daarom **noodzakelijk duidelijker keuzes te maken** in de doelstellingen en gewenste uitkomsten van het wvs en deze goed te onderbouwen.

*Nadere specificering in Bijlage 2

7. Wat is balans? Breder perspectief

- **Bredere elementen balans**
  - Aanbod aan Nederland- en anderstalige opleidingen
  - Spreiding aanbod
  - Instroomcijfers internationale (vs. Nederlandse) studenten
  - Inkomende en uitgaande mobiliteit
  - Economische waarde
  - Betaalbaarheid stelsel ho (studiefinanciering, bekostigingssystematiek)
- **Wetsvoorstel**
  - Aanbod (toets bestaand aanbod en anderstalig onderwijs)
  - Instroom (Fixusmaatregelen, onderscheid EER- en niet-EER-studenten)
  - Economische waarde (binding met Nederland, taalvaardigheid en blijfkans)

7. Wat is de balans? Probleemstelling en doelen TAO

- **Probleem**: Nederlands als onderwijs- en wetenschapstaal …
  i. is reeds in het gedrang door doorgeslagen verengelsing
  ii. komt in gevaar bij verdere verengelsing
  iii. dreigt in gevaar te komen als de verengelsing op dit tempo doorzet
- **Oplossing**: toets anderstalig onderwijs, i.c.m. zelfregie

- **Gewenste uitkomst**: het aantal/aandeel anderstalige opleidingen moet …
  i. (Licht) krimpen (strenge criteria)
  ii. gelijk blijven (medium criteria + mogelijk langdurig moratorium)
  iii. beheerst groeien (lichte criteria)

Advies: optie i. (past best bij beleidsinhoud wetsvoorstel, en sentiment in maatschappij en politiek)

NB. Differentiatie op niveau van hbo/wo of ba/ma mogelijk

7. Wat is de balans? Probleemstellingen en doelen taalvaardigheid

- **Probleem**:
  a. Signalen dat Nederlandse taalvaardigheid van Nederlandstalige studenten onvoldoende is voor Nederlandstalige arbeidsmarkt;
  b. Internationale studenten vertrekken na hun studie wegens onvoldoende binding met Nederland en kennis van de taal.
- **Oplossing**: verplichte inspanning om Nederlandse taalvaardigheid te bevorderen
- **Gewenste uitkomst**:
  a. Betere taalvaardigheid van Nederlandstalige studenten;
  b. Vergroten binding met Nederland van internationale studenten = socialisatie (waardoor ze vaker hier blijven werken na hun studie).
- **Monitoring**:
  a. Beschrijven en (diagnostisch) toetsen taalniveau (4F → 5F?)
  b. Blijfkans blijven monitoren

7. Wat is de balans? Probleemstellingen en doelen fixus

- **Probleem**: Bij stijgende instroom van internationale studenten (van buiten de EER), dreigen Nederlandse en andere EER-studenten te worden verdrongen; de toegankelijkheid van EER-studenten komt dan in het geding.
- **Oplossing**: onderscheid tussen EER- en niet-EER-studenten bij NF-opleidingen.
- **Gewenste uitkomst**: voorkomen dat de instroom van niet-EER-studenten te groot wordt
- **Probleem**: Fixus geldt alleen op opleiding als geheel, waardoor schaarse onderwijscapaciteit onderbenut dreigt te blijven.
- **Oplossing**: fixus mogelijk maken op trajectniveau
- **Gewenste uitkomst**: instellingen kunnen gerichter de instroom van studenten sturen en onderwijscapaciteit wordt maximaal benut.

8. Fixus

Er zijn enkele opmerkingen gekomen op de noodfixus. Wij vragen u of u zich kunt vinden in de volgende reacties/voorstellen.

- **Opmerking 1**: uiterste datum van 1 maart om noodfixus te kunnen instellen is niet werkbaar, tussen 1 maart en 1 mei zou nog een onverwacht capaciteitsprobleem kunnen ontstaan.
- **Reactie**: alle historische voorbeelden waarbij een noodfixus uitkomst had kunnen bieden waren voor 1 maart bekend. Er moet een afweging worden gemaakt tussen belang student om vroeg zekerheid te hebben en belang instelling om onverwachte capaciteitsproblemen te kunnen voorkomen. De datum van 1 maart doet daar recht aan.
- **Voorstel**: vasthouden aan 1 maart als uiterste datum om noodfixus in te stellen.

8. Fixus

- **Opmerking 2**: open normen (voorwaarde dat het *verwachte aantal* aanmeldingen van niet-EER-studenten draagt *in aanmerkelijke mate* bij aan *ontoereikendheid* van de onderwijscapaciteit) zijn onduidelijk; clausulering is te open en geeft te veel vrijheid aan instellingen.
- **Reactie**: hier hebben we bewust voor gekozen omdat een al te nauwe clausulering niet tegemoet komt aan de veelheid van omstandigheden die zich kunnen voordoen; Een instellingsbestuur is zelf het best toegerust om hier een afweging in te maken; instellingen moeten daarbij wel blijven binnen de kaders van het gelijkebehandelingsrecht. Die kaders zijn erg strikt en worden door een rechter indringend getoetst.
- **Voorstel**: de keuze om gebruik te maken van open normen ter beoordeling aan het instellingsbestuur beter toelichten en daarbij explicieter ingaan op de grenzen van het gelijke behandelingsrecht.

Bijlage 1: scenario's en (juridische) weging

a. Minimale aanpassingen en door op tempo

- Dit is mogelijk (streven naar iwt per 01/09/24) mits er geen advies van de Onderwijsraad komt. Betekent dat de internetconsultatie en uitvoeringstoetsen zeer minimaal worden meegenomen.

b. Consultatie wegen en daar de nodige tijd voor nemen

- Dit is vanuit een juridisch perspectief mogelijk. Daarmee verlaten we wel de iwt-datum van 1/9/2024. Daarbij is wel het moment van informeren van de Kamer relevant.

c. Ontkoppelen fixus en taal

- Juridisch is dit mogelijk. Wel is het de vraag of je ongeschonden door de TK komt als taalmaatregelen ontbreken. Bij ingrijpende amendementen vanuit de TK, moeten we de RvS alsnog om advies vragen. Dat leidt tot vertraging (ook dan verliezen we 1/9/2024 uit het oog).
- Alternatief is om de onderwerpen in twee voorstellen te regelen die je gelijktijdig naar de kamer stuurt (scheiding controversiële onderwerpen).

Bijlage 1: scenario's en (juridische) weging

d. Taal onderdelen later (of niet) inwerking laten treden

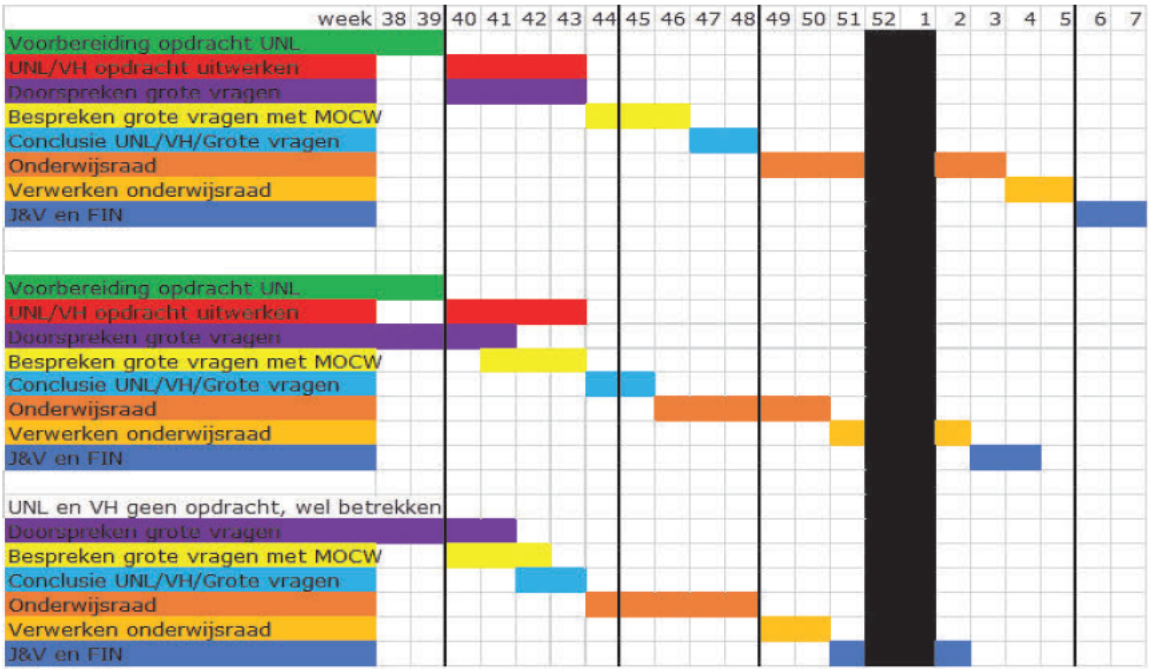
- De taalonderdelen enige tijd later in werking laten treden, kan.
- Het is niet mogelijk om de taalmaatregelen in het wetsvoorstel te laten staan zonder de intentie om ze in werking te laten treden. Als je een onderdeel in de wet zet, moet je het uiteindelijk ook in werking laten treden. Als je het echt boven de markt wilt laten hangen, dan moet je 'dreigen' met een wetsvoorstel op taal en fixus in een los voorstel regelen.

e. Doorzetten WTT

- Als de WTT wordt doorgezet, dan moet ook hier het gehele wetsvoorstel in werking treden. Enerzijds vanwege het eerdergenoemde rechtsstatelijke argument en anderzijds vanwege de technische koppeling die bij de fixusinstrumenten in de WTT wordt gemaakt. Dit betekent dan ook dat de onderliggende regelgeving nog moet worden voortgezet. Beleidsmatig onwenselijk gezien principiële andere keuzes die gemaakt zijn in de WIB, en de brief aan EK over het niet doorzetten van de WTT. Daarnaast

f. Meer delegatie/lagere regelgeving met voorhang

- Op dit moment wordt reeds aardig veel gedelegeerd. Op zich kan een voorhang iets zijn om de Kamer meer betrokken te laten zijn. Het is niet uit te sluiten dat het op enig moment nodig zou zijn om in het kader van de uitwerking toets anderstalig onderwijs nog een toezegging in die richting te doen. Er zijn niet direct extra onderwerpen die zouden kunnen worden gedelegeerd (waarmee we ook iets oplossen).

Bijlage 2: Wat is de balans? Nadere specificering

- **HO&S** heeft uitgewerkte doelstelling nodig voor verdere uitwerking criteria doelmatigheidstoets.
- **CDHO** heeft uitgewerkte doelstelling nodig om toets goed te kunnen inrichten en uitvoeren.
- **Instellingen** hebben uitgewerkte doelstelling nodig om zelfregie goed vorm te geven.
- **Koepels** hebben uitgewerkte doelstelling nodig om landelijk te kunnen afstemmen over zelfregie.
- **Inspectie** heeft uitgewerkte doelstelling nodig om te kunnen toezichthouden.

Mogelijke heroverweging inspanningsverplichting taalvaardigheid

Overleg 4 oktober 2023

Aanleiding

- Advies Onderwijsraad (OR) over het wetsvoorstel.
  - Veel reacties in internetconsultatie en uitvoeringstoetsen over uitvoerbaarheid taalvaardigheid hebben geleid tot nieuw advies.
  - Aangepast advies over taalvaardigheid leidt tot significante aanpassing voorstel, waardoor het goed is dit te verwerken voor advisering van de OR.

- Snelheid maken waar dat kan.
  - Aanpassing is significant, maar kan redelijk snel doorgevoerd worden door gelijkennissen met WTT.

Originele keuze en advies na heroverweging

Originele keuze:

- Inspanningsverplichting voor student.
  - Bij Ad/BA binnen curriculum, bij MA extra-curriculair mogelijk.
  - Urennorm bij anderstalige opleidingen en anderstalige trajecten.

Advies na heroverweging:

- Aanbodsverplichting voor instelling en inzet bestuurlijke afspraken.
  - Ondersteund door bestuurlijke afspraken.
  - Geen inspanningsverplichting voor student.

Zorgen uitvoerbaarheid inspanningsverplichting student

- **Uitvoeringstoetsen**

  Inspectie van het Onderwijs:
  - Inspanningsverplichting te vaag, expliciete richtlijn nodig.
  - In huidige vorm niet werkbaar voor examencommissies en niet handhaafbaar voor toezicht.

  Studielink
  - Verplichting extra curriculair onderdeel (MA) niet uitvoerbaar.
  - Inspanningsplicht leidt tot buitenproportionele last voor examencommissies.
  - Tekort NT2 docenten knelpunt voor uitvoerbaarheid.

  ATR
  - Schat in dat de regeldrukkosten hoger zijn dan geraamd.
  - Adviseert inspanningsverplichting te schrappen.
  - Adviseert te kijken naar minder belastende alternatieven.

- **Reactie koepelorganisaties**

  Zorgen over precedentwerking directe ingreep in curriculum.

  Differentiatie in verplichte stof maakt gelijke diploma's onvergelijkbaar en heeft grote impact op regeldruk opleidingen.

  Onuitvoerbaar door tekort NT2 docenten.

  Minder ruimte voor inhoudelijke verdieping leidt tot kwaliteitsverlies.

  Verzoek om de maatregelen op het gebied van taalvaardigheid over te hevelen naar bestuurlijke afspraken.

- **Aanvullende reacties internetconsultatie**

  Verschil in urennorm BA en Ad/MA te weinig onderbouwd.

  Onderscheid binnen/buiten curriculum te weinig onderbouwd.

- **Knelpunt uitzondering techniek**

  Past niet in systeem wetsvoorstel (focus op blijfkans, i.p.v. op socialisatie en binding Nederlandse context).

  Zet deur open naar meer uitzonderingen

Toelichting advies na heroverweging

Verplichting voor instelling, geen verplichting voor student

- **Voordelen:**

  Aanzienlijk beter uitvoerbaar.
  - Snel aan te passen in wetsvoorstel.

  Komt tegemoet aan vrijwel alle zorgen UT's, internetconsultatie Eenheid Kabinet
  - Tekort NT2 docenten blijft mogelijk knelpunt. Dit vraagt om creatieve oplossingen van instellingen.

  Doet meer recht aan verschillende niveaus doelgroep.

  Voorkomt juridische onzekerheid extra curriculaire plicht.

  Minder risico precedentwerking.

  Uitbreiding van huidige wettelijke plicht naar anderstalige studenten.

- **Nadeel met weerlegging:**

  Risico op lage participatie en daarmee minder impact dan inspanningsverplichting.
  - Dit kan (deels) ondervangen worden door bestuurlijke afspraken op basis van deelname en afrondingscijfers, monitoring, een grondslag in het wetsvoorstel voor een AmvB met nadere criteria (net als bij taalbeleid) en strenge handhaving.
    - Ook verkennen we de mogelijkheid om het bevorderen van taalvaardigheid van niet EER studenten op te nemen in de Gedragscode Internationale Studenten HO, zodat het voorwaardelijk kan worden aan het erkend referentschap.

Vergelijking WTT, origineel advies en heroverwogen advies

WTT	Wetsvoorstel voor internetconsultatie	Heroverwogen advies
Bestaande wettelijke plicht wordt uitgebreid naar alle studenten.	Bestaande wettelijke plicht wordt uitgebreid naar alle studenten.	Bestaande wettelijke plicht wordt uitgebreid naar alle studenten.
Aanbodsverplichting instellingen.	Inspanningsverplichting studenten.	Aanbodsverplichting instellingen i.c.m. bestuurlijke afspraken
Plicht nader uitgewerkt **bij AmvB**. AmvB uitsluitend gericht op NL'se studenten. O.a. over het niveau, de studentbegeleiding en mogelijke vrijstellingen.	Plicht nader uitgewerkt **in wetsvoorstel** opgenomen, gelijk voor alle studenten. O.a. d.m.v. de urennorm en het onderscheid binnen/buiten curriculum per onderwijstype (Ad/BA/MA). Grondslag in wet om bij AmvB nadere regels te introduceren, indien resultaat uitblijft.	Plicht nader uitgewerkt in **bestuurlijke afspraken**, niet gelimiteerd tot NL'se studenten. Bijv. over deelname en afrondingscijfers, monitoring en verkenning mogelijke incorporatie Gedragscode Int. Studenten HO. Grondslag in wet om bij AmvB nadere regels te introduceren, indien resultaat uitblijft.

Bespreking ministeriële regeling definiëring anderstalige opleidingen en vrijstelling techniekssector taalvaardigheid

23 oktober 2023

Inleiding

- Door de introductie van de toets anderstalig onderwijs moet worden bepaald wanneer opleidingen wel en wanneer opleidingen niet door de toets anderstalig onderwijs moeten.
- In het huidige wetsvoorstel wordt bepaald dat een opleiding als anderstalig wordt beschouwd wanneer meer dan 1/3e deel van het totale aantal studiepunten in een andere taal dan het Nederlands wordt verzorgd.
- In die gevallen zal een opleiding dus toestemming moeten krijgen om voor meer dan 1/3e deel anderstalig te mogen zijn, via de toets anderstalig onderwijs.

Aanleiding om de 1/3e-2/3e-regeling vandaag te bespreken

- In gesprekken met de koepels uiten zij hun zorgen over de uitvoerbaarheid van het huidige voorstel.
- De koepels en instellingen hebben de nadere uitwerking van de regeling nodig om een voorstel voor zelfregie op te stellen.
- Volgende week staat een overleg over de toets anderstalig onderwijs gepland. Voor de nadere vormgeving van de TAO heeft de Taskforce enkele besluiten nodig.

Open vragen voor uitwerking hoofdregel

- Om te kunnen bepalen of een opleiding voor meer dan 1/3e anderstalig is moeten twee vragen worden beantwoord:
  1. Hoe bepaal je of een onderwijseenheid (studiepunt) anderstalig is?
  2. Hoe ga je om met geprogrammeerde meertaligheid/keuzevrijheid binnen een opleiding?

- De instellingen en inspectie hebben via de uitvoeringstoets en eerder gevoerde gesprekken hier de volgende overwegingen over meegegeven:
  - De criteria moeten makkelijk toepasbaar zijn voor instellingen;
  - Er moet ruimte zijn voor flexibele inrichting van het onderwijs en veel keuzeruimte voor de student;
  - De criteria moeten eenduidig zijn voor een goede handhaafbaarheid door de inspectie.

Wanneer is een onderwijseenheid anderstalig?

Relevante taalelementen:

Taalelement	Relevant?	Argumentatie
Literatuur (incl. zelfstudie)	Nee	• Belangrijk om continu te actualiseren op basis van de nieuwste (internationale) inzichten. • Niet altijd een gelijkwaardig Nederlandstalig alternatief beschikbaar.
Taal van examinering	Ja	• Dit is de taal waarin studenten aantonen dat ze het vak begrijpen en de opgedane kennis kunnen toepassen.
Instructietaal (zowel bij colleges, werkgroepen, practica, etc.)	Ja	• Door Nederlandstalige instructie raken studenten bekend met het vaktermen. • Betere aansluiting op Nederlandse praktijk.

Beslispunt 1:
Wanneer is een onderwijseenheid anderstalig?

- Optie 1: Examineringstaal dient 100% Nederlandstalig te zijn.
  - **Voordelen:** Voorkeur koepels, objectief vast te stellen, past ook goed voor stages en duale opleidingen, goed handhaafbaar
  - **Nadelen:** Deze optie laat ruimte om colleges volledig anderstalig te verzorgen. Heeft daarmee minder sterk effect op stimuleren van Nederlands als onderwijs en wetenschapstaal en op de toegankelijkheid voor minder taalvaardige studenten.
- Optie 2: Examineringstaal dient 100% Nederlandstalig te zijn én instructietaal dient voor het overgrote deel Nederlandstalig te zijn.
  - **Voordelen:** Versterkt de positie van het Nederlands meer dan in scenario 1.
  - **Nadelen:** Minder duidelijk dan scenario 1, minder passend voor stages en duaal onderwijs, ruimte instructietaal dient mogelijk nader gedefinieerd te worden, bijv. door een vast percentage (90%) voor te schrijven, het mogelijk maken van incidentele ziektevervanging en/of het uitzonderen van gastcolleges.
    - Bij stages en duaal onderwijs kan eventueel alleen de examineringstaal leidend zijn, waarbij gekeken wordt naar producten die primair ter beoordeling van de opleiding of het traject bedoeld zijn, maar dat vergt nadere definiëring van het begrip 'stage'.

Advies: Optie 1: meest duidelijk, beste handhaafbaar en het verlies in effect op taal kan worden gecorrigeerd door strengere keus bij omgang met geprogrammeerde meertaligheid binnen de opleiding.

Hoe ga je om met geprogrammeerde meertaligheid/keuzevrijheid bij bepaling opleidingstaal?

- Voorbeelden van geprogrammeerde meertaligheid of keuzevrijheid:
  - Keuzevakken
  - Minors
  - Stages
  - Werkgroepen die je zowel in het Nederlands als het Engels kunt volgen.

- Grofweg twee denkrichtingen definiëring opleidingstaal:
  - Vasthouden aan cijfermatige definiëring met daarbinnen drie scenario's (slides 7 en 8)
    - Conform origineel voorstel
  - Cijfermatige definiëring loslaten en kijken naar specifieke componenten (slide 9)
    - Alternatief aangedragen door koepels na ambtelijke brainstorm met VH en UNL.

Scenario's cijfermatige definiëring opleidingstaal

a. Hoofdregel: Onderwijs kan in het Nederlands, dan telt het als Nederlands
   - Duidelijke norm voor instellingen, goed handhaafbaar door inspectie;
   - Mogelijk geen uitwerking in ministeriële regeling nodig;
   - Veel ruimte voor maatwerk en keuzeruimte voor de instellingen;
   - Mogelijk excuusvakken om taaltoets te omzeilen (keuzeruimte met één Nederlandstalige optie en verder enkel anderstalige vakken);
   - Dit borgt de toegankelijkheid door keuzevrijheid voor student te stimuleren;
   - Matig effectief om verengelsing tegen te gaan.

b. Hoofdregel: onderwijs kan anderstalig, dan telt het als anderstalig
   - Duidelijke norm voor instellingen, goed handhaafbaar door inspectie;
   - Mogelijk geen uitwerking in ministeriële regeling nodig;
   - Opleidingen met veel keuzeruimte (anderstalige opties) moeten vaker door toets, mogelijk te rigide voor de uitvoering;
   - Geen onderscheid meer tussen Nederlandstalige opleiding en anderstalig traject;
   - Stimuleert opleidingen het kerncurriculum Nederlandstalig aan te bieden;
   - Meest effectief in het behalen van doelen WIB (beschermen Nederlands als onderwijs en wetenschapstaal, vergroten toegankelijkheid voor Nederlandstalige studenten)

c. Hoofdregel b, met nuancering door bepaalde onderwijseenheden niet te betrekken (zoals stages, minoren, etc.)
   - Slecht handhaafbaar, moeilijk voor instellingen om in te schatten of hun opleiding nu wel of niet door de toets moet;
   - Geeft veel ruimte voor maatwerk en keuzeruimte instellingen;
   - Resulteert in veel discussie; is daarin niet anders dan huidige bepaling over onderwijstaal;
   - Matig effectief om Nederlands als onderwijs en wetenschapstaal te stimuleren en beschermen

Advies: optie B, want meest effectief, goed handhaafbaar en duidelijke norm die eenvoudig toepasbaar is. Wel risico's zie slide 8.

Knelpunten bij advies TF

- Deze wijze van cijfermatige definiëring schuurt volgens de koepels met de wens voor de flexibilisering van het onderwijs.

  Een vast curriculum wordt steeds meer losgelaten. Cijfermatige definiëring zou volgens de koepels daardoor alleen mogelijk zijn op studentniveau, niet op opleidings of trajectniveau.

- Huidige hoofdregel leidt volgens koepels tot grote administratieve en controlerende last.

  Tegelijkertijd vragen instellingen in de uitvoeringstoets om een duidelijke en eenduidige hoofdregel zonder al te veel uitzonderingen. In die zin spreken de uitvoeringstoets en de input van instellingen tijdens de brainstormsessie elkaar tegen.

- De instellingen geven aan dat een te rigide 1/3e-2/3e-regel ervoor zorgt dat *Nederlandstalige* opleidingen met veel keuzeruimte onnodig door de toets anderstalig onderwijs moeten.

- Er is navraag gedaan bij de koepels om voorbeelden van opleidingen te geven waarvoor dit zou gelden, en die met de huidige voorgestelde regel in de knel zouden komen. Dit is tot nog toe volgens ons onvoldoende aangetoond.

- **Advies**: voor nu vasthouden aan 1/3e 2/3e regel met duidelijke hoofdregel. Instellingen wel de ruimte geven om voorbeelden aan te dragen waaruit blijkt dit knelpunten zou opleveren.

- Een mogelijke oplossing zou dan kunnen zijn te schuiven met de verhoudingen tussen wat Nederlandstalig moet en wat anderstalig mag (inclusief keuzeruimte); de 1/3e 2/3e verhouding wordt dan losgelaten.

Alternatief koepels: holistische beoordeling van verschillende componenten

- Toelatingstoets Nederlands (voorstel UNL & VH)
- Focus op verplicht deel curriculum in het Nederlands (voorstel UNL & VH)

  Examinering, beoordeling en begeleiding in het Nederlands

- Taal van de opleidingsOER, studiegids en voorlichting (voorstel VH)
- Taal waarin de opleidingscommissie vergadert en de taal waarin de instelling communiceert (voorstel VH)

Voordelen:

- Technisch gezien mogelijk.
- Studenten moeten Nederlands beheersen om een Nederlandstalige opleiding te volgen. Dit heeft een dempend effect op de internationale instroom.

Nadelen

- Holistische beoordeling van verschillende componenten niet goed handhaafbaar voor Inspectie; ook lastig toepasbaar voor instellingen.
- De grootte van het verplichte deel van curriculum verschilt erg tussen opleidingen en kan erg klein zijn, waardoor opleidingen al erg snel aangemerkt kunnen worden als Nederlandstalig en het doel om het Nederlands als professionele en academische taal te bevorderen minder goed gediend wordt.
- Het betekent een breuk met de 1/3e 2/3e verdeling die breed is uitgemeten in de media.
- Een toelatingstoets Nederlands kan een Nederlandstalige opleiding mogelijk minder aantrekkelijk maken voor (alle) studenten.

Beslispunt 2:
Hoe om te gaan met geprogrammeerde meertaligheid/keuzevrijheid binnen een opleiding?

- Keuze 1:
  - Vasthouden aan cijfermatige definiëring opleidingstaal of cijfermatige definiëring loslaten?

  Advies: vasthouden aan cijfermatige definiëring, omdat anders het doel tot bevordering Nederlands als academische taal onvoldoende gediend wordt.

- Keuze 2:
  - Als we vast houden aan cijfermatige definiëring, welke hoofdregel kiezen we dan?

  Advies: Hoofdregel B, waarbij we in gesprek blijven over uitvoerbaarheiden het percentage kan veranderen, maar vooralsnog vasthouden aan 1/3e-2/3e-verdeling.

Vrijstelling techniekssector taalvaardigheid

- In de versie van het wetsvoorstel dat in internetconsultatie is gegaan stond nog een voetnoot (nr. 41) waarin werd aangegeven dat nader aan te wijzen opleidingen vrijgesteld konden worden van de taalvaardigheidsverplichting.
  - Door de overstap naar een verplichting voor instellingen in plaats van een inspanningsplicht voor studenten, is het niet langer verplicht voor alle studenten om hun Nederlandse taalvaardigheid te bevorderen en is er geen sprake van een afschrikeffect.
  - Hiermee is o.i. de angel uit deze discussie gehaald. Eventuele uitzonderingen of lagere streefcijfers voor TU's kunnen onderwerp zijn van de nadere concretisering via bestuurlijke afspraken of zelfregie, maar vergen geen aanpassing van het wetsvoorstel.

- De voetnoot had alleen betrekking op de maatregelen omtrent taalvaardigheid en niet op de maatregelen omtrent opleidingstaal. De techniekssector pleit nu echter ook voor een sectorbrede vrijstelling voor de TAO.
  - Dit is niet in lijn met het wetsvoorstel. Het volledig uitsluiten van een sector is te grofmazig.

Bespreking wetsvoorstel WIB in beleidsstaf

24 oktober 2023

Agenda

- 1. Inzet van de WIB voor de Bachelor, Master en AD
- 2. Inzet van de WIB voor HBO en WO
- 3. Procesupdate WIB
- 4. Analyse politieke partijprogramma's irt WIB

1. Inzet WIB voor de Bachelor, Master en AD

Achtergrondinformatie

Onderscheid in de Bachelor en AD:

- AD: duur 2 jaar, 120 studiepunten, toelatingseis min. MBO4/havo, percentage in het Engels –
- HBO-ba: duur 4 jaar, 240 studiepunten, toelatingseis min. MBO4/havo, percentage in het Engels 6% (2017)
- WO-ba: duur 3 jaar, 180 studiepunten, toelatingseis min. VWO/HBO-P, percentage in het Engels 29% (2021)

Onderscheid in de Master:

- HBO: 1-2 jaar, 60 studiepunten, toelatingseis HBO BA, percentage in het Engels 25% (2017)
- WO: 1-3 jaar, 60 studiepunten, toelatingseis WO BA of HBO BA + pre master, percentage in het Engels 78% (2021)

Aantallen internationale studenten:

- Bachelors: 85.000 (WO en HBO), waarvan 20.800 niet-EER
- Masters: 37.000 (WO en HBO), waarvan 9.500 niet-EER

Inzet WIB voor de Bachelor, Master en AD

Memorie van Toelichting WIB op inzet BA/MA/AD – versie internetconsultatie

Master uitgesloten van de Toets Anderstalig Onderwijs (TAO). Master wel meegenomen in inspanningsverplichting voor verbeteren NL taalvaardigheid (binnen of buiten curriculum).

> Ten tweede wordt met dit wetsvoorstel het uitgangspunt van het Nederlands als opleidingstaal beperkt tot associate degree- en bacheloropleidingen. Het uitgangspunt is niet langer van toepassing op masteropleidingen, die doorgaans een meer specialistisch karakter hebben en een sterkere verwevenheid met (al dan niet toegepast) onderzoek kennen. Veel van deze opleidingen kunnen naar het oordeel van de regering een beroep doen op anderstaligheid als een doelmatige keuze. Een toets is hier daarom onnodig. Dit wordt verderop in dit hoofdstuk verder beschreven en toegelicht.

Update wetsvoorstel

- Besloten is om de inspanningsverplichting voor alle studenten (BA/MA/AD) om te bouwen tot een **aanbodsverplichting** voor de instellingen. Vanuit taalbeleid bepaalt de instelling hoe zij de NL taalvaardigheid van studenten versterkt, en hoe zij dit aanbiedt.
- Dit kan betekenen dat de Master buiten beschouwing wordt gelaten en daarmee er **geen** verplichting meer in de WIB zit voor de Master.

Inzet WIB voor de Bachelor, Master en AD

Keuze voor de Master voor start internetconsultatie gebaseerd op afweging pragmatische en principiële redenen:

- **Waarom wel uitzonderen** (vooral pragmatisch)
- Bachelor is de basis van vervolgonderwijs; masters zijn specialisatie.
- Masters duren korter (drukken minder op de maatschappelijke kosten, zoals huisvesting)
- Maatregelen op uitdrukkingsvaardigheid zijn al snel ingrijpend vanwege korte duur master en beperkte omvang curriculum.
- Regeldruk beperken voor instellingen en CDHO.
- Draagvlak in het veld (en politiek) voor ingrijpen in master gering.
- Impact maatregelen op personele inzet bij universiteiten mogelijk groot. Anderstalige docenten worden vaker ingezet op specialistische ma-trajecten.

Waarom niet uitzonderen (vooral principieel)

- Consequent beleid voeren op alle opleidingen.
- Master is evenzeer een initiële opleiding als bachelor.
- Toegang tot Nederlandstalige master verzekeren, vanuit Nederlandstalige bachelor.
- Nederlands als academische taal in de master behouden, ook vanuit maatschappelijk belang/perspectief.
  - Bij bijvoorbeeld geneeskunde, klinische psychologie, Nederlands recht of WO-lerarenopleidingen kan weging doelmatigheid van anderstalig aanbod van belang zijn.
- Grootste impact te behalen bij opleidingsaanbod (volgende slide)

Inzet WIB voor de Bachelor, Master en AD

Feedback vanuit de internetconsultatie op inzet rond BA/MA/AD

- Komt voornamelijk vanuit de VH als koepel en de hogescholen individueel.
- Hierbij verwijzen zij naar het beperkte percentage anderstalige opleidingen in het HBO, en het beperkte percentage anderstalige studenten. Ook geven zij aan dat dit aantal studenten momenteel afneemt.
- Het onderscheid uit de WIB tussen AD/BA en MA gaat voorbij aan verschillen tussen HBO en WO. MA uitsluiten bevoordeelt met name universiteit. Waarom de MA erbuiten laten met het hoge percentage anderstalige opleidingen, maar de AD wel meenemen? Niet in verhouding.
- De WIB houdt geen rekening met het feit dat de meeste internationale HBO-studenten uit de grensregio's komen, en het HBO opleidt voor de arbeidsmarkt met een meer vraaggestuurd curriculum (alleen anderstalig wanneer de arbeidsmarkt dat vereist).

Feedback vanuit de UT toetsen

- Het buiten het wetsvoorstel laten van de MA opleidingen wordt door DUO, Inspectie en Studielink aangegeven als niet goed uitlegbaar in het licht van de doelen uit het wetsvoorstel (vergroten toegankelijkheid, beschermen Nederlands als onderwijs- en wetenschapstaal)

Inzet WIB voor de Bachelor, Master en AD

Voorstel voor inzet WIB voor de AD

- Voorstel om vast te houden aan inzet WIB voor de AD zoals nu in het wetsvoorstel en MvT geformuleerd.
- De AD blijft een fundamentele basisopleiding waarbinnen Nederlandstalig aanbod en een TAO toetsing noodzakelijk blijft.
- AD opleidingen kennen veel instroom vanuit het mbo. Vanuit het oogpunt van toegankelijkheid en zelfselectie is terughoudendheid met anderstalig aanbod geboden.
- De administratieve lasten voor AD's als gevolg van de TAO zijn zeer beperkt gezien het beperkte anderstalige aanbod in AD's.

Inzet WIB voor de Bachelor, Master en AD

Vraag rond inzet WIB voor de Master

- Blijft u bij uw standpunt omtrent de Master zoals geformuleerd tbv de internetconsultatie?

Eventuele alternatieven voor verkenning van invoeging Master

- De Master toch meenemen in de TAO
- Alleen nieuwe Master opleidingen door de TAO halen
- De Master meenemen in zelfregie
- In het taalbeleid van de instellingen een aanscherping opnemen dat ook de Master centraal wordt meegenomen

2. Inzet WIB voor HBO en WO

- Zoals aangegeven op slide 6 verzoekt de VH samen met de hogescholen om een andere behandeling van het HBO in het wetsvoorstel dan voor het WO.
- Er zijn redenen om dit niet te doen. Een van de belangrijkste reden is dat we voor beide sectoren hetzelfde stuur, gaspedaal en rem willen kunnen inzetten.
- Aan de specifieke eigenschappen van de sectoren wordt voldoende recht gedaan in de inhoudelijke toetsing en de criteria van de TAO.
- Er is oog voor de specifieke context van het HBO binnen het wetsvoorstel, met de sterke link met de arbeidsmarkt en de andere aard van het HBO.
- Op andere terreinen wordt op dit moment ook geen (juridisch) onderscheid gemaakt in de WHW (H7) tussen HBO en WO.

- **Advies**: geen differentiatie in het wetsvoorstel opnemen tussen HBO en WO.

3. Procesupdate WIB

Naast het wetsvoorstel wordt doorgewerkt aan de volgende elementen rond de instroom van internationale studenten:

- **Brief verzoek zelfregie** aan de koepels UNL en VH
- Doorstart gesprekken **bestuurlijke afspraken**, ook in het licht van de aanbodverplichting (stutten met bestuurlijke afspraken)
- Meerdere **bestuurlijke overleggen** komende periode op vlakken van zelfregie, voortgang wetsvoorstel, bestuurlijke afspraken en de gevolgen van de verkiezingsuitslag
- Volgende **lijnen** zijn uitgedacht (1) politiek/strategisch, (2) wetsvoorstel, (3) interdepartementale afstemming, (4) stakeholder management, (5) bestuurlijk niveau
- **Communicatie aanpak** in ontwikkeling met COM en woordvoering (o.a. ivm inzage in status traject wetsvoorstel)

3. Planning

Onderwijsraad	1 december 2023
Verwerken Onderwijsraad	16 januari 2024 – 1 februari 2024
Takenlijn	1 februari 2024 – 8 februari 2024
CWIZO	Halverwege februari 2024 (data zijn nog niet bekend)
MR	Begin maart 2024
RvS	Maart – half april 2024
Nader Rapport	Half april – half mei 2024
Tweede Kamer (evt. via MR)	Juni 2024

4. Analyse politieke partijprogramma's irt WIB

Noot: Partijprogramma's NSC en DENK nog niet bekend

Meerderheid partijen voor beheersing instroom in enige mate, ongeacht politieke kleur:

- PvdD, SP, PvdA/GL, D66, CU, CDA, SGP, BBB, PVV, BVNL, FvD, JA21
- Uitzondering: Volt (benadrukt juist belang internationalisering)

Overzicht standpunten (excl. NSC/DENK)

Taal

- Alleen NL: PVV (alle bachelors volledig Nederlands)
- Ondergrens NL: SP (elke studie NL variant), SGP (voldoende NL aanbod), 50PLUS (tenminste 50% NL)
- Engels onder voorwaarden:
  - PvdA/GL (betere onderbouwing Engels)
  - D66 (Engels mits van meerwaarde)
  - CU (NL uitgangspunt, instellingen bepalen zelf wanneer Engels)
  - CDA (Opleiden voor NL arbeidsmarkt = NL primaire voertaal)
  - VVD (NL bachelors, tenzij Engels noodzakelijk voor arbeidsmarkt)
  - FvD (NL behouden, waar nodig herstellen als voertaal in het wo. Enkel uitzonderingen waar dat een specifiek en belangrijk nut heeft)

Overzicht standpunten (excl. NSC/DENK)

Bekostiging aanpassen i.r.t. instroom internationale studenten

- PvdD, PvdA/GL, Volt, D66, BBB, JA21

Bekostiging aanpassen zonder relatie tot de WIB

- BIJ1, CU, CDA, SGP, VVD, FvD

Werving internationale studenten

- Volt (lokaal maatwerk), D66 (passend promotiebeleid)
- FvD (terughoudend werven)

Opvallend

- Taalvaardigheid niet genoemd, behalve inspanningsverplichting door de VVD
- Fixus niet genoemd, behalve door CDA (noodfixus) en SGP, maar niet i.r.t. de WIB
- Regie niet genoemd, behalve PvdA/GL over strenger toezicht
- Basisbeurs / tegemoetkoming / rente wel genoemd, maar niet i.r.t. de WIB

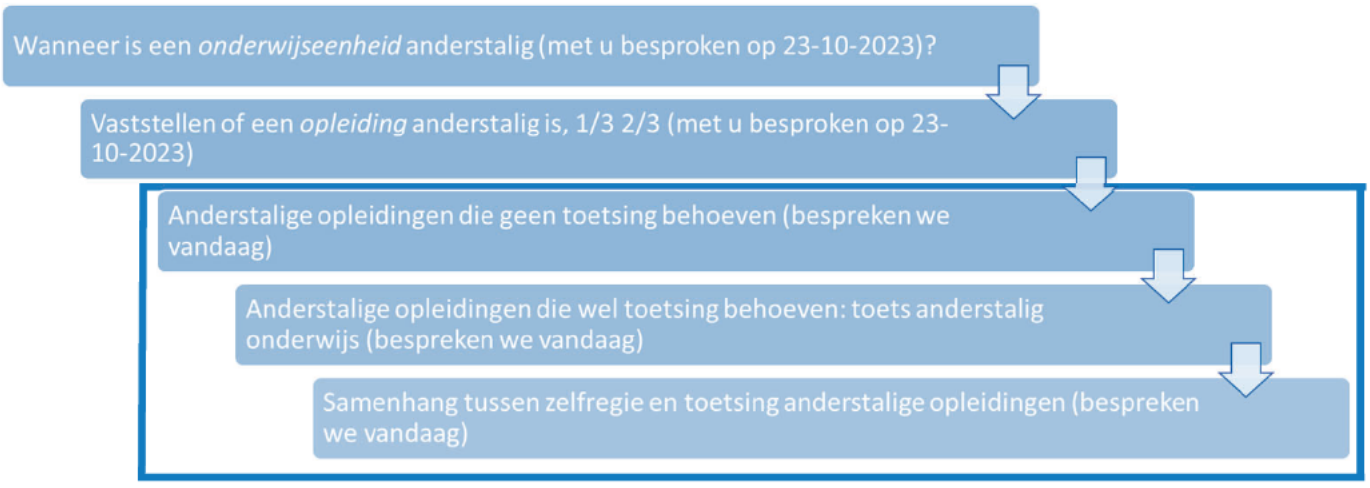
Conclusie obv partijprogramma's

- Meerderheid partijen voor beheersing instroom in enige mate, ongeacht politieke kleur
- Van links tot rechts: Engels alleen als voertaal onder bepaalde voorwaarden
- Van links tot rechts: Bekostiging aanpassen, i.v.m. instroom internationale studenten en breder
- Werving wordt weinig genoemd
- Taalvaardigheid, fixus, regie amper genoemd

Toets anderstalig onderwijs (TAO)

31 oktober 2023

Wat bespreken we t.a.v. opleidingstaal: volgordelijkheid wet

Anderstalige opleidingen die geen toetsing behoeven omdat anderstaligheid evident is

- Van aantal bestaande opleidingen/trajecten is op voorhand evident dat deze anderstalig worden verzorgd.
  → Deze opleidingen hoeven TAO niet te doorlopen, i.v.m. voorkomen onnodige belasting.
  → Deze opleidingen worden opgenomen in ministeriële regeling.
- Van veruit de meeste bestaande anderstalige opleidingen/trajecten is niet op voorhand evident dat anderstaligheid doelmatig is.
  → Deze opleidingen/trajecten (inschatting: zo'n 346) doorlopen de TAO.
- Ministeriële regeling met uitgezonderde anderstalige opleidingen/trajecten is "heilige graal" voor instellingen. Opname in deze regeling betekent het niet hoeven doorlopen van de TAO.
  → Daarom: op voorhand zeer terughoudend zijn met toekennen uitzonderingen.
  → Risico als we niet terughoudend zijn: er wordt een soort schaduwtoets anderstalig onderwijs gecreëerd waarbij beoordeling diffuus is. Zeer onwenselijk.

Welke opleidingen uitzonderen?

- **Algemeen**
  - Cijfers zijn een ruwe schatting omdat diverse databestanden moesten worden gecombineerd. Ook zijn hierin anderstalige trajecten (worden nog niet geregistreerd) niet meegenomen en is er vermoedelijk een aantal opleidingen dat uit zichzelf een switch maakt van anders/tweetalig naar Nederlandstalig om toetsing te voorkomen.
  - Van hbo zijn minder goede cijfers bekend (hbo geeft tot op heden weinig inzicht)
  - EZK vraagt om brede uitzondering voor de techniekssector.

	Anderstalige opleidingen/trajecten die in wetsvoorstel uitzondering krijgen:		Anderstalige opleidingen/sectoren die bij internetconsultatie om uitzondering vragen:
1	Andere taal/cultuur (43)	A	Opleidingen hotelschool/gastvrijheid, hebben deels BKKI (9)
2	Joint programs met buitenlandse instellingen (10)	B	Opleidingen international business (14)
3	Opleidingen met bijzonder kenmerk kleinschalig&intensief (BKKI), zoals UC's (25)	C	Opleiding agro food business (3)
		D	Kunstsector (26)
		E	Techniekssector (34, LET OP: alleen in wo, hbo onbekend)
		F	Economiesector (19, LET OP: alleen in wo, hbo onbekend)
		G	Opleidingen die voor bestaan afhankelijk zijn van internationale studenten (onbekend)

- **Advies**
  - In linkerkolom 1+2 handhaven.
  - In linkerkolom 3 heroverwegen/inperken.
  - In rechterkolom vooralsnog alleen A+B overnemen, C lijkt deels ook bedrijfskunde opleiding te zijn, hetgeen anderstaligheid niet evident maakt.
  - In rechterkolom D, E en F niet op sectorniveau uitzonderen, te grofmazig. **Dilemma**: koepels vragen om realistisch voorstel van (enkele) opleidingen binnen deze sectoren die uitzondering behoeven (nadeel: hiermee wordt schaduwtoets in de hand gewerkt)?
  - In rechterkolom G niet overnemen (komt vermoedelijk door TAO heen i.v.m. internationale uniciteit/positionering.

Wetsvoorstel t.a.v. TAO

- **Hoofddoelstelling** wetsvoorstel:
  → Nederlandse taal in het ho behouden en versterken (toegankelijkheid tot Nederlandstalig opleidingsaanbod).
- **Subdoelstellingen** wetsvoorstel:
  → wettelijke eisen tot het verzorgen van anderstalig onderwijs moderniseren en mogelijkheden creëren voor maatwerk en meertaligheid.
  → duidelijker in de wet neerleggen welke verplichtingen voor instellingen gepaard gaan met de mogelijkheid om anderstalig onderwijs te verzorgen.
  → voorzien in een effectief en sluitend systeem voor uitvoering, naleving en handhaving.
- **Uitgangspunt** in wetsvoorstel: een ad/ba opleiding/traject wordt in het Nederlands aangeboden, tenzij het doelmatig is om de opleiding/traject anderstalig aan te bieden.
- **Instrument** hierbij is de TAO (waarbij de CDHO adviseert en MOCW besluit) voor:
  1. Nieuwe opleidingen; en
  2. Eenmalige toets bestaand aanbod
- In **lagere regelgeving** (zie volgende slides) wordt uitgewerkt wanneer anderstaligheid doelmatig is.

Hoeveel opleidingen worden getoetst?

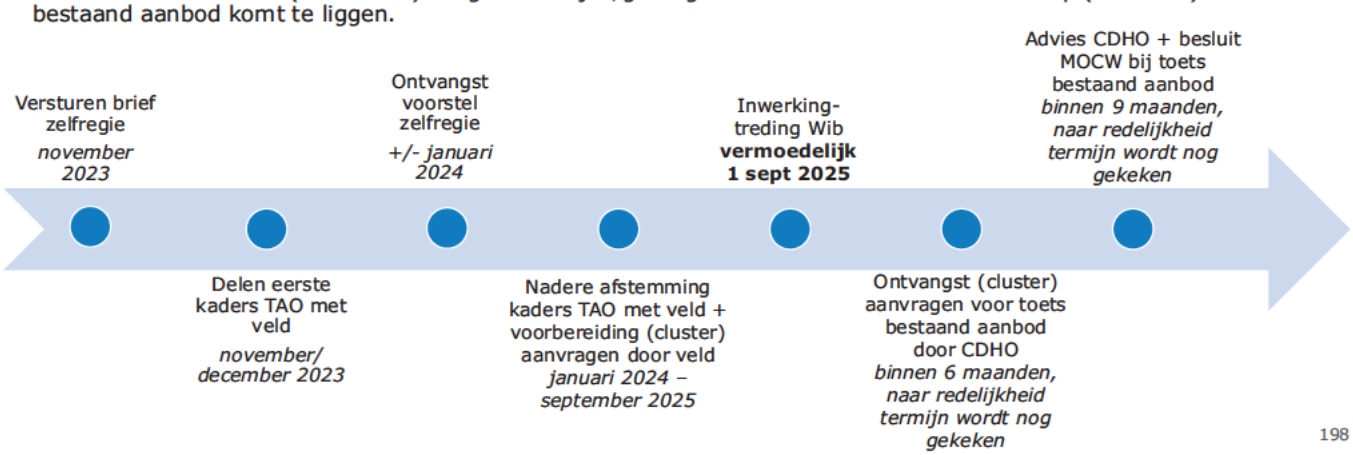
- T.a.v. **nieuwe anderstalige ad/ba opleidingen/trajecten** is de verwachting dat er zo'n 20 aanvragen per jaar zullen zijn. Deze lopen mee in de reguliere macrodoelmatigheidstoetsing (die wordt uitgebreid met aspect anderstaligheid).
- T.a.v. de toets **bestaande anderstalige opleidingen/trajecten** is de verwachting* dat:

Toets niet doorlopen want Nederlandstalig	Toets niet doorlopen want evidente uitzondering	Toets wel doorlopen
1.195	78	336

* Deze cijfers zijn een schatting omdat diverse databestanden moesten worden gecombineerd. Ook zijn hierin anderstalige trajecten (worden nog niet geregistreerd) nog niet meegenomen en is er vermoedelijk een aantal opleidingen dat uit zichzelf een switch maakt van anders/tweetalig naar Nederlandstalig om de TAO niet te hoeven doorlopen.

Tijdlijn zelfregie en toets bestaand aanbod

- Meer regie op taal opleiding/track is nodig. Voorkeur dat **instellingen die regie in gezamenlijkheid nemen door onderlinge afstemming/coördinatie**. Als **sluitstuk** daarvan is een vorm van **externe, onafhankelijke toetsing nodig** (door CDHO), waarbij een breder perspectief kan worden betrokken. MOCW moet als **stelselverantwoordelijke** in de positie zijn om te kunnen (bij)sturen op het aantal anderstalige opleidingen.
- **Risico**: veld komt niet (voldoende) tot gezamenlijke/gedragen keuzes waardoor meer druk op (uitkomst) toets bestaand aanbod komt te liggen.

Lagere regelgeving: TAO

- Voornemen is om de TAO uit te werken in een **beleidsregel**. Reden dat hiervoor is gekozen, is **consistentie** met reeds bestaande macrodoelmatigheidstoets (eveneens een beleidsregel). Ander argument om te kiezen voor beleidsregel was snelheid (nu datum inwerkingtreding verschuift, is dit argument minder sterk). Voordeel van beleidsregel is **flexibiliteit** (eenvoudig te wijzigen).
- Instellingen vrezen door vorm beleidsregel **minder stabiliteit** richting de toekomst (opvatting over wat een goede balans is, kan wijzigen). Zij pleiten voor uitwerking in **wetgeving of AMvB**.
  → indien u hierin meegaat, heeft dit ook consequenties voor de reeds bestaande macrodoelmatigheidstoets. Vanuit het stelsel bezien zou het dan logisch zijn om die eveneens naar het niveau van AMvB te verplaatsen.
- **Advies:** bent u (voor dit moment) akkoord met vasthouden aan lijn beleidsregel?

3 criteria in TAO

- Voorstel is om tao a.d.h.v. **3 criteria** vorm te geven. Een opleiding/traject mag anderstalig worden verzorgd als is aangetoond dat:

1. dit past binnen het **taalbeleid** van de instelling; en
2. er in het bestaande opleidingsaanbod **ruimte** is voor de anderstalige opleiding/traject; en
3. de A. **regionale omstandigheden** of B. **arbeidsmarkt** of C. **internationale uniciteit/positionering van de opleiding** vereist dat de opleiding/traject anderstalig wordt aangeboden.

   Dilemma: wat te doen met anderstalig personeel (was eerst onderdeel criterium 3 maar lijkt bij nader inzien minder passend als zelfstandig criterium).

Uitwerking 3 criteria

- Bij uitwerking criteria wordt gezocht naar balans tussen:

  → enerzijds zorgen dat criteria **goed toetsbaar**/meetbaar zijn voor de CDHO en dat de toets daadwerkelijk een **filterende werking** heeft.
  → anderzijds **ruimte voor maatwerk** behouden.
  → om **draagvlak** in het veld te behouden is zorgvuldige uitwerking nodig.
- Aanpak: bij alle 3 de criteria in lagere regelgeving **één of meerdere aspecten uitwerken** die CDHO meeweegt in de beoordeling. In de bijlage: **houtskoolschets** voor criteria + uitwerkingsaspecten bij TAO.
- **Procesvoorstel**: bijgevoegde houtskoolschets wordt eerst met CDHO besproken en vervolgens met instellingen.

Vragen

- Hoe strenger de toets, hoe meer anderstalige opleidingen/trajecten zullen sneuvelen (sneuvelen is geen doel op zich, doel is behoud Nederlanse taal). Knop hiervoor zit m.n. op de 3 facetten van criterium 3. **Aan hoeveel van deze facetten moet worden voldaan**? Advies: 1 facet, maar grondig onderbouwd.
- De beschikbaarheid van Nederlandstalig dan wel anderstalig personeel lijkt altijd samen te hangen met de aard en context van de opleiding, en daarmee met criterium 3A (regio), 3B (arbeidsmarkt) of 3C (internationale positionering). **Bent u akkoord met het loslaten van dit aspect als zelfstandige beoordelingsgrond?** Instellingen kunnen reflecteren op de inzet van personeel bij het aanvoeren van de andere criteria.
- Bent u akkoord met het **uitgangspunt: minimaal één opleiding/traject in het Nederlands i.v.m. toegankelijkheid Nederlandstalig aanbod**? Kan in uitzonderlijke gevallen van worden afgeweken: pas toe of leg uit. Dit uitgangspunt kan worden meegegeven aan instellingen bij hun aanpak voor zelfregie, zodat ze gezamenlijk kunnen toewerken naar een duurzaam en toegankelijk Nederlandstalig aanbod.

Inhoudelijke vraag t.a.v. criterium regio

- Bent u voor het facet **regio** akkoord met het **uitgangspunt dat studenten na hun afstuderen ook bijdragen aan de regio en dus kans op een baan moeten hebben**?
  - **Dilemma** is of we in **grensregio's** de euregionale arbeidsmarktbehoefte voldoende achten?
  - **Advies**: de opleiding bedient ook de euregionale arbeidsmarkt mits de instelling aantoonbaar maakt dat zij zich inspant voor een wederkerige relatie met de/het betreffende buurland(en).

Verdere proces TAO

- Komende weken wordt met het veld (eerst met CDHO, daarna met de instellingen) het gesprek gevoerd over bijgevoegde houtskoolschets.
- Parallel hieraan wordt lagere regelgeving (o.a. procedures, regeling met opleidingen/trajecten die uitgezonderd zijn van TAO) verder uitgewerkt.
- Eind dit jaar/begin volgend jaar praten we hier graag met u over door.

Gespreksonderwerpen
- TAO
- Casus Vlaanderen
- 1/3-2/3e-regeling

7 november 2023

TAO

7 november 2023

TAO - Uitgangspunt minimaal één opleiding/traject in NL's

- Om de **toegankelijkheid** tot het Nederlandstalige opleidingsaanbod te waarborgen, is het voorstel om met het volgende **uitgangspunt** te werken: **van alle opleidingen/trajecten die de TAO doorlopen, moet er landelijk gezien minimaal één opleiding/traject in het Nederlands worden verzorgd**.
- Dit uitgangspunt geldt niet voor opleidingen/trajecten die op de lijst met **evidente uitzonderingen** staan.
- Voor opleidingen/trajecten waar er veel van zijn, ligt het voor de hand dat er landelijk gezien meer dan één Nederlandstalige variant toegankelijk is.
- Van dit uitgangspunt kan in uitzonderlijke gevallen worden afgeweken. In dat geval geldt: **pas toe of leg uit**.
- Dit uitgangspunt kan worden meegegeven aan **instellingen** bij hun aanpak voor **zelfregie**, zodat ze gezamenlijk kunnen toewerken naar een duurzaam en toegankelijk Nederlandstalig aanbod. De **CDHO** kan het uitgangspunt gebruiken bij de **TAO**.

TAO - Uitgangspunt bij criterium regio

- Het criterium regio in de TAO ziet op **grens- en krimpregio's.** Grond voor uitzondering grensregio is nabijheid van buurland, hetgeen een euregionale ontwikkeling impliceert.
- **Voorbeelden** van dergelijke opleidingen zijn:
  - hbo ba opleiding Fysiotherapie die in Venlo in het Duits wordt verzorgd
  - wo ba opleiding Psychologie die in Nijmegen in het Engels wordt verzorgd
- Het zou daarmee logisch zijn om te stellen dat afgestudeerden zich ook toeleggen op een bijdrage aan de ontwikkeling van die (eu)regio.
- Met name het wo leidt echter niet alleen op voor de regio maar ook voor het land.
- **Dilemma**: (hoe zwaar) moet het regionale aspect, wat het beginsel vormt voor deze uitzondering, doorwegen in het gesorteerde effect van de uitzondering?
- **Advies**: afhankelijk van de opleiding en de spreiding van de vervolgopleidingen en baankansen voor afgestudeerden van de opleiding is de regionale arbeidsmarkt een zwaarwegende of minder zwaarwegende factor

Regelgeving omtrent onderwijstaal in Vlaanderen

31 oktober 2023

Hoofdlijnen regelgeving in Vlaanderen

- Onderwijs in de BA en MA is in het NL, tenzij
  - Het een opleidingsprogramma's betreft die **specifiek voor buitenlandse studenten zijn ontworpen;** of
  - als de **meerwaarde voor de studenten en het afnemende veld** is;

  EN
  - alleen als er een **NL equivalent** wordt aangeboden **in Vlaanderen; en**
  - niet meer dan **9% van de BA-opleidingen** en niet meer dan **35% van de MA-opleidingen**

Wanneer is een opleiding Nederlandstalig?

- BA, indien meer dan 18,33% van het aantal studiepunten in een andere taal dan het NL wordt gegeven
- MA, indien meer dan 50% in het Nederlands wordt verzorgd
- Telt niet mee:
  - Onderdelen die een vreemde taal tot onderwerp hebben
  - Onderdelen waar de student expliciet zelf kiest om bij een andere instelling een anderstalige onderdeel te volgen
- Aangrijpingspunt is het **modeltraject** (wordt niet gedefinieerd, maar lijkt het NL 'onderwijsprogramma' te zijn).

Monitoring

- Jaarlijkse rapportage
- Als meer dan 1/3 van de afgestudeerden van een opleiding meer dan 18,33% (BA) of 50% (MA) vakken in het Engels volgt, dan wordt de opleiding 'ook' aangemerkt als anderstalig

Hoe wordt er getoetst?

- Commissie Hoger Onderwijs (NL: CDHO)
- 1. Is er een NL-talige equivalent?
- 2. Is de kwaliteit en democratisering voldoende geborgd?
  - Bijvoorbeeld beheersing van de NL taal door docenten
  - Taalbegeleidingsmaatregelen voor studenten
- 3. Is de meerwaarde voor de student **en** de arbeidsmarkt voldoende onderbouwd
- 4. Wordt het maximumpercentage niet overschreden? **9% BA, 35% MA**

Uitzonderingen

- Nautische wetenschappen, in NL en FRA
- MA Fotonica
- MA Geografie
- MA Biomedische ingenieurswetenschappen
- Onderzoeksmasters
- Europese samenwerkingen

Vrijstelling van equivalentievoorwaarde

- Geen NL talig alternatief is vereist indien:
- Internationale oriëntatie:
  - De kennis die verworven moet worden is hoofdzakelijk anderstalig
  - de afgestudeerden in hoofdzaak op de internationale arbeidsmarkt terechtkomen;
- De opleiding heeft **geen betrekking op het erfgoed van de Nederlandse taal of cultuur**, of de afgestudeerden van de opleiding komen **niet in hoge mate** in **aanraking met Nederlandstalige burgers**;
- De aanwezige expertise en capaciteit in Vlaanderen is te beperkt om een dubbel aanbod te creëren.

Grootste verschillen WIB en Vlaanderen

- Regels gelden voor zowel BA als MA
- Mix van een kwaliteitsweging en doelmatigheidsweging
- Geen maximumpercentage opleidingen in de wet
  - Is ook een redelijk arbitraire grens in Vlaanderen
- Percentage 'dat vrij is' is lager (33% vs 18,33%)
- Alles is op wetsniveau geregeld
- Onderwijseenheden die niet meetellen bij de berekening (onderdelen die betrekking hebben op de vreemde taal en externe 'keuzevakken')

1/3e-2/3e-regeling

Dilemma's aan de hand van een praktijkvoorbeeld

7 november 2023

Twee voorbeeldopleidingen

Bedrijfskunde aan de VU

- WO-Bachelor: 180 studiepunten
- 2 keuzevakken = 12 EC (keuze uit zowel NL- als ENG-talige vakken)
- 1 minor = 30 EC (keuze uit zowel NL- als ENG-talige minoren)
  - Ook ruimte voor exchange
- 1 specialisatie = 12 EC (is ENG)
- Scriptie = 12 EC (is NL, mag ENG)

Totaal
- 66 v/d 180 EC *kan* in het ENG
- 12 v/d 180 EC *moet* in het ENG

Bedrijfskunde aan de HvA

- Hbo-Bachelor: 240 studiepunten
- 2 keuzevakken = 10 EC (keuze uit zowel NL als ENG-talige vakken)
- 1 minor = 30 EC (keuze uit zowel NL- als ENG-talige minoren)
  - Ook ruimte voor exchange
- 1 stage = 30 EC (is NL, mag ENG)
- Afstudeeropdracht = 30 EC (is NL, mag ENG)

Totaal
- 100 v/d 240 EC *kan* in het ENG
- 0 v/d 240 EC *moet* in het ENG

Vooruitlopend op scenariokeuze is de Taskforce van mening dat beide voorbeeldopleidingen als Nederlandstalig beschouwd zouden moeten worden.

Vier scenario's

1. Strenge toepassing 1/3e-2/3e-verdeling
2. Aanpassing percentage (50%)
3. Uitzonderen specifieke 'soorten' onderwijseenheden
4. Benadering o.b.v. aanbod met ruimte voor individuele afwijkingen (voorkeursscenario Taskforce)

1. Strenge toepassing 1/3e-2/3e-verdeling

- Hoofdregel: Onderwijseenheden die (mede) anderstalig gevolgd kunnen worden, worden als anderstalig aangemerkt.

- Verdeling: Als meer dan 1/3e-deel van het totaalaantal studiepunten anderstalig is, dan moet de TAO worden doorlopen.

- UITKOMST: beide voorbeeldopleidingen moeten **wel** door de toets

- **Risico**: Ook opleidingen met een grote Nederlandstalige component moeten door de toets, wat ten koste kan gaan van de keuzevrijheid van studenten.

2. Aanpassen percentage (50%)

- Hoofdregel: Onderwijseenheden die (mede) anderstalig gevolgd kunnen worden, worden als anderstalig aangemerkt.

- Verdeling: Als meer dan de helft van het totaalaantal studiepunten anderstalig is, dan moet de TAO worden doorlopen.

  Dit biedt meer ruimte voor bijv. minoren of uitwisselingen dan het originele voorstel. Vergelijkbaar met hoe ze in Vlaanderen omgaan met masteropleidingen.

- UITKOMST: beide voorbeeldopleidingen moeten **niet** door de toets

- **Risico**: Verlagen van de 1/3e-2/3e-verdeling kan als een afzwakking worden gezien van doelstelling om het Nederlands te beschermen (voornamelijk politiek risico).

3. Uitzonderen van specifieke ‘soorten’ onderwijseenheden

- Hoofdregel: Onderwijseenheden die (mede) anderstalig gevolgd kunnen worden, worden als anderstalig aangemerkt, tenzij deze eenheden per ministeriële regeling zijn uitgezonderd.
  - Bij de uitzonderingen valt te denken aan stages, minoren, afstudeeropdrachten, etc.
- Verdeling: Als meer dan 1/3e-deel van het totaalaantal studiepunten van het deel van de opleiding dat niet per ministeriële regeling is uitgezonderd anderstalig is, dan moet de TAO worden doorlopen.
- UITKOMST: Afhankelijk van de gedefinieerde uitzondering.
  - Uitzondering stage: wo-voorbeeld moet **wel** door de toets, hbo-voorbeeld **niet**.
  - Uitzondering minor/afstudeerproduct: beide voorbeeldopleidingen hoeven **niet** door de toets
- **Risico:** De hoofdregel wordt minder helder en de ‘optelsom’ wordt gecompliceerder.
  Bovendien is het ingewikkeld om specifieke ‘soorten’ onderwijseenheden af te bakenen en beperkt het opnemen van definities de flexibiliteit van instellingen.

4. Benadering o.b.v. aanbod met ruimte voor individuele afwijkingen (voorkeursscenario TF)

- Hoofdregel: Onderwijseenheden die (mede) anderstalig *geprogrammeerd* zijn, worden als anderstalig aangemerkt, waarbij er ruimte is voor *individuele afwijkingen*.
  - Ruimte voor individuele profileringskeuzes van studenten.
  - Onderwijseenheden met keuzeruimte uit een op voorhand vastgesteld aanbod (zoals bij keuzevakken of specialisaties), tellen als anderstalig.
  - Onderwijseenheden die door een student volledig vrij in te vullen zijn, tellen als Nederlandstalig, omdat de taalkeuze dan niet te sturen is. Denk aan ruimte voor minoren bij andere opleidingen of instellingen en uitwisselingen.
- Verdeling: Als meer dan 1/3e-deel van het totaalaantal studiepunten anderstalig is, dan moet de TAO worden doorlopen.
- UITKOMST: Beide voorbeeldopleidingen hoeven **niet** door de toets
- **Risico**: In theorie zou een student voor elk tentamen een uitzondering kunnen aanvragen.

Scenario 4 geplot: geen TAO nodig

Bedrijfskunde VU	EC	Taal
Verplichte vakken	114	NL
Keuzevakken	12	ENG
Minor	30	NL
Specialisatie	12	ENG
Scriptie	12	NL
Totaal	**144**	**NL**
<1/3e = geen TAO	**36**	**ENG**

Bedrijfskunde HvA	EC	Taal
Verplichte vakken	140	NL
Keuzevakken	10	ENG
Minor	30	NL
Stage	30	NL
Afstudeeropdracht	30	NL
Totaal	**230**	**NL**
< 1/3e = geen TAO	**10**	**ENG**

Advies Taskforce scenario 2

- Voorkeursscenario: Benadering o.b.v. aanbod met ruimte voor individuele afwijkingen (scenario 2).
  - Hoofdregel blijft helder en gelijk aan wetsvoorstel, maar biedt ruimte voor individuele profileringsruimte van studenten.
  - Opleidingen hoeven niet 'onnodig' de TAO door.
  - Er is geen lagere regelgeving nodig.
  - Flexibiliteit instellingen wordt niet beperkt door opgelegde definiëringen van 'soorten' onderwijseenheden.
  - Risico dat een student voor elk tentamen een uitzondering vraagt, wordt ondervangen doordat het verzoek en de toestemming *individueel* dienen te zijn.

- Bepaling zou dan worden:

  'Een onderwijseenheid is anderstalig indien de onderwijseenheid kan worden afgesloten met een tentamen in een andere taal dan het Nederlands. In afwijking van de eerste volzin wordt een onderwijseenheid niet als anderstalig aangemerkt indien het daaraan verbonden tentamen slechts op individueel verzoek van de student in een andere taal dan het Nederlands wordt aangeboden.'

Bijlagen:
1. Voorbeeldopleidingen geplot op de vier scenario's

Scenario	Bedrijfskunde VU	Bedrijfskunde HvA
1. Strenge toepassing 1/3e-2/3e-verdeling	Anderstalig	Anderstalig
2. Benadering o.b.v. aanbod met ruimte voor individuele afwijking (voorkeursscenario TF)	Nederlandstalig	Nederlandstalig
3. Aanpassing percentage (50%)	Nederlandstalig	Nederlandstalig
4a. Uitzonderen specifieke 'soorten' onderwijseenheden (alleen stages uitgesloten)	Anderstalig	Nederlandstalig
4b. Uitzonderen specifieke 'soorten' onderwijseenheden (alleen minoren uitgesloten)	Nederlandstalig	Nederlandstalig
4c. Uitzonderen specifieke 'soorten' onderwijseenheden (alleen afstudeeropdracht uitgesloten)	Nederlandstalig	Nederlandstalig

Bijlage 2.1
Scenario 1 geplot: Wel TAO nodig

Bedrijfskunde VU	EC	Taal
Verplichte vakken	114	NL
Keuzevakken	12	ENG
Minor	30	ENG
Specialisatie	12	ENG
Scriptie	12	ENG
Totaal	**114**	**NL**
> 1/3e = wel TAO	**66**	**ENG**

Bedrijfskunde HvA	EC	Taal
Verplichte vakken	140	NL
Keuzevakken	10	ENG
Minor	30	ENG
Stage	30	ENG
Afstudeeropdracht	30	ENG
Totaal	**140**	**NL**
> 1/3e = wel TAO	**100**	**ENG**

Bijlage 2.2
Scenario 1 geplot: geen TAO nodig

Bedrijfskunde VU	EC	Taal
Verplichte vakken	114	NL
Keuzevakken	12	ENG
Minor	30	ENG
Specialisatie	12	ENG
Scriptie	12	ENG
Totaal	**114**	**NL**
< 50% = geen TAO	**66**	**ENG**

Bedrijfskunde HvA	EC	Taal
Verplichte vakken	140	NL
Keuzevakken	10	ENG
Minor	30	ENG
Stage	30	ENG
Afstudeeropdracht	30	ENG
Totaal	**140**	**NL**
< 50% = geen TAO	**100**	**ENG**

Bijlage 2.3
Scenario 3 geplot: Afhankelijk van gedefinëerde uitzondering

Bedrijfskunde VU	EC	Taal
Verplichte vakken	114	NL
Keuzevakken	12	ENG
Minor	30	?
Specialisatie	12	ENG
Scriptie	12	?
Totaal	**114**	**NL**
	24	**ENG**
	42	**?**

Bedrijfskunde HvA	EC	Taal
Verplichte vakken	140	NL
Keuzevakken	10	ENG
Minor	30	?
Stage	30	?
Afstudeeropdracht	30	?
Totaal	**140**	**NL**
	10	**ENG**
	90	**?**

Bijlage 2.4
Scenario 4 geplot: geen TAO nodig

Bedrijfskunde VU	EC	Taal
Verplichte vakken	114	NL
Keuzevakken	12	ENG
Minor	30	NL
Specialisatie	12	ENG
Scriptie	12	NL
Totaal	**144**	**NL**
< 1/3e = geen TAO	**36**	**ENG**

Bedrijfskunde HvA	EC	Taal
Verplichte vakken	140	NL
Keuzevakken	10	ENG
Minor	30	NL
Stage	30	NL
Afstudeeropdracht	30	NL
Totaal	**230**	**NL**
< 1/3e = geen TAO	**10**	**ENG**

nota
TER ONDERTEKENING
Aan: MOCW

Hoger Onderwijs en Studiefinanciering

Van
Persoonsgegeven

Datum
23 november 2023

Referentie
42692321

Bijlagen
Brief adviesverzoek Onderwijsraad

Wetsvoorstel Wet internationalisering in balans

Presentaties t.b.v. besluitvorming

TC versie WIB t.o.v. vorige week

Intern OCW afgestemd
WJZ

Brief adviesverzoek Onderwijsraad
Wet internationalisering in balans (WIB)

Aanleiding

In overleg met de Onderwijsraad heeft u besloten hen om advies te vragen over het wetsvoorstel Wet internationalisering in balans (de WIB). Op woensdag 22 november 2023 heeft u uw laatste opmerkingen over het wetsvoorstel meegegeven. Die zijn in deze versie verwerkt.

Geadviseerd besluit

- U gaat akkoord met deze versie van het wetsvoorstel voor toezending aan de Onderwijsraad
- U gaat akkoord met de brief aan de Onderwijsraad en ondertekent deze voor verzending

Kernpunten

Op woensdag 22 november 2023 heeft u drie opmerkingen gemaakt bij de WIB. Hieronder is de verwerking daarvan opgenomen.

1) Art. 7.2 Onderwijstaal: *Zijn hier scripties die in NL zijn begeleid maar in EN geschreven nu als NL gemarkeerd?*
   Reactie: Ja, dit is inderdaad zo geregeld in artikel 7.2, zolang de keuze voor een Engelstalige scriptie volledig bij de student ligt.
2) §2.2. Europese context: *Moeten we hier recente ontwikkelingen in Denemarken nog noemen?*
   Reactie: We hebben een verwijzing naar de ontwikkelingen in Denemarken opgenomen in deze paragraaf.
3) §8.1.2. Autonomie van hogeronderwijsinstellingen (inspanningsverplichting): *Vermelden dat er geen verplichte ECTS in BA en MA geldt.*
   Reactie: Hoofdstuk 8 is in deze versie sterk ingekort. De door u genoemde notie is daarin opgenomen.

Overige aanpassingen:

- Er is een regeling toegevoegd voor het schrappen van opleidingen van de lijst met uitzonderingen voor de toets anderstalig onderwijs. Opleidingen krijgen in die gevallen 6 maanden de tijd om alsnog een aanvraag voor de toets anderstalig onderwijs in te dienen, vergelijkbaar met de regeling voor toetsing van het bestaand aanbod.
- De wet is ook van toepassing verklaard op 'versnelde trajecten' (voor studenten met een vwo-diploma in het hbo). Dit past binnen de bredere benadering van een traject als het volledige opleidingsprogramma.
- De tekst van de toelichting redactioneel verbeterd.

nota

TER ONDERTEKENING

Aan: MOCW

Hoger Onderwijs en Studiefinanciering

Van

Persoonsgegeven

Datum

28 november 2023

Referentie

42767181

Bijlagen

3

Intern OCW afgestemd

HOenS

Procesbrief voorstel Wet internationalisering in balans

Aanleiding

- Op 14 juli jl. is het wetsvoorstel Wet internationalisering in balans in internetconsultatie gegaan. De Kamer is nadien niet meer geïnformeerd over de voortgang.
- In de motie van de leden Hermans en Omtzigt van 21 september 2023 wordt verzocht om de Wet internationalisering in balans nog dit jaar naar de Kamer te sturen.
- Op 14 juni jl. heeft u de toezegging gedaan aan lid Omtzigt om met de Taalunie in gesprek te treden over het definiëren van een referentieniveau 5F en de Kamer hierover voor het einde van het kalenderjaar te informeren.
- Als bijlagen bij de brief worden de twee verzoeken tot zelfregie aan de koepels UNL en VH en het advies van de Taalunie meegezonden.

Geadviseerd besluit

Graag vernemen wij of u akkoord gaat met het verzenden van de procesbrief omtrent het wetsvoorstel, zelfregie en Taalunie advies.

Kernpunten

- In de brief wordt toegelicht dat u op 14 november jl. het formele verzoek om te komen tot een aanpak voor zelfregie aan de VH en UNL heeft gestuurd. Daarnaast wordt uiteengezet aan welke componenten wordt gedacht en wat het voorziene tijdspad is.
- In reactie op de motie van de leden Hermans en Omtzigt wordt toegelicht dat ervoor is gekozen om het wetsvoorstel ter advisering aan de Onderwijsraad voor te leggen. De onderwijsraad heeft dit onverwacht zelf al naar buiten gebracht. Het is ook daarom van belang deze procesbrief spoedig naar de Tweede Kamer te sturen.
- Onder leiding van J&V zou dit najaar een algemene brief uitgaan als reactie op motie Hermans en Omtzigt. U heeft hier eerder mee ingestemd. De planning van deze brief verschuift. Interdepartementaal is eerder afgestemd dat wij deze procesbrief rond de WIB zo snel mogelijk na het aantreden van de nieuwe Tweede Kamer zouden versturen. Wij houden vast aan deze planning.
- Eerder is met u besproken dat de brief aan de TK rond de WIB zich richt op proces met de zelfregiebrieven als bijlage. Hierdoor gaat de brief niet langs de MR.

- In lijn met uw toezegging wordt de Kamer geïnformeerd over het advies van de Taalunie over de mogelijkheid en toegevoegde waarde van het ontwikkelen van een referentieniveau 5F Nederlandse taalvaardigheid. De Taalunie adviseert om geen referentieniveau 5F te ontwikkelen.
- Ook wordt kort verwezen naar het rapport over internationalisering in het mbo van ResearchNed in opdracht van OCW.

Beheersing instroom internationale studenten

Advies Onderwijsraad

Beleidsstaf di 23 jan 2024

Focus overleg: drie bespreekpunten

1. Advies Onderwijsraad
- Terugkoppeling Onderwijsraad over strekking advies

2. Niveau van regelgeving: Toets Anderstalig Onderwijs (TAO)

3. Behandeling wetsvoorstel bij Raad van State

1. Advies Onderwijsraad

- Vrijdag is er telefonisch contact geweest met de Onderwijsraad.
- De daadwerkelijke tekst van het advies ontvangen wij naar verwachting woensdag 24 januari.
- Na het ontvangen van de tekst kan worden gewogen hoe het advies wordt verwerkt in het wetsvoorstel.
- Graag praten wij u bij over de strekking van het advies.

Het advies van de Onderwijsraad is opgebouwd rond drie argumentatielijnen:

Lijn 1 - Onderbouwing van het probleem kan beter

a. Helderheid van doel middel relatie.
   i. Mag je taal gebruiken om te sturen op studentenstromen?
   ii. Bij instroom komen als eerste fixus en bekostiging op: ook kijken naar financieel sturen op studentenstromen.
   iii. Welk effect zal waar optreden? Beter beargumenteren wat het probleem is, hoe doel middel relatie helder wordt en welke cijfers er aan ten grondslag liggen (o.a. Rathenau)
   iv. Regionale spreiding.
b. Waarom bestaande opleidingen ook toetsen?
c. Voertaal en taalbeheersing zijn losse onderwerpen. Wordt teveel samengepakt.

1. Advies Onderwijsraad

Lijn 2: Nederlands als voertaal

a. Nederlands is voertaal. HO heeft echter ook een internationale oriëntatie. Raad gaat uit van wettelijk uitgangspunt. Verantwoording moet beter.

Lijn 3: De toets anderstalig onderwijs (TAO)

a. Verhoudt zich niet met rechtszekerheid. Grote regeldruk voor instellingen. Dit verhoudt zich niet tot macrodoelmatigheidstoets.
b. Criteria in beleidsregel, slecht verhoud tot rechtszekerheid.
c. Alleen voor nieuwe opleidingen inzetten (en gedeeltelijk de toets bij NVAO beleggen met inhoudelijke criteria).
d. Rechtszekerheid ziet op twee aspecten: kijken naar bestaand aanbod en niveau van regelen.
e. Integreer het in de bestaande toetsen (CDHO en NVAO).
f. Raad besteedt geen aandacht aan niveau van regelen van de huidige macrodoelmatigheidstoets.

Overige punten in advies Onderwijsraad

- Er zit een theoretische prikkel in het systeem rond bekostiging.
- Omkeerregeling prima, maar motiveer de samenhang.

2. Niveau van regelgeving: TAO (eerder voorgelegd)

•Voornemen is om de TAO uit te werken in een **beleidsregel**. Reden dat hiervoor is gekozen, is **consistentie** met reeds bestaande macrodoelmatigheidstoets (eveneens een beleidsregel). Ander argument om te kiezen voor beleidsregel was snelheid. Voordeel van beleidsregel is **flexibiliteit** (eenvoudiger te wijzigen).

•Instellingen vrezen door vorm beleidsregel **minder stabiliteit** richting de toekomst (opvatting over wat een goede balans is, kan wijzigen). Zij pleitten in consultatie voor uitwerking in **wetgeving of AMvB**.

•**Gemaakte keuze:** (voor dit moment) akkoord met vasthouden aan lijn beleidsregel.

2. Niveau van regelgeving: nieuwe ontwikkelingen

- De **Onderwijsraad** benoemt dat keuze voor lagere regelgeving, met name bij de uitwerking van de Toets Anderstalig Onderwijs, leidt tot een risico van rechtsonzekerheid.
- Aannemelijk is dat de **Raad van State** dit punt zal herhalen indien het voorstel niet wordt aangepast n.a.v. advies Onderwijsraad.
- **Advies:** Bent u akkoord met het vervangen van de beleidsregel door een AMvB?
  - Indien u hierin meegaat, heeft dit (op termijn) ook consequenties voor de bestaande macrodoelmatigheidstoets. Vanuit het stelsel bezien zou het dan logisch zijn om die eveneens naar het niveau van AMvB te verplaatsen. Dat kan op een later moment.
  - Een AMvB heeft procedureel meer stappen dan een beleidsregel, maar hoeft de inwerkingtreding van de maatregelen in de WIB niet te vertragen. Zie onderstaande tijdlijn voor stappen die parallel moeten plaatsvinden.

Wet	Advisering Raad van State	Tweede Kamer	Eerste Kamer	Publicatie en inwerkingtreding
AMvB	Voorbereiding	Consultatie	Advisering Raad van State	Publicatie en inwerkingtreding

2. Beleidsmatige overwegingen bij reguliere macrodoelmatigheidstoets

- Het reguliere macrodoelmatigheidsbeleid is recent herzien, waarbij het aanmoedigen van samenwerking en het aanmoedigen van vernieuwing binnen het bestaande opleidingsaanbod de twee belangrijkste pijlers zijn.
- Continuïteit van beleid is belangrijk. Na een moeizaam proces is dit de uitkomst geweest, de discussie zal opnieuw gestart worden.
- Het advies is daarom het reguliere macrodoelmatigheidsbeleid nu niet mee te wijzigen, maar dit na een redelijke termijn (2-4 jaar) te evalueren naar aanleiding van de beleidsontwikkelingen. Dan kan worden bezien wat verstandig is, en op welk niveau van regelgeving.

3. Behandeling wetsvoorstel bij Raad van State

U heeft de Kamer toegezegd om het wetsvoorstel zo snel mogelijk in het tweede kwartaal aan te leveren bij de Kamer. Dat is mogelijk met een spoedadvies van de Raad van State.

Besluit: bent u akkoord dat wij de voorbereiding hiervoor in gang zetten?

nota

TER BESLUITVORMING

Aan: MOCW, MPVO

Wetgeving en Juridische Zaken

Van

Persoonsgegeven

Persoonsgegeven

Datum
29 januari 2024

Referentie
43799953

Bijlagen
1. Advies Onderwijsraad

2. Concept wetsvoorstel

3. Trackchanges versie ten opzichte van Onderwijsraadversie

CWIZO Wetsvoorstel internationalisering in balans

Aanleiding

Het wetsvoorstel *internationalisering in balans* is gereed voor aanbieding aan de CWIZO ten behoeve van het doorlopen van het ministerraadtraject, zodat het kan worden voorgelegd aan de Raad van State.

Geadviseerd besluit

Akkoord te gaan met de start van het ministerraadtraject voor het wetsvoorstel internationalisering in balans, te beginnen met aanbieding aan de CWIZO voor behandeling op 12 februari 2024. In dat kader wordt u verzocht om **uiterlijk op 2 februari 2024** uw akkoord te geven.

Kernpunten

- Op 24 januari 2024 hebben wij het concept van het advies van de Onderwijsraad ontvangen (zie bijgevoegd).
- De Onderwijsraad zal het advies begin februari 2024 (na een feitencheck) publiceren.
- In het advies worden langs drie lijnen aandachtspunten geformuleerd. Deze aandachtspunten zijn naar aanleiding van een eerdere telefonische terugkoppeling door de Onderwijsraad met u besproken tijdens het stafoverleg op 23 januari 2024.
- De inhoud van het advies is in lijn met de eerdere bespreking.
- In het wetsvoorstel met name in de consultatieparagraaf van de toelichting reageert u op het Onderwijsraadadvies.
- U omarmt punten ten aanzien van het niveau van regelgeven, maar u houdt vast aan een doelmatigheidstoets op bestaand anderstalig aanbod.
- In verband met de urgentie die u geeft aan dit dossier, wordt parallel aan deze takenlijn nog afgestemd met J&V in het kader van de wetgevingskwaliteitstoets. Mogelijk leidt dit nog tot enige aanpassing. Wanneer de wijzigingen niet wezenlijk zijn, wordt voorgesteld om deze ambtelijk te verwerken en u daarover in de takenlijn voor indiening bij de MR te informeren.
- Ook zijn er nog gesprekken gaande met FIN over de financiële gevolgen, dit vanwege een verschil van inzicht. FIN betrekt MFIN in deze discussie. Wij geven u in overweging om bilateraal contact te hebben met MFIN.
- Indien de CWIZO instemt met agendering in de MR, dan zal behandeling in de MR plaatsvinden op 1 maart (eerder kan niet in verband met het reces).

- Ambtelijk is er reeds contact met de RvS over het vragen van een spoedadvies. U wordt hier te zijner tijd over geïnformeerd.

Toelichting

Sinds de vorige versie (de versie die we richting de Onderwijsraad hebben gestuurd voor advisering), zijn er verschillende wijzigingen doorgevoerd. Deels zijn dat redactionele wijzigingen. Ook zijn er enkele inhoudelijke wijzigingen doorgevoerd. Hieronder worden de inhoudelijke wijzigingen toegelicht.

- Friese taal

In het wetsvoorstel is de positie van het Fries verstevigd. Onbedoeld was de positie van het Fries onderbelicht gebleven. Zonder wijziging zou het verzorgen van een opleiding in het Fries een anderstalige opleiding zijn, waarvoor toestemming van de minister is vereist. Dit strookt niet met het uitgangspunt dat Fries binnen de provincie Fryslân een rijkstaal is. Door de aanpassing wordt het Fries gelijkgesteld met het Nederlands. De wijziging is afgestemd met BZK en kan op instemming rekenen.

- Uitzonderingen toets anderstalig onderwijs

In de memorie van toelichting is de tekst aangescherpt ten aanzien van de groepen van opleidingen die uitgezonderd zijn van de toets anderstalig onderwijs. De evidente gevallen beperken zich tot opleidingen die gericht zijn op het verwerven van de kennis van een andere taal en internationale samenwerkingen in de vorm van joint degrees. Andere opleidingen worden wel getoetst en kunnen op die manier doelmatig worden bevonden.

- Relatie doel-middel

De Onderwijsraad heeft aangegeven dat het wetsvoorstel verschillende problemen adresseert. De raad geeft aan dat de relatie tussen de verschillende problemen en de maatregelen onduidelijk is. In de toelichting is de relatie tussen de (sub)doelen en maatregelen verduidelijkt. Daartoe is ook een probleem-doelenboom ingevoegd.

- Niveau regelgeven

Naar aanleiding van het advies van de Onderwijsraad is het niveau van regelgeven aangepast. Aanvankelijk was de gedachte om de criteria binnen de toets anderstalig onderwijs op te nemen in een beleidsregel. De Onderwijsraad wijst er terecht op dat daarmee de rechtszekerheid minder is. Gelet op het belang van de toets, is gekozen om het advies van de Onderwijsraad op te volgen. De criteria zullen opgenomen worden in een algemene maatregel van bestuur.

- Bestaand aanbod

De Onderwijsraad heeft kritiek op de toets anderstalig onderwijs bij het bestaande aanbod. Zij vinden dit een te zware maatregel. De Onderwijsraad is van mening

dat een eenmaal doelmatig bevonden opleiding permanent doelmatig is. Wij delen die opvatting niet. Dit volgt ook niet uit het wettelijk stelsel of de literatuur. Wij stellen dan ook voor dit punt van de Onderwijsraad niet over te nemen, onder verwijzing naar hetgeen opgenomen is in de memorie van toelichting.

- Fixusmaatregelen

Ten aanzien van de fixusmaatregelen zijn geen wijzigingen doorgevoerd. De Onderwijsraad onderschrijft de nut en noodzaak van de fixusmaatregelen.

- Omkeerregeling (mbo)

De Onderwijsraad vraagt aandacht voor de samenhang van de omkeerregeling (een regeling waarmee een beperkte groep internationale studenten in het mbo het niveau van de beheersing van het Nederlands kan compenseren met een hoger niveau van beheersing van het Engels) met de andere maatregelen in dit voorstel. De raad onderschrijft de nut en noodzaak van de omkeerregeling. In de memorie van toelichting is opgenomen dat de omkeerregeling beoogt de waardevolle aspecten van internationalisering te vergroten, hetgeen past binnen de hoofddoelstelling van balans.

- Alternatief Onderwijsraad

De Onderwijsraad stelt voor om het bestaande aanbod te toetsen via accreditatie. Wij vinden dit geen reëel alternatief, want daarmee is onvoldoende ruimte om aspecten van doelmatigheid mee te wegen. Het is van belang om het gehele aanbod een keer tegen het licht te kunnen houden, om zo de balans in het aanbod te herstellen. Om die reden wordt dit alternatief van de Onderwijsraad niet omarmt.

- Bekostiging

De Onderwijsraad merkt op dat het aanpassen van de bekostigingssystematiek kan bijdragen aan het beheersen van de instroom van internationale studenten. In uw eerdere kamerbrief van 8 september 2023 heeft u aangegeven bekostiging in een breder perspectief te willen bezien. In de brede bekostigingsbrief van 19 december 2023 heeft u aangegeven dat er geen directe relatie bestaat tussen bekostiging en de instroom van internationale studenten. In hoofdstuk 1 van de memorie van toelichting is hierover een aanvullend stuk opgenomen. Wij stellen voor om de bekostigingssystematiek buiten de reikwijdte van dit wetsvoorstel te houden.

- Financiële gevolgen

Momenteel zijn we nog in overleg met FIN/IRF over de financiële gevolgen van de WIB. IRF hanteert als standaard uitgangspunt dat financiële gevolgen van beleid budgettair altijd moeten worden geraamd en vervolgens moeten worden ingeboekt in de begroting. We hebben verschil van inzicht over de nu te nemen vervolgstap: voor eventuele effecten op de studentenaantallen vinden wij dat de reguliere systematiek van referentieraming en de begrotingsvoorschriften moet

worden gevolgd, zodat deze onderdeel zijn van de jaarlijkse integrale besluitvorming. Dit staat ook in de concept wettekst. Argumenten hiervoor zijn:

- De maatregelen kunnen niet als eigenstandig doel hebben om de internationale studentenaantallen te laten dalen.
- Meerdere factoren beïnvloeden het aantal studenten in het hoger onderwijs altijd tegelijkertijd. Het is niet mogelijk om het effect van een WIB te isoleren. Door de huidige systematiek te handhaven wordt zowel een eventueel effect van de WIB en van andere factoren meegenomen in de reguliere systematiek, die bij dalende aantallen resulteert in een meevaller die ingeleverd wordt ten gunste van het generale beeld.

Op basis van bovenstaande zijn wij van mening dat de financiële gevolgen nu alleen bestaan uit uitvoeringskosten bestaan van CDHO (1,2 mln. in de eerste 2 jaren en 0,75 mln. structureel) en DUO (1 mln. incidenteel in totaal voor de eerste 2 jaren en 24k structureel). Ingaand vanaf 2024. Dekking hiervoor vindt plaats binnen de lumpsum, en kan worden verwerkt bij Voorjaarsnota.

IRF legt dit punt momenteel voor aan MFIN. Wij verwachten ‘de strenge lijn’. We geven u daarom in overweging om voorafgaand aan de behandeling in het ambtelijk voorportaal bilateraal contact te zoeken met MFIN.

- Proces

U wordt verzocht in te stemmen met agendering bij de CWIZO van 12 februari 2024, met als insteek om het wetsvoorstel daarna te agenderen voor de MR van 1 maart 2024. Er is reeds ambtelijk contact geweest met de Raad van State. We zullen de Raad van State verzoeken om een spoedadvies uit te brengen. Dit met het oog op indiening bij de Tweede Kamer zo spoedig mogelijk in Q2.

Op dit moment wordt de wetgevingstoets van J&V nog afgerond. Mogelijk worden er door J&V nog opmerkingen gemaakt. Mocht dit tot wezenlijke wijzigingen leiden, dan zullen wij deze nog aan u voorleggen. Wij stellen voor redactionele opmerkingen wel te verwerken voor de CWIZO.

nota

TER ONDERTEKENING
Aan: MOCW

Wetgeving en Juridische Zaken

Van
Persoonsgegeven

Datum
12 februari 2024

Referentie
44031323

Bijlagen
1) Wetsvoorstel
2) Ministerraadformulier
3) Aanvraag spoedadvies Raad van State
4) Overzicht van gewijzigde passages naar aanleiding van de CWIZO

NtO Ministerraad wetsvoorstel internationalisering in balans

Aanleiding

Het wetsvoorstel internationalisering in balans is behandeld in de CWIZO van 12 februari 2024 en gereed om te worden aangemeld voor de ministerraad van 1 maart 2024.

Geadviseerd besluit

- Ondertekenen van:
  - Het MR-formulier;
  - De brief aan de vicepresident van de Raad van State.

Kernpunten

- Op 14 februari 2024 heeft u een telefonische afspraak met de videpresident van de Raad van State om de aanvraag voor een spoedadvies aan te kondigen. Ambtelijk worden de stukken onderhands alvast aan de Raad van State verstrekt.
- Met FIN is ambtelijk overeenstemming bereikt over de wijze waarop de eventuele financiële gevolgen worden weergegeven in de toelichting bij het wetsvoorstel.
- EZK heeft in aanloop naar de CWIZO het belang van de techniekssector benadrukt. Naar aanleiding daarvan zijn enkele passages in de toelichting bij het wetsvoorstel aangescherpt. Hierover is voorafgaand aan de CWIZO ambtelijk overeenstemming bereikt. Hierbij is benadrukt dat het wetsvoorstel uitgaat van een individuele of geclusterde beoordeling van de doelmatigheid. Een sector categoraal uitsluiten past daar niet bij.
- Zowel FIN als EZK leggen de gewijzigde teksten nog voor aan hun bewindspersonen.
- Bijgevoegd treft u de aangepaste passages in de toelichting bij het wetsvoorstel aan.
- De brief aan de vicepresident van de Raad van State zal na akkoord van de ministerraad worden verzonden.

Beheersing instroom internationale studenten

Advies Raad van State

Beleidsstaf di 16 april 2024

Vandaag te bespreken

1. **Samenvatting en weging advies Raad van State**
   - Beslispunt: toets anderstalig onderwijs hbo
   - Beslispunt: omkeerregeling mbo

2. **Proces 8 mei en verder**

1. Advies Raad van State

De RvS heeft bij het wetsvoorstel het **dictum B** afgegeven: de Afdeling heeft een aantal opmerkingen bij het voorstel en adviseert daarmee rekening te houden voordat het voorstel bij de Tweede Kamer der Staten Generaal wordt ingediend.

- B dictum, positief advies.
- Met name adviezen tot beperkte aanpassingen in wetsvoorstel en verduidelijkingen in de toelichting
- Toon van het advies is:
  - Hoofdzakelijk begrip voor de koers en de instrumenten;
  - Suggesties ter verbetering en verduidelijking
- Twee grote(re) punten:
  - Toets anderstalig onderwijs niet voor het hbo
  - Omkeerregeling mbo uit het voorstel schrappen
- Lijkt haalbaar om te verwerken voor MR van 8 mei (zie onder 2. voor de planning)

RvS-adviezen n.a.v. aanleiding, scope en achtergrond

- De Afdeling onderschrijft de opvatting dat het tijd is voor strategische herbezinning op internationalisering: "waarbij de waardevolle aspecten van internationalisering behouden blijven, en tevens recht wordt gedaan aan de houdbaarheid van het stelsel in termen van kwaliteit, toegankelijkheid en doelmatigheid."
- Daarbij is het van belang dat opleidingscapaciteit wordt ingezet daar waar het meest van toegevoegde waarde is. "Het ook begrijpelijk dat de regering het volledige aanbod aan bestaande anderstalige opleidingen kritisch tegen het licht wil houden."
- De Afdeling begrijpt dat masteropleidingen niet aan de doelmatigheidstoets worden onderworpen, gelet op de sterke verwevenheid tussen onderwijs en onderzoek.
- De Afdeling benadrukt daarbij wel dat keuzes t.a.v. internationalisering toekomstbestendig moeten zijn en in verband moeten staan met andere strategische beleidskeuzes, o.a. t.a.v. de bekostiging van het hbo en wo. Ook moet er samenhang zijn met kabinetsbeleid op het gebied van arbeidsmarkt en kenniseconomie (met o.a. EZK en SZW).

Advies tot aanpassing – hbo

De Afdeling adviseert om:

- De **doelmatigheidstoets voor anderstalig onderwijs vooralsnog niet voor het hbo** te laten gelden, dan wel deze sector aan een verlicht toetsingsregime te onderwerpen.
  - Internationale studentenaantallen in het hbo zijn relatief gering;
  - Aandeel anderstalige AD en bacheloropleidingen in het hbo relatief gering; geen aanwijzing dat dat aandeel ondoelmatig is. Toets is daarmee onnodig belastend.

Weging

Eerder besproken (24 oktober 2023):

voor beide sectoren dezelfde sturingsinstrumenten

bij de uitwerking van de instrumenten wordt voldoende rekening gehouden met de specifieke context van het hbo

Nederlands als norm is ook in het hbo belangrijk

ook op vergelijkbare onderwerpen wordt geen onderscheid gemaakt tussen hbo bachelor en wo bachelor

- Toen besloten geen onderscheid te maken tussen hbo en wo

Weging

- Het beeld is niet veranderd sinds de vorige bespreking
- Aantal anderstalige opleidingen is in het hbo beperkter dan in het wo, maar wel gegroeid in de afgelopen jaren
- Het gaat hier om het introduceren van het stuur en de rem. Als je dat niet nu doet voor het hbo, is daar slechts een gaspedaal. Op een later moment invoeren, betekent een nieuw wetgevingstraject
- De impact op het hbo zal beperkt(er) zijn, vanwege beperkte omvang en zelfregie
- We zien geen goede reden voor een verlicht regime

- **Advies: de toets anderstalig onderwijs voor het hbo in het wetsvoorstel laten.**

Advies tot aanpassing - omkeerregeling

De Afdeling adviseert om:

- De **omkeerregeling in het mbo uit dit wetsvoorstel** te halen.
  - Onduidelijke samenhang met rest van voorstel. RvS was eerder kritisch over noodzaak;
  - Grondslag tot differentiatie van referentieniveaus lijkt bredere reikwijdte te kennen dan de beoogde omkeerregeling voor internationale studenten. Wordt hiermee niet ook differentiatie qua referentieniveaus taal en rekenen binnen het mbo mogelijk gemaakt?

Weging

- De omkeerregeling heeft een lange geschiedenis
- Zat in de WTT (op een later moment ingevoegd in die wet)
- WTT had ook maatregelen over taal in het mbo, de WIB niet
- Samenhang met de WIB is beperkt tot onderwerp internationalisering
- Een andere doelstelling dan de rest van het voorstel
- RvS heeft ook inhoudelijke kritiek, daarom moet het onderdeel los worden voorgelegd

- **Dilemma: omkeerregeling zoals RvS adviseert uit het voorstel schrappen?**
- Gevolg is vertraging voor de omkeerregeling, omdat het zelfstandig aan de RvS ter advisering moet worden voorgelegd.
- Voorkomt belasting en mogelijke vertraging van de WIB door deze discussie.

  NB: indien omkeerregeling erin blijft, moeten er op korte termijn grote verbeteringen aan het voorstel (artikelen en toelichting) worden gedaan. Dit vraagt veel capaciteit.

Adviezen tot aanpassing – toets anderstalig onderwijs:

De Afdeling adviseert om ten aanzien van de Toets Anderstalig Onderwijs (TAO):

- In de **wet vast te leggen dat instellingen gezamenlijke aanvragen kunnen doen** (clusteraanvragen) en **instellingen te verplichten op overeenstemming gericht overleg** te voeren.
  - Afdeling heeft gezien beleidshistorie begrip voor sturingsfilosofie en preferentie voor gezamenlijk aanvragen maar dit zou tot uitdrukking moeten komen in wetstekst zelf.
- Het **ultimum-remedium-karakter van de doelmatigheidstoetsing** van bestaand anderstalig opleidingsaanbod in de wettekst tot uitdrukking te brengen.
  - De Afdeling constateert dat de regering tegemoet is gekomen aan de zorgen over de rechtszekerheid van instellingen over de uitwerking van de toets anderstalig onderwijs.
  - Maar feit dat minister slechts in laatste instantie doorzettingsmacht wil gebruiken om te interveniëren in bestaand anderstalig onderwijsaanbod wordt onvoldoende duidelijk.

Adviezen tot aanpassing – toets anderstalig onderwijs:

De Afdeling adviseert om ten aanzien van de Toets Anderstalig Onderwijs (TAO):

- Duidelijk te maken of bij de weging van de doelmatigheidscriteria ook de **beschikbaarheid van personeel een plaats krijgt.** Indien dit het geval is dient ook een wettelijke grondslag te worden opgenomen.

Weging

- Geclusterde aanvragen kunnen we verduidelijken in de wettekst
- Geen overlegverplichting, wel samenwerking blijven stimuleren
  - Dit gebeurt ook reeds in reguliere toets macrodoelmatigheid. Daar wordt samenwerking gemonitord. Resultaten daarvan worden gebruikt bij verkenning naar wijze waarop samenwerking mogelijk in toekomstige wetgeving kan worden verankerd
- De toets anderstalig onderwijs is het sluitstuk van het proces, een afwijzing of intrekking is een uiterst middel
  - Instellingen krijgen bij een voorgenomen afwijzing de kans om het voornemen aan te passen
- Verduidelijken rol personeel. Wordt geen zelfstandig doelmatigheidsaspect

Adviezen tot aanpassing – bestuurlijke afspraken:

De Afdeling adviseert om ten aanzien van taalvaardigheid:

- ✓ **Bestuurlijke afspraken** te maken over **Engelse taalvaardigheid** in de bachelor ten behoeve van aansluiting op Engelstalige masters, met daarbij ook **financiële middelen**.
  - De Afdeling vindt het van belang dat de Engelse taalvaardigheid in de bachelorfase wordt bevorderd, om te voorkomen dat de toegankelijkheid van Engelstalige masteropleidingen voor Nederlandstalige studenten wordt belemmerd.
- ✓ De **zorgplicht voor taalvaardigheid** nader uit te werken in bestuurlijke afspraken, met duidelijke uitgangspunten die leiden tot **meetbare resultaten**. Hierbij zouden ook **financiële middelen** ter beschikking moeten worden gesteld.
  - De Afdeling vindt dat de uitbreiding van de zorgplicht op taalvaardigheid naar internationale studenten een aanzienlijke uitbreiding van taken betreft. Er dit beter gemotiveerd te worden dat deze kosten uit de lumpsum zouden kunnen worden gefinancierd, en zo dit niet mogelijk is, zou de regering hiervoor extra middelen ter beschikking moeten stellen.

Weging

- › Inzet op bestuurlijke afspraken toezeggen
- › Voorlopig geen commitment op financiering
- › Deels is het bevorderen van taalvaardigheid al onderdeel van de bestaande wettelijke taak

Adviezen tot aanpassing - overgangsfinanciering:

De Afdeling adviseert om ten aanzien van uitvoeringsgevolgen:

- ✓ Te voorzien in de mogelijkheid van **overgangsfinanciering** wanneer instellingen anderstalig onderwijsaanbod niet (mogen) continueren en daardoor in financiële problemen raken.
  - De Afdeling voorziet directe financiële gevolgen voor instellingen bij het stoppen van anderstalige opleidingen, gezien de daarmee gepaard gaande dalende studentenaantallen. Zij adviseert om te voorzien in tijdelijke gelden om deze gevolgen te dekken.

Weging

- › Wij adviseren om nu **geen** vorm van overgangsfinanciering te introduceren
- › Er zijn op dit moment geen indicaties dat de toets anderstalig onderwijs leidt tot financiële problemen op instellingsniveau
- › Het effect van de toets ligt in de toekomst: een intrekking vindt plaats met een redelijke termijn en daarna de T 2 systematiek
- › De financiële positie van een instelling wordt beïnvloed door meerdere factoren, zoals het vernieuwen van het aanbod
- › Dit onderwerp kan worden betrokken bij de bredere discussie rondom krimp en bekostiging

Adviezen tot verduidelijking, in Memorie van Toelichting

De Afdeling adviseert nader in te gaan op de volgende onderwerpen:

- De **toekomstvisie** op het hoger onderwijs en de bekostigingssystematiek. Dit in samenhang bezien met dit wetsvoorstel, in de aankomende Strategische Agenda Hoger Onderwijs en Onderzoek en de lagere regelgeving.
- De rechtvaardiging van de voorgestelde taalmaatregelen niet in het licht van het vrij verkeer, maar voor zover relevant in het licht van het **unieburgerschap** te plaatsen.
- Het onderscheid tussen EER- en niet-EER-studenten in het kader van de **numerus fixusmaatregelen**.
- De betekenis van het **amendement** op de Begrotingswet OCW 2024 voor het wetsvoorstel.
- De Afdeling **Bestuursrechtspraak** van de Raad van State te consulteren over de gevolgen voor de rechtspraktijk.
  - NB: dit is reeds gebeurd: de Afdeling Bestuursrecht achtte het niet passend om in dit stadium te reageren op het voorstel.

2. Proces MR 8 mei en verder

Tijdslijn WIB en nader rapport

- 26 april nader rapport, gewijzigd wetsvoorstel en intrekking WTT in tas
- Uiterlijk 3 mei indiening bij AZ
- **8 mei MR**
- 13/14 mei (na Hemelvaart): indiening WIB bij TK via Koning
  - Hiermee gepaard:
    - Kamerbrief (EK en TK) over intrekking WTT
    - Kamerbrief (TK) over afgedane moties, proces Martens America en verdere procesupdates
- 14 mei behandeling begroting in EK (m.n. aandacht amendement)
- 27 mei procedurevergadering TK

NB: na de MR van 17 mei willen we tevens de AMvB met de criteria voor de toets anderstalig onderwijs (TAO) in internetconsultatie brengen. U wordt hierover nader geïnformeerd op 22 april a.s.

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

TER BESLUITVORMING
Aan: MOCW

Wetgeving en Juridische Zaken

Van
[redacted]

[redacted]

Datum
22 april 2024

Referentie
45592003

Bijlagen
1. Advies RvS
2. Nader rapport
3. K2-tekst wetsvoorstel
4. Trackchanges versie wetsvoorstel
5. MR-formulier

Intern OCW afgestemd
HOenS, MBO

nota

Nader rapport wetsvoorstel internationalisering in balans

Aanleiding

Op 11 april 2024 heeft de Afdeling advisering van de Raad van State (hierna: Afdeling) advies (dictum B) uitgebracht over het wetsvoorstel internationalisering in balans. Het advies heeft geleid tot aanpassing van het wetsvoorstel en de memorie van toelichting. Het wetsvoorstel is gereed voor behandeling in de ministerraad en vervolgens indiening bij de Tweede Kamer.

Geadviseerd besluit

- U wordt geadviseerd akkoord te gaan met het nader rapport en de gewijzigde tekst van het wetsvoorstel en memorie van toelichting, en met agendering van deze stukken in de ministerraad van 8 mei.
- Na behandeling in de ministerraad zullen de stukken via het Kabinet van de Koning worden ingediend bij de Tweede Kamer.
- Indien u akkoord bent met deze stukken verzoeken wij u **het ministerraadformulier** te ondertekenen.

Kernpunten

De volgende wijzigingen zijn aangebracht op advies van de Afdeling:

- Er is een overlegverplichting in het wetsvoorstel opgenomen, gericht op het indienen van clusteraanvragen bij de toets anderstalig onderwijs voor het bestaande aanbod;
- De omkeerregeling is geschrapt uit het wetsvoorstel. U wordt door MBO op een later moment geïnformeerd over de wijze waarop diplomagericht mbo (niveau 4) voor de doelgroep van de omkeerregeling toegankelijker kan worden gemaakt.
- U spreekt de intentie uit om bestuurlijke afspraken te maken ten aanzien van taalvaardigheid in het Nederlands en het Engels.
- Naar aanleiding van het advies van de Afdeling is nadere toelichting gegeven ten aanzien van een aantal onderwerpen.

U volgt de Afdeling niet in haar advies om:

- Het hbo uit te zonderen van de doelmatigheidstoetsing;
- Financiële tegemoetkoming toe te zeggen voor toekomstige bestuurlijke afspraken;
- Overgangsfinanciering te realiseren.

Toelichting

- Ten aanzien van het voornemen om het hbo niet uit te zonderen van de doelmatigheidstoets, of te voorzien in een lichter regime:

    - In de beleidstheorie achter de WIB worden voor beide sectoren dezelfde sturingsinstrumenten gehanteerd.
        - Ook op vergelijkbare onderwerpen (macrodoelmatigheid, selectie, accreditatie) is in de WHW geen onderscheid.
    - Nederlands als norm is ook in het hbo belangrijk. Proportionaliteit bezien we binnen de verschillende domeinen (bijv. kunstonderwijs, economisch onderwijs) en niet voor het hbo als geheel.
- Een lichter regime, met andere vormen van toetsing is in dit licht niet goed uitlegbaar. Bij de uitwerking van de lagere regelgeving wordt evenwel rekening gehouden met de specifieke context van het hbo (via o.a. de criteria arbeidsmarkt en regio). Daarnaast biedt de clusteraanvraag, als geprefereerde route, mogelijkheden om de gevraagde inspanningen gezamenlijk te leveren.
- Zie voor een uitgebreidere samenvatting van de opmerkingen van de Afdeling en de reacties in het nader rapport de bijlage. Daarin wordt ook benoemd op welke punten de artikelen en/of Memorie van Toelichting zijn aangepast.
- Ambtshalve zijn daarnaast enkele verbeteringen van ondergeschikte aard aangebracht in het wetsvoorstel. Ook zijn er wijzigingen aangebracht naar aanleiding van de samenloop met de begrotingswet. Voor de volledigheid is een track changes versie toegevoegd als bijlage.

Proces

- De toelichting en het nader rapport worden u nog ter ondertekening voorgelegd.
- Bij de MR van 8 mei wordt tevens voorgesteld om het wetsvoorstel Taal en toegankelijkheid in te trekken. U wordt hierover via een separate nota geïnformeerd.
- Volgende week ontvangt u het concept van de lagere regelgeving (amvb en ministeriële regeling) ten behoeve van agendering in de ministerraad van 17 mei, in aanloop naar internetconsultatie.
- De Tweede Kamer kan het wetsvoorstel betrekken bij de eerstvolgende procedurevergadering op 23 mei.

Bijlage: overzicht Nader Rapport

Datum
22 april 2024

Adviezen en samenvatting reactie, per onderdeel RvS-advies

	Advies	**Reactie**
3	Wetsvoorstel in samenhang bezien met toekomstgerichte visie op hoger onderwijs.	• In toelichting (§ 2.2) inhoudelijke samenhang verduidelijkt met verschillende andere beleidstrajecten (arbeidsmarkt, migratie).
4a	Vastleggen clusteraanvragen in wet, en verplichting tot overleg toevoegen	• Overlegverplichting in het wetsvoorstel opgenomen, gericht op het indienen van clusteraanvragen. • Toelichting aangevuld (§ 4.3.6 en artikelsgewijze toelichting 6.4, tweede lid).
4b	Ultimum-remedium-karakter van doelmatigheidstoetsing bestaand anderstalig aanbod in wettekst tot uitdrukking brengen.	• Aansluiting met zelfregie aangevuld in toelichting (§ 4.3.3; 4.3.6); instellingen worden geacht met inachtneming van de doelmatigheidscriteria zelf tot kritische keuzes te komen en clusteraanvragen te doen. • In toelichting (§ 4.6.3) verduidelijkt dat niet de toets zelf het ultimum remedium is, maar de weigeringsbevoegdheid van de minister.
4c	Duidelijk maken of bij de weging van doelmatigheidscriteria ook beschikbaarheid van personeel een plaats krijgt.	• Personeel niet als eigenstandig aspect van doelmatigheid in wet opgenomen. • Passages in toelichting die dit deden vermoeden verwijderd (§ 4.3.3); verduidelijkt (§ 4.3.7) dat met personeel wordt rekening gehouden bij overgangstermijnen.
4d	Bestuurlijke afspraken maken over Engelse taalvaardigheid in de bachelor ten behoeve van aansluiting op Engelstalige masters, met daarbij ook financiële middelen.	• Belang Engelse taalvaardigheid erkend: verwezen naar manieren om Engelse taalvaardigheid te borgen in/via WIB (1/3 in Nederlandstalige opleiding; taalbeleid). • Toelichting aangepast met verwijzing naar bestuurlijke afspraken (§ 4.4.3). • Geen toezegging van middelen voor toekomstige afspraken.
4e	Doelmatigheidstoets anderstalig onderwijs vooralsnog niet voor het hbo te laten gelden, dan voorzien in verlicht toetsingsregime.	• Advies niet overgenomen. • Toegelicht waarom, vanuit beleidstheorie WIB: Nederlands als norm ook voor hbo belangrijk; bestaand aanbod op domeinniveau niet noodzakelijk doelmatig; proportionaliteit wordt bezien in relatie tot domein.
5a	Zorgplicht taalvaardigheid uitwerken in bestuurlijke afspraken, duidelijke uitgangspunten en meetbare resultaten	• Belang taalvaardigheid erkend; intentie tot bestuurlijke afspraken herhaald. Inzet blijft dat dit leidt tot meetbare resultaten. • Toelichting aangepast (§ 3.1.2 en 4.4.1).

5b	Bij bestuurlijke afspraken taalvaardigheid financiële middelen ter beschikking stellen	• Erkenning dat er kosten gemoeid zijn met taalvaardigheid, niet eens met Afdeling dat deze te laag zijn ingeschat. • Geen financiële tegemoetkoming voor toekomstige afspraken in het vooruitzicht gesteld. • Berekening van regeldruk in toelichting (§ 6.3.1) nader gespecificeerd.
6a	Rechtvaardiging van taalmaatregelen niet in het licht van het vrij verkeer, maar in het licht van het unieburgerschap plaatsen	• Taalmaatregel getoetst aan Unierecht (artikel 18 VWEU). Wetsvoorstel is niet strijdig daarmee: niet of minder aanbieden van anderstalig onderwijs kan niet worden aangemerkt als indirect onderscheid. • Toelichting (§ 5.1) aangepast.
6b	In toelichting nader ingaan op onderscheid tussen EER- en niet-EER-studenten in het kader van de numerus fixusmaatregelen.	• Advies opgevolgd: normering "aanmerkelijke mate", "onverwachte en grote stijging" en "ernstig risico op verdringen" verduidelijkt. • In toelichting (§ 4.5.2, 4.5.3 en 5.2.2) nadere duiding toegevoegd voor de clausulering van de bevoegdheid om binnen fixus onderscheid te maken tussen EER en niet-EER studenten.
7	Voorzien in overgangsfinanciering in geval van financiële problemen instellingen	• Niet voornemens overgangsfinanciering in te voeren. • Verwezen naar redelijke termijn bij afwijzend besluit op doelmatigheidstoets en T-2 systematiek in bekostiging.
8	In toelichting ingaan op betekenis van het amendement op de Begrotingswet OCW.	• In wetsvoorstel technische aanpassingen gedaan om samenloop met het amendement te verduidelijken. • In toelichting (§ 2.5, 3.2.1, 3.2.2, 4.5.1, 6.4 en 10) aandacht besteed aan samenloop.
9	Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State consulteren.	• Afdeling Bestuursrechtspraak benaderd terwijl wetsvoorstel voorlag bij Afdeling Advisering: n.a.v. contact besloten dat formele advisering in dit stadium niet passend is.
10	Omkeerregeling mbo uit wetsvoorstel halen.	• Advies overgenomen: omkeerregeling uit wetsvoorstel gehaald. • Regering verkent op welke wijze diplomagericht mbo voor doelgroep toegankelijker kan worden.

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

TER ONDERTEKENING
Aan: MOCW

Wetgeving en Juridische Zaken

Van
[redacted]

Datum
1 mei 2024

Referentie
45794673

Bijlagen
1. Beslisnota's WIB
2. Beslisnota's intrekking WTT
3. Brief aan EK
4. Brief aan TK
5. Nader rapport WIB
6. K2-versie WIB

Intern OCW afgestemd
HOenS

nota

Openbaarmaking beslisnota's Wetsvoorstel internationalisering in balans en brief intrekking Wetsvoorstel taal en toegankelijkheid

Aanleiding

In de ministerraad van 8 mei 2024 wordt de indiening bij de Tweede Kamer van het wetsvoorstel internationalisering in balans behandeld. Daarnaast wordt in die minsterraad de intrekking van het wetsvoorstel taal en toegankelijkheid behandeld. Indien de ministerraad instemt met de intrekking van dit wetsvoorstel, dienen de Kamers hierover te worden geïnformeerd.

Geadviseerd besluit

Indien u akkoord bent met de inhoud van de hierna genoemde stukken, wordt u verzocht deze stukken vooruitlopend op de ministerraad te ondertekenen:

1. Het nader rapport bij het wetsvoorstel internationalisering in balans
2. De memorie van toelichting bij het wetsvoorstel internationalisering in balans
3. Brief intrekking wetsvoorstel taal en toegankelijkheid aan de Eerste Kamer
4. Brief intrekking wetsvoorstel taal en toegankelijkheid aan de Tweede Kamer

De brieven zullen na instemming van de ministerraad en na machtiging van de Koning richting de Kamers worden verzonden. Het wetsvoorstel wordt door de Koning bij de Tweede Kamer ingediend. Daarbij zal ook het nader rapport aan de Tweede Kamer worden verzonden.

Toelichting

<u>Wetsvoorstel internationalisering in balans</u>
De stukken van het wetsvoorstel internationalisering in balans moeten van een handtekening worden voorzien voordat deze aangeboden worden bij de Koning. Met het oog op spoedige indiening bij de Tweede Kamer van het wetsvoorstel is het van belang om deze stukken vooruitlopend op de besluitvorming in de minsterraad te ondertekenen. De stukken kunnen dan direct na afloop van de ministerraad bij het kabinet van de koning worden aangeboden. Volgens planning kan het wetsvoorstel dan op 14 mei bij de Tweede Kamer worden ingediend. Indien naar aanleiding van de bespreking in de MR nog aanpassing in de stukken nodig blijkt, zullen de stukken opnieuw ter ondertekening worden aangeboden.

<u>Wetsvoorstel taal en toegankelijkheid</u>
Nadat de Koning u machtiging verleent om het wetsvoorstel taal en toegankelijkheid in te trekken, dient u beide Kamers daarover te informeren. In

de brieven wordt verwezen naar uw eerdere brieven over het voornemen om het wetsvoorstel in te trekken. Daarnaast wordt verwezen naar de indiening van het wetsvoorstel internationalisering in balans.

Openbaarmaking beslisnota's
Bij de indiening van het wetsvoorstel worden alle beslisnota's die daaraan ten grondslag hebben gelegen openbaar gemaakt. We hebben bij dit wetsvoorstel ook veelal gebruik gemaakt van powerpoints. Deze presentaties hebben bijgedragen aan de besluitvorming en zijn daarmee ook beslisnota's.

De intrekking van het wetsvoorstel taal en toegankelijkheid gaat ook gepaard met het openbaar maken van de beslisnota's die betrekking hebben gehad op de totstandkoming van dit wetsvoorstel. Dit volgt uit de beleidslijn actieve openbaarmaking.

In de nota's zijn met name de persoonsgegevens van de betrokken ambtenaren gelakt. Op een enkel punt is een passage gelakt in verband met de eenheid van kabinetsbeleid.